

TALLINNA ÜLIKOOL

***MAJANDUSAASTA
ARUANNE
2018***

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimi	Tallinna Ülikool
Registrikood	74000122
Aadress	Narva mnt 25, 10120 Tallinn
Telefon	372 640 9101
Faks	372 640 9116
E-post	tlu@tlu.ee
Kodulehekül	www.tlu.ee
Omandivorm	avalik-õiguslik juriidiline isik
Põhitegevusala	akadeemiline teadustegevus; õppe- ja teadustegevusel põhineva kõrghariduse andmine; õppe- ja teadustegevusel põhinevate teenuste osutamine ühiskonnale
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2018
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2018
Tegevjuht	rektor Tiit Land
Audiitor	BDO Eesti AS
Lisatud dokumendid	sõltumatu vandeaudiitori aruanne

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE.....	5
Rektori eessõna.....	5
I Organisatsioon ja juhtimine.....	6
1.1. Juhtimine ja arendustegevused.....	6
1.2. Väliskeskonna mõju.....	8
II Teadus- ja arendus- ja loometegevus ning mõju ühiskonnale.....	10
2.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine teadus-, arendus- ja loometegevuses ning mõju ühiskonnale.....	10
2.2. TAL ja mõju ühiskonnale.....	11
2.2.1. Ülevaade teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse rahastamisest.....	12
2.2.2. Ülevaade õppe- ja organisatsiooniarendusele suunatud tegevuse rahastamisest.....	14
2.2.3. Ülevaade loometegevusest ja selle rahastamisest.....	15
2.2.4. Ülevaade ühiskonnale suunatud tegevustest.....	15
2.2.5. Ülevaade tunnustustest.....	20
2.3. Ülevaade väliskeskonna mõjuritest.....	21
2.3.1. Teaduse rahastamine Eestis.....	21
2.3.2. Teaduse baasfinantseerimine.....	21
2.3.3. Institutsionaalne ja personaalne uurimistoetus.....	22
2.3.4. Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni 7. raamprogramm ja Horisont 2020.....	23
2.4. Teadusprorektori hinnang valdkonna arengule.....	23
III Õpe.....	25
3.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine õppes.....	25
3.2. Ülevaade õppetegevusest.....	26
3.2.1. Ülevaade õppekavaarendusest.....	29
3.2.2. ELU (erialasid lõimiv uuendus) ülevaade.....	29
3.2.3. Ülevaade õppeprotsessi arendusest.....	30
3.3. Väliskeskonna mõju.....	32
3.3.1. Rahvusvahelised mõjurid.....	32
3.3.2. Eesti-sisesed mõjurid.....	32
3.4. Õppeprorektori hinnang valdkonna arengule.....	33
IV Juhtimine, liikmeskond ja finantsid.....	34
4.1. Ülikooli eesmärgid juhtimises, liikmeskonnas ja finantsides.....	34
4.2. Töötajad ja personalitöö.....	35
4.2.1. Akadeemiliste ametikohtade täitmine.....	35
4.2.2. Ülikooli tööjõu volavus.....	36
4.2.3. Personali tasustamine.....	36
4.2.4. Personaliarendus.....	37
4.2.5. Töötajate mobiilsus.....	37
4.3. Turundustegevused ja mainekujundus.....	38
4.4. Finantstegevus.....	39
4.5. Väliskeskonna mõju juhtimisele, liikmeskonnale ja finantsidele.....	41
4.6. Rektoraadi hinnang liikmeskonnale ja finantsidele.....	43
BILANSS.....	44
TULEMIARUANNE.....	45
NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE.....	45
RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	46
Lisa 1. Arvestuspõhimõtted.....	48
Lisa 2. Raha ja rahalähendid.....	56
Lisa 3. Nõuded ja ettemaksud.....	56
Lisa 4. Varud.....	57
Lisa 5. Finantsinvesteeringud.....	57
Lisa 6. Kinnisvarainvesteeringud.....	57

Lisa 7. Materiaalsed põhivarad.....	58
Lisa 8. Immateriaalsed põhivarad.....	59
Lisa 9. Laenukohustised	60
Lisa 10. Võlad ja ettemaksed.....	61
Lisa 11. Eraldised	62
Lisa 12. Tulud majandustegevusest.....	62
Lisa 13. Tegevustoetused.....	63
Lisa 14. Tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimine	63
Lisa 15. Muud tulud.....	64
Lisa 16. Antud toetused	64
Lisa 17. Majandamiskulud.....	64
Lisa 18. Tööjõukulud.....	65
Lisa 19. Muud tegevuskulud	65
Lisa 20. Finantstulud ja -kulud	65
Lisa 21. Kasutusrent	66
Lisa 22. Maksunõuded ja maksukohustised	66
Lisa 23. Seotud osapooled	67
Lisa 24. Osalused sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja osühingus	67
Lisa 25. Bilansivälised varad.....	67
Lisa 26. Sihtfinantseerimise bilansivälised nõuded ja kohustised.....	68
Lisa 27. Aruandekuupäeva järgsed sündmused.....	68
Lisa 28. Tegevuse jätkuvus.....	68
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE.....	70
Allkirjad 2018. aasta majandusaasta aruandele	72

TEGEVUSARUANNE

Rektori eessõna

2018. aastat võib nimetada mitmes mõttes hüppelauaks uude perioodi. Jätkusid 2017. aastal alustatud ettevalmistused uueks kõrgharidusseaduseks, mis võeti vastu Riigikogus 2019. aasta veebruaris ja mis jõustub 1. septembril 2019. Koos uue seadusega kinnitati ka Tallinna Ülikooli seadus, millega kehtestati ülikooli eesmärk, ülesanded, juhtimise ja rahastamise alused ning ülikooli vastutusala haridus-, humanitaaria-, loodus- ja sotsiaalteadustes, samuti kunstis, õpetajakoolituses ja kasvatusteadustes. Ülikool oli kaasatud mõlema eelnõu väljatöötamisse. Toimusid ülikoolisisesed arutelud ning seaduseelnõude koostajatele esitati ülikooli arvamused ja ettepanekud. Ülikool andis olulise panuse Tallinna Ülikooli seaduse väljatöötamisel, sh kujundas ministeeriumi esitatud lähtealuste põhjal ülikooli uue juhtimismudeli ja määras juhtorganite pädevused ning rääkis kaasa ülikooli eesmärgi ja ülesannete seadmisel.

Uue õigusraamistikuga toetatakse akadeemilise karjäärimudeli kujundamist, kusjuures ülikoolile jäetakse selle kujundamisel senisega võrreldes suurem tegutsemisvabadus. 2018. aastal jätkusid arendustegevused uue akadeemiliste töötajate karjäärimudeli ja töösuhete eeskirja redaktsiooni väljatöötamiseks. Need dokumendid kinnitatakse 2019. aasta aprillikuu senatis ja jõustuvad 1. septembril 2019. Kontseptsiooni väljatöötamisse kaasati lisaks tööruhmale ka ülejäänud liikmeskond. Protsessi käigus toimus mitu avalikku ja senati arutelu, töötajatele korraldati seminare ja töötubasid, kus lisaks uuele karjäärimudelile üleminekuga seotud info jagamisele toimus praktiline selgitamine näidete varal.

Möödunud aastal lõppes Tallinna Ülikooli ja Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel sõlmitud halduslepingu eelmine periood (2015–2018) ja algas uus kolmeaastane periood (2019–2021). Halduslepinguga lepiti lisaks ülikooli vastutusvaldkondadele kokku ülikooli eesmärgid aastateks 2019–2021 ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused. Halduslepinguga muutunud vastutusvaldkondadega suureneb Tallinna Ülikooli indikaator rahastusmudeli kontekstis praeguselt 51%-lt 73%-le.

Tegevustoetus ülikoolile on võrreldes viimaste aastatega küll kasvanud, kuid kasv on olnud pigem marginaalne ega ole piisav eestikeelse hariduse pakkumiseks senises mahus. Tulu majandustegevusest kasvas 2018. aastal võrreldes eelmise aastaga 6,3%, mis on saavutatud tänu ülikooli töötajate igapäevasele edukale panustamisele. Hea on tõdeda, et lõpetasime kolmanda majandusaasta järjest positiivse tulemiga.

Paranenud majandustulemus on võimaldanud ülikoolil jätkata investeringuid ülikoolilinnakusse. Lõppenud aastal alustati Ursa õppehoone rekonstrueerimisega. Hoone oli täielikult amortiseerunud ega vastanud enam tänapäevastele õppetingimustele. Ekspertide hinnangul ei olnud otstarbekas hakata vana hoonet renoveerima, vaid soovitati ehitada uus. Uue õppehoone valmimine on planeeritud 2019. aasta sügisesse. Hoonesse on kavandatud lisaks tööruumidele sportmängude saal, jõusaal ning kunsti- ja loomeerialadega seotud saalid.

Kokkuvõttes võib öelda, et oleme 2018. aastal loonud hea pinnase sihikindlaks edasiliikumiseks eesootavasse juubeliaastasse, kui Tallinna Ülikoolil täitub sada aastat targa eluviisi eestvedamist. Täna kõiki ülikooli töötajaid ja liikmeid panuse eest!

I Organisatsioon ja juhtimine

Tallinna Ülikooli (edaspidi TLÜ) 2018. aasta strateegilised eesmärgid tulenesid kehtivast TLÜ arengukavast aastateks 2015–2020. Arengukavas on sõnastatud ülikooli missioon, visioon, põhiväärtused, ülikooli strateegiline eesmärk ja nende toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, samuti arengukava elluviimise rakendusplaan ja võtmenäitajate loetelu.

Tallinna Ülikooli missioon on toetada Eesti jätkusuutlikku arengut kõrgetasemelise teadus- ja õppetöö, haritlaste ettevalmistamise, ühiskondliku mõttevahetuse ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Edendades eestikeelset ja Eesti arengule suunatud teadustööd, on ülikool lõimunud Euroopa haridus- ja teadusellu ning panustab selle kaudu Eesti kujunemisse nutika majanduse ja targa ühiskonnakorraldusega riigiks.

Tallinna Ülikooli visioon on olla targa eluviisi eestvedaja ja kujundaja Eestis ning toetada selle kaudu nii Eesti jätkusuutlikkust kui ka indiviidi eneseteostust.

Ülikooli põhiväärtused on vastavalt Tallinna Ülikooli akadeemilisele hartale avatus, kvaliteet, professionaalsus ja ühtsus.

Tallinna Ülikooli strateegiline eesmärk, mis tuleneb arengukavast aastateks 2015–2020, on ressursse ja tegevusi koondades kujundada välja interdistsiplinaarsed teaduspõhised fookusvaldkonnad: haridusuuendus, digi- ja meediakultuur, kultuurilised kompetentsid, terve ja jätkusuutlik eluviis ning ühiskond ja avatud valitsemine.

Ülikooli strateegilise eesmärgi toetamiseks on määratud läbivad tegevuspõhimõtted: 1) ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne, 2) ülikool on rahvusvaheline ning 3) ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik.

1.1. Juhtimine ja arendustegevused

Haldusleping

2018. aastal mõjutas ülikooli tegevust Tallinna Ülikooli ja Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM) vahel sõlmitud halduslepingu eelmise perioodi lõpp ja uue perioodi algus. Lõppes aastate 2015–2018 lepinguperiood, milles seatud eesmärkide täitmist analüüsiti halduslepingu aruandes, mis sai HTM-ilt positiivse hinnangu. Samal ajal peeti läbirääkimisi uue perioodi (2019–2021) lepingu sõlmimiseks.

2018. aasta veebruaris alustati HTM-i ettepanekul läbirääkimistega halduslepingus määratud ülikooli vastutusvaldkondade üle. Aprillis esitas ülikool oma ettepanekud ning soovis lisaks juba olemasolevatele valdkondadele vastutust ka ajakirjanduse ja infolevi, psühholoogia, sotsiaalteaduste ja spordi õppkavagrupis ning arvutikasutuse ja tarkvara ja rakenduste arenduse ning analüüsi õppekavarühmas. Lisaks tehti ettepanek arvestada ülikooli rahastusmudelil vastutusvaldkondade hulka aineõpetajaid ettevalmistavad I astme õppekavad. Pärast mitmeid läbirääkimisi jõuti kokkuleppele, et vastusvaldkonnana ei käsitleta üksikuid õppekavasid (st vastutust ei määratud enam koreograafia, suulise tõlke ja Aasia uuringute õppekavale) ning vastutusvaldkonnaks määrati sotsioloogia ja kulturoloogia, poliitikateaduse ja kodanikuõpetuse ning arvutikasutuse õppekavarühm. Rahastusmudelil arvestatakse vastutusvaldkonda kuuluvateks veel spordi ja psühholoogia õppekavagrupp, matemaatika õppekavarühm bakalaureuseõppes, koreograafia õppekavad ning Haapsalu kolledži esimesele astmele ning ühisõppekavadele vastuvõetud üliõpilased vastutusvaldkonnas. Lisaks vastutusvaldkondadele lepiti uues lepingus kokku ülikooli eesmärgid aastateks 2019–2021 ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused. Kõige olulisemate kokkulepetena võib nimetada suurenemised (eripedagoogika, õpetajakoolitus, koolipsühholoogia) ja vähenemised (ärindus ja haldus, raamatukogundus, sotsiaalteadustes) õppekavade vastuvõetus, eesmärgid õppijate ja töötajate toetamiseks ning suunad õppekavade arendamiseks.

Ülikooli tegevuse auditeerimine

2018. aastal valmisid nende siseauditeerimiste lõpparuanded, mis algasid 2017. aastal: 1) turundus- ja kommunikatsioonivaldkonna ning turundus- ja kommunikatsiooniosakonna töökorralduse audit, 2) akadeemilise raamatukogu funktsioonide hindamise audit. 2018. aastal viidi läbi ka audit „Tallinna Ülikooli akadeemiliste üksuste ja tugiüksuste protsesside efektiivsuse ja koostöösuhete toimivuse hindamine projektide menetlemisel”, mille lõpparuanne kinnitatakse 2019. aastal.

Siseaudiitori poolt auditite käigus tuvastatud puudused ja parendusettepanekud on esitatud auditiaruannetes, samuti on aruannetesse lisatud rektoraadi liikmete ja auditeerimisi puudutavate struktuuriüksuste juhtide kommentaarid ning kokku lepitud järeltegevused, nende elluviimise tähtsajad ja vastutavad osapooled. Siseaudiitor seirab perioodiliselt kokkulepitud järeltegevuste elluviimist.

Toimus ka mitu majavälisist auditit. 2018. aastal viidi lõpule Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja 2017. aastal alanud juhtimis- ja kontrollisüsteemi audit, et saada kindlust komisjonile deklareeritud kulude korrektsuse ja õiguspärasuse kohta. Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond tegi mitu projektiauditit: 1) „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel”, aruanne oli märkusteta; 2) „Haridusuuenduse kompetentsikeskus Tallinna Ülikoolis”, aruandes märkusi ei nimetatud ning 3) „Norra-Eesti teaduskoostöö”, rikkumisi aruande kohaselt ei tuvastatud. Välisministeerium tegi arengukoostööprojekti auditi „Kabuli Ülikooli IT teaduskonna õppejõudude doktoriõpe Tallinna Ülikooli informaatika instituudis infoühiskonna tehnoloogiate õppekaval”. Tallinna Ülikool osales ka Riigikontrolli riiklikus auditis „Kõrgharidusreformi eesmärkide saavutamine”, mille aruanne avalikustatakse 2019. aastal.

Akadeemiliste töötajate karjäärimudel

1. septembril 2019 jõustuv uus kõrgharidusseadus reguleerib akadeemilisi töösuheteid senisega võrreldes vähem detailselt ning jätab ülikoolile suurema tegutsemisvabaduse akadeemilise karjäärimudeli kujundamisel. Uue karjäärimudeli keskmeks on tenuurisüsteem ning lektori ja teaduri karjääritee. Tenuurisüsteemis on professori ametikoht, mille karjääriastmed on kaasprofessor, professor ja juhtivprofessor. Lektori ametikoha karjääriastmed on nooremlektor, lektor ja dotsent. Teaduri ametikoha karjääriastmed on nooremteadur, teadur ja vanemteadur. Karjäärimudelis on lisaks teeneka professori, sihtrahastusega professori, teeneka lektori ja õpetaja ametikohad. Suuremad muudatused, mis kaasnevad uue karjäärimudelig, on tenuurisüsteemi käivitamine, kvalitatiivsed hindamiskriteeriumid ning uued nõuded ja võimalused lektori karjääriastmel. Üleminek uuele karjäärimudelile rakendub järk-järgult järgmise viie aasta jooksul.

Töötajate rahulolu

2018. aasta aprillis-mais toimus TLÜ töötajate rahuloluküsitlus, mille eesmärk oli analüüsida ülikooli töötajate hinnanguid ja ettepanekuid oma töö ja töökorralduse, struktuuriüksuste töö ning ka ülikooli üldise arengu kohta. Küsimustik saadeti 971 TLÜ töötajale (919 eesti keeles ja 52 inglise keeles), üldine vastamisaktiivsus oli 47,3% (võrdluseks: 2017. a 47,5%, 2016. a küsitlust ei toimunud). Vastanutest peaaegu poole (47,5%) moodustasid akadeemilised töötajad, 42% vastanutest olid tugitöötajad, 0,7% olid määranud ennast mõlemasse gruppi ja 9,8% ei nimetanud oma ametikohta. Kõige enam on ülikooli töötajad rahul koostööga vahetute töökaaslastega ja töö sisuga. Kõige kriitilisemad ollakse töötasu vastavuse osas oma tööpanusele, rahulolematud selles on akadeemilised töötajad ning tendents on sama kõigis akadeemilistes üksustes. Füüsilise töökeskkonnaga on üldiselt rahul nii akadeemilised kui ka tugitöötajad. Tugitöötajate rahulolu on võrreldes akadeemiliste töötajatega pisut suurem nii üksuse õhkkonnaga kui ka üksuse juhtimisega. Tugiüksuste töötajad hindavad üksuste koostööd pisut kõrgemalt kui akadeemilised töötajad. Enesetäiendamismõimaluste ja rahvusvahelistumisega on rahul nii akadeemilised töötajad kui ka tugitöötajad. Teiste näitajatega võrreldes on kõigi töötajate rahulolu madalam juhtimisotsuste läbipaistvuse ja õiglusega (kuigi ülikooli üldise juhtimisega ollakse pigem rahul) ja struktuurireformi tulemustega, kuigi akadeemiliste töötajate keskmine hinnang struktuurireformi tulemustele on veidi positiivsem kui 2017. aastal.

Rektoraat tutvustas 2018. aasta rahuloluküsitluse tulemuste põhjal planeeritud parendustegevusi 2019. aastal senatis ning parendustegevused kirjeldati ka ülikooli tegevuskavas. Näiteks analüüsitakse

2019. aastal töötasu ja -koormuse tasakaalu viimise eesmärgil akadeemiliste töötajate töökoormust ja selle majanduslikku mõju. Samuti analüüsitakse ja korrigeeritakse töötasusid ja alampalgamäärasid. Üksuste juhtimise ja strateegilise planeerimise parandamiseks luuakse juhtidele arenguprogramm, kutsutakse ellu professionaalse arengu toetamise võrgustik ning analüüsitakse ja korrastatakse juhtimisprotsesse. Stabiilsust luuakse uue karjäärimudeli ja teadurite töötasustamise eeskirjaga ning uue kõrgharidusseadusega rakenduva juhtimismudeli kaudu.

Struktuurireformi mõju ja tulemuste hindamise analüüs

2017. aasta oktoobris kutsus rektor kokku Tallinna Ülikooli struktuurireformi mõju ja tulemuste hindamise töörühma. Struktuurireformi mõju ja tulemusi hinnati 2018. aasta kevadel. Töötajate hinnangul muutus struktuurireformi tulemusel juhtimismudel ning mitmed juhtimisprotsessid said selle käigus kannatada, juhtimiskvaliteedi halvenemist kirjeldati vähese kaasamisega ja otsustamise läbipaistmatusega. Otsest mõju struktuurireformist nähti ka akadeemilise suuna toimimises, mille puhul hinnati, et interdistsiplinaarsus ei ole oodatul määral realiseerunud. Samuti ei ole täitunud tugitöötajate ootus, et instituutides samade ametinimetustega ja tööülesannetega töötajatel oleksid ühesugused ülesanded, vastutus ja nõuded. Viimast probleemi lahendavad mõningal määral toimivad koostöövõrgustikud ja akadeemiliste üksuste väiksem arv. Probleemkohana nähakse ka instituutide infojagamise viise, kus ei ole arvestatud suurenenud töötajaskonnaga ja keerukamate protseduuridega.

Juhtimiskvaliteedi tõstmiseks luuakse parendustegevustena juhtidele arenguprogramm, analüüsitakse kaasamis- ja otsustamisprotsesse ning kus võimalik, vähendatakse senati ja rektoraadi tasandi kinnitusega regulatsioone. Interdistsiplinaarsuse toetamiseks töötatakse välja õppekavadesse interdistsiplinaarsed moodulid (väljatöötamine 2019. aastal ja rakendumine planeeritud aastal 2020).

1.2. Väliskeskonna mõju

2017. aastal algatas Haridus- ja Teadusministeerium kõrgharidusseadustiku ajakohastamise protsessi, mis on nüüd lõpule jõudmas. Uus kõrgharidusseadus kinnitati Riigikogus 2019. aasta veebruaris ning jõustub 1. septembril 2019. Koos uue kõrgharidusseadusega kinnitati ka kõikide avalik-õiguslike ülikoolide seadused, varem oli ülikooli seadus ainult Tartu Ülikoolil ja Tallinna Tehnikaülikoolil. Uue kõrghariduse õigusloomega soovitakse suurendada paindlikkust üliõpilase kui ka kõrgkooli jaoks, soodustada kõrgkoolide vahelist koostööd, tugevdada seoseid ülikoolide ja ühiskonna vahel ning võimaldada akadeemilistele töötajatele kujundada motiveeriv karjäärimudel. Kõrgkoolide ja ühiskonna tihedamaks seostamiseks kaasatakse ülikoolide juhtimisse ülikooliväliseid liikmeid

2018. aasta veebruaris kinnitas Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu muudetud institutsionaalse akrediteerimise juhendi. Kõrgkoolil on kohustus läbida institutsionaalne akrediteerimine vähemalt kord seitsme aasta jooksul. Alates 2020. aastast on institutsionaalne akrediteerimine peamine kõrghariduse kvaliteedihindamise meetod, õppekavagruppide kvaliteedihindamisi eraldi enam ei toimu, need moodustavad edaspidi ühe osa institutsionaalse akrediteerimise protsessist. Õppekavade ja õppekavagruppide hindamine toimub valimipõhiselt, mis arvestab kõrgkooli õppekavagruppide ja õppekavade arvu, varasemaid õppekavagruppide hindamistulemusi ja samuti kõrgkooli põhjendatud ettepanekut. Valimisse haaratakse sõltuvalt kõrgkoolist üks kuni kümme õppekava. Lisaks planeeritakse temaatilisi hindamisi. Uue institutsionaalse akrediteerimise juhendi järgi toimub kõrgkooli hindamine kaheteistkümnepunktilise standardi lõikes, mille keskmes on kõrgkooli põhiprotsessid – õppetegevus, teadus-, arendus- ja loometegevus ning ühiskonna teenimine – ja organisatsiooni strateegiline juhtimine ning ressursside juhtimine. Hindamisel on läbivalt fookuses akadeemiline eetika, kvaliteedikultuur ja rahvusvahelistumine.¹

Haridus- ja Teadusministeerium on alustanud hariduse, teaduse, noorte ja keelevaldkondade pikaajaliste strateegiade väljatöötamist aastateks 2021–2035. Uue perioodi algusajaks lõppevad ka hetkel kehtivad arengukavad “Elukestva õppe strateegia 2020”, “Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020”, “Teaduspõhine Eesti”, “Eesti noortevaldkonna arengukava 2014–2020 ning

¹ http://ekka.archimedes.ee/wp-content/uploads/IA_juhend_2018.pdf

pikendatud kehtivusega keelevaldkonna arengukava (aastateks 2018–2027), milles nähakse olulisemate arendustegevuste jätkumist, kuid võttes arvesse muutuva maailma trende ja väljakutseid.²

2018. aasta kevadel algatas Vabariigi Valitsus strateegia “Eesti 2035” väljatöötamise, millega sõnastatakse Eesti järgmise 15 aasta arengueesmärgid ja probleemipõhised tegevussuunad, muu hulgas ka aluse järgmise perioodi eurorahade planeerimiseks ja kasutamiseks aastatel 2021–2027. Strateegia koostamise aruteludel on leitud, et Eesti fookuses peab olema inimeste tervise parandamine ja paindlikud õppimisvõimalused. Strateegia läheb valitsusse hääletamisele 2020. aasta aprillis.³

2018. aastal valmis OSKA uuringu aruanne “Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: haridus ja teadus”, milles püütakse leida lahendusi murekohtadele seoses hariduse ja teaduse valdkonna tööjõu- ja oskuste vajadusega lähema kümne aasta vaates ning kuidas peaks selleks muutma koolituspakkumist. Õpetajaametit ei peeta atraktiivseks ning üha vähem valitakse õpetaja kutse, eriti kriitiline on seis loodusteaduslike ainete ja matemaatikaõpetajate järelkasvuga. Ka tugispetsialistide puudus on tuntav, eriti eripedagoogide ja koolipsühholoogide, kuid ka logopeedide osas. Ekspertide hinnangul on võtmetähtsusega head üldoskused, mille eelduseks on eriala- ja üldainete lõimitus õppekavades. Teadus- ja arendustegevuse alavaldkonnas hindavad eksperdid laialdasi teadmisi ja kompetentse, mida koostöö ettevõtetega teadlastelt üha enam nõuab, kuid Eesti teaduse tugevad küljed ja konkurentsivõimelisemad ettevõtlusvaldkonnad ei ole omavahel piisavalt kooskõlas. Eesti teadustöötajad on peamiselt koondunud kõrgharidussektorisse ja akadeemiline teadus on rahvusvahelises võrdluses heal tasemel, kuid lisandväärtusega majanduse jaoks oleks vaja rohkem teaduskraadiga tööjõudu koondada ettevõtlusesse ning kasvatada ühiskonna võimekust ja soovi uut teadmist vastu võtta, hetkel ei ole see jätkusuutlikuks arenguks piisav. Ekspertid näevad vajadust teadustöötajate arvu suurendamise järele.⁴

---

² <https://www.hm.ee/et/kaasamine-osalemine/haridus-ja-teadusstrateegia-aastateks-2021-2035>

³ <https://www.riigikantselei.ee/et/Eesti2035>

⁴ https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2016/12/oska_HT_veeb.pdf

II Teadus- ja arendus- ja loometegevus ning mõju ühiskonnale

2.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine teadus-, arendus- ja loometegevuses ning mõju ühiskonnale

Tallinna Ülikooli arengukavas aastateks 2015–2020 on määratud strateegiliste eesmärkide toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, mis on aluseks muu hulgas teadus-, arendus- ja loometegevusega seotud protsesside alaeesmärkidele (tabel 1).

Tabel 1. Ülikooli tegevuspõhimõtted teadus-, arendus- ja loometegevuses ning ühiskondliku mõjuga seotud protsesside alaeesmärgid ja tulemust mõõtvad näitajad

Tegevuspõhimõte	Ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne	Ülikool on rahvusvaheline	Ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik
Alaeesmärgid	Ühiskondlikele probleemidele interdistsiplinaarsed lahendused	Ülikool on usaldusväärne ja atraktiivne tööandja ning partner rahvusvahelises teaduses	Teadustegevus on kõrgetasemeline ja konkurentsivõimeline
Oodatav tulemus	<ul style="list-style-type: none"> - on suurenenud interdistsiplinaarsete teadusprojektide ning teadusarendusteenuste osakaal ülikooli tuludes; - on suurenenud vähemalt kahe eriala esindaja ühisautorlusega publikatsioonide arv; - on suurenenud koostööpartnerite arv avalikus, era- ja kolmandas sektoris. 	- rahvusvaheliste teadusprojektide rahastuse osakaal TAL tuludes on suurenenud.	<ul style="list-style-type: none"> - on suurenenud kolme aasta keskmine TAL rahastuse maht akadeemilise töötaja kohta; - on suurenenud kaitstud doktoritööde arv; - kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta püsib samal tasemel.

Ülikooli eesmärkide saavutamist hinnatakse elluviidud tegevuste ja võtmenäitajate alusel. 2015. aastal määrati võtmenäitajate arvestamise meetodika ning fikseeriti algtase. Tabelis 2 on näha 2015. aasta algtase ning võtmenäitajate tase aastatel 2016, 2017 ja 2018.

Tabel 2. TAL võtmenäitajate tase aastatel 2015–2018

	Võtmenäitaja	2015	2016	2017	2018
Interdistsiplinaarsus ⁵	interdistsiplinaarsete teadusprojektide ning teadusarendusteenuste osakaal ülikooli tuludes	8,0%	7,0%	15,3%	21,8%
	vähemalt kahe eriala esindaja ühisautorlusega publikatsioonide arv	116	112	106	-
	koostööpartnerite arv avalikus, era- ja kolmandas sektoris	1203	1258	1392	-
Rahvusvahelustumine	rahvusvaheliste teadusprojektide osakaal TAL tuludes	16,1%	18,7%	32,9%	27,9%
Nõudlikkus ja jätkusuutlikkus	kolme aasta keskmine TAL rahastuse maht akadeemilise töötaja kohta	28 423 €	26 180 €	30 305 €	32 003 €
	kaitstud doktoritööde arv	20	20	25	22
	kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta	1,31	1,28	1,12	0,99

2018. aastal koostati Tallinna Ülikooli teadus- ja arendustegevuse (edaspidi TA) strateegia aastateks 2019–2021. Strateegia lähtub ülikooli kehtivas arengukavas sätestatud prioriteetidest ning Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu strateegilistest dokumentidest. Strateegia määrab ülikooli TA valdkonnad, toob välja valdkonna prioriteetide saavutamiseks vajalikud põhitegevused ning määrab näitajad, mille kaudu hindab ülikool TA edukust. Teadus- ja arendustegevuse valdkonna arendamisel on ülikool seadnud järgmised prioriteetid:

⁵ Seoses 2018. aastal TA strateegiaga kehtestatud uute TAL valdkonna tulemusnäitajatega kõiki TAL näitajaid enam ei koguta. TA strateegiast lähtuvad TAL tulemusnäitajad on esitatud tabelis 3.

1. ülikool on jätkusuutlik ja nõudlik, et tagada teadustegevuse innovatiivsus, rahvusvaheline aktuaalsus, kõrge tase ja konkurentsivõime;
  2. ülikool toetab oma liikmete arengut ja aktiivset osalemist rahvusvahelises teaduskogukonnas, olles seeläbi usaldusväärne ja atraktiivne tööandja ning partner rahvusvahelises teaduses;
  3. ülikool suunab oma teadus- ja arendustegevuse ühiskondades kujunevate kitsaskohtade ja arenguvarude tuvastamisele ning neile praktiliste lahenduste leidmisele, toetades seeläbi majanduse, kultuuri, Eesti omariikluse ja kodanikuühiskonna edendamist.
- Uus määrus jõustus 1. jaanuaril 2019.

Võtmenäitajate osas on TA strateegias kokku lepitud täiendavad tulemusnäitajad (vt tabel 3).

Tabel 3. TA strateegiast lähtuvate TAL tulemusnäitajate tase 2018. aastal

Tulemusnäitaja	2018
Kolme aasta keskmine teaduspõhise TAL rahastuse maht / maht akadeemilise töötaja kohta	9 612 262 € / 24 195 €
Rahvusvaheliste teaduskomponendiga projektide rahastuse maht / osakaal teaduspõhisest TAL rahastusest	3 385 397 € / 27,7%
Tellijapõhise teadus- ja arendustegevuse maht	1 760 371 €
Kolme aasta keskmine kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv / arv akadeemilise töötaja kohta	470,33 / 1,18
Teadusväljaannete toimetamiste arv	35
Välismaalastest akadeemiliste töötajate arv / osakaal	48,9 / 12,42%
Pikemaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate arv / osakaal	48,25 / 12,26%
Õppekava nominaalkestuse jooksul lõpetanud doktorantide arv / osakaal kõigist kõrgharidustaseme õppesse vastuvõetutest (DOK)	9,00 / 19,57
Doktorantide ja järeldoktorite arv, kes töötavad ülikoolis vastavalt nooremteaduri või teadurina vähemalt 0,5 koormusega	35,90
Eestikeelsete teaduspublikatsioonide arv (ETIS-e klassifikaatoriga 1.1,1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2)	123
Algupäraste kooli- ja kõrgkooliõpikute ning populaarteaduslike raamatute arv (ETIS-e kategooriad 2.4, 6.2 ja 6.4)	19
Populaarteaduslike artiklite arv (ETIS-e kategooria 6.3)	118

2.2. TAL ja mõju ühiskonnale

Frascati kuuest teadusvaldkonnast on Tallinna Ülikoolis mahukalt esindatud kolm: loodusteadused, sotsiaalteadused ning humanitaarteadused ja kunstid. Need valdkonnad on 2017. aastal ka positiivselt evalveeritud. Eesti teadusinformatsioonisüsteemi (edaspidi *ETIS*) teadusvaldkondade kategooriate alusel jagunes ülikooli TAL rahastus 2018. aastal järgmiselt:

- ühiskonnateadused ja kultuur 75,9%;
- loodusteadused ja tehnika 12,6%;
- bio- ja keskkonnateadused 8,2 %;
- terviseuuringud 3,3%.

ETIS-e andmetel avaldasid TLÜ töötajad 2018. aastal 1004 publikatsiooni (seisuga 04.04.2019), millest ligikaudu 40% on kõrgetasemelised (ETIS-e kategooriad 1.1, 1.2, 2.1 ja 3.1). Võrreldes 2017. aastaga on kõrgetasemeliste publikatsioonide arv pisut vähenenud ning seda ka arvestatuna ühe akadeemilise töötaja kohta täistööaja arvestuses (vt tabel 2). See trend on seletatav ülikooli suurema rõhuasetusega publikatsioonide kvaliteedile. Samuti mõjutab trendi asjaolu, et kasvava projektipõhise rahastusega TAL kontekstis peavad teadlased kulutama olulise osa tööajast uute projektitaotluste kirjutamisele (eriti meetmete avanemise faasis, mis oli 2018. aastal aktuaalne). Ka olemasolevate projektide puhul jääb klassikaliste publikatsioonide kirjutamisele tihti vähem aega, kui on planeeritud, kuna projektiaruannete jms koostamine võtab olulise osa ajast. Ka projektide algusperioodil on publikatsioonide ilmumine väiksem kui nende lõpuaastatel.

TAL valdkonna ja tugiteenuste arendamiseks ja tugevdamiseks võeti teadusosakonda tööle valdkonna jurist, algatati ülikooli intellektuaalse omandi õiguskaitse eeskirja ja projektide menetlemise korra uuendamine ning andmete automaatseks vahetamiseks dokumendihaldussüsteemi WebDesktopi ja

ETIS-e liidese loomine. Lepingupõhise TAL tugisüsteemi toetamiseks hakati keskselt rahastama teaduskoordinaatorite ametikohti 0,5 koormuse mahu.

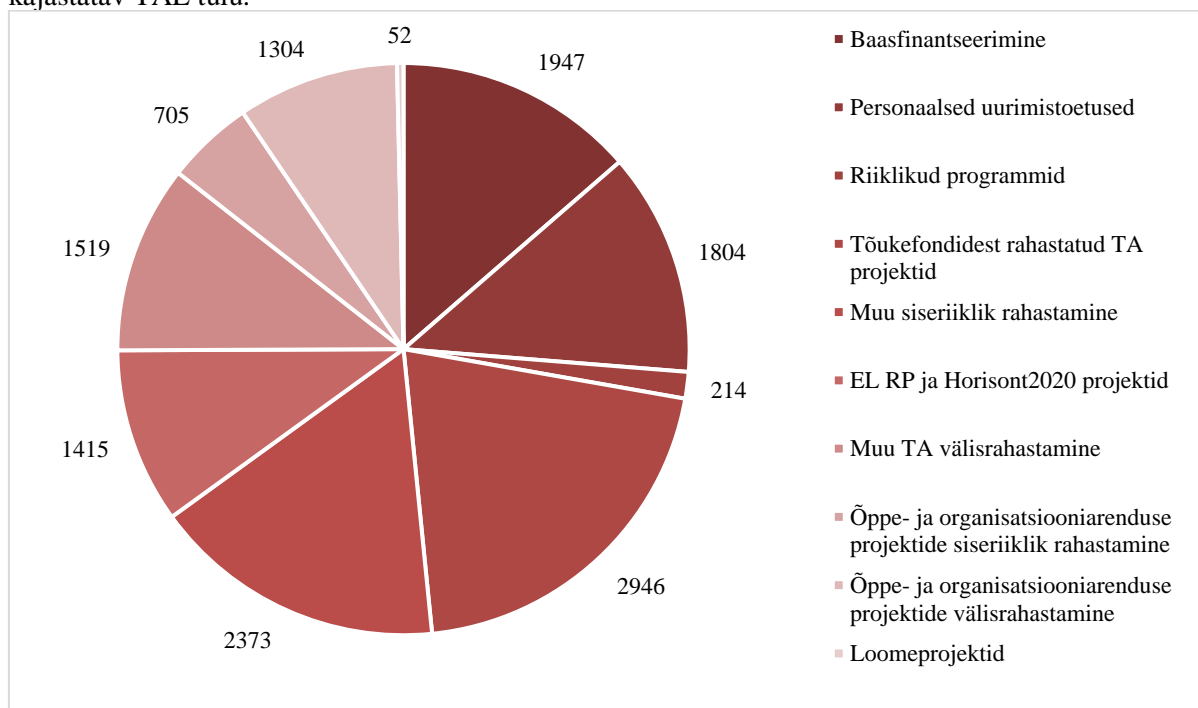
Doktorantide toetamiseks uuendati ja ühtlustati sarnaselt teiste Eesti suuremate ülikoolidega doktoranditoetuse maksmise korda: alates 2018. aastast makstakse doktorantidele toetust ka septembris. Doktorantide atesteerimise protsessi lihtsustamiseks täiendati atesteerimisaruannete ja -otsuste registreerimise ja sidumise võimalusi dokumendihaldussüsteemis.

2018. aastal läbisid kaheksa õppekavagruppi doktoriõppe astmel kvaliteedihindamise, mis on oluline sisend õppekavade edaspidisele arendustegevusele (tabel 10).

2018. aastal töötati välja inimkeskset innovatsiooni ja tulevikukindlaid lahendusi toetavate teadus-, arendus- ja loometegevuse teenuste (edaspidi EXU) alused ja rakendamise põhimõtted, mis kehtestati rektori korraldusega 29. jaanuaril 2019.

2.2.1. Ülevaade teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse rahastamisest

Tallinna Ülikooli arengukava üks teadus-, arendus- ja loometegevuse eesmärk on rahastuse kasv, kusjuures selles kontekstis ei arvestata TAL tulude hulka ehitiste ja hoonete soetamist ning remonti ega täienduskoolitust. TAL tulude hindamisel vaadeldakse üksnes ülikooli puhastulu, millest on maha arvatud projektipõhiste toetuste vahendamine partneritele. Joonisel 1 esitatud TAL tulude jaotus ei sisalda nende tegevustega seotud tulusid, mistõttu on selle osa võrra väiksem raamatupidamises kajastatav TAL tulu.

Joonis 1. TAL rahastamine 2018. aastal (tuhanded eurod)

TAL rahastuses jätkuvad positiivsed arengud: kasvas nii TAL kogutulu, mis oli 2018. aastal 14 279 295 eurot, ja samuti jätkus teaduspõhise TAL rahastuse kasv, mis oli eelmise aastaga võrreldes 22% suurem (tabel 4). Juurdekasvu allikad olid seejuures nii siseriiklikud kui ka rahvusvahelised. Eraldi väärib äramärkimist interdistsiplinaarsete teadusprojektide ja teadusarendustegevuste osakaalu märgatav kasv ülikooli tuludes. See annab tunnistust ülikooli TA strateegia prioriteedi „teadustegevuse interdistsiplinaarsus” järgimisest.

Tabel 4. TAL tulude maht aastatel 2016–2018 (eurodes)

TAL tulude maht (eurodes)	2016	2017	2018
TAL kogutulu	9 807 581	11 579 839	14 279 295
sh teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse rahastamise maht	7 248 689	9 539 122	12 218 450
sh baasfinantseerimine riiklikest vahenditest	1 043 970	1 215 130	1 947 090
sh rahastus EL tõukefondidest	839 007	2 175 778	2 959 541

Siseriiklik TA finantseerimine

Kokku oli Tallinna Ülikooli teadustegevuse ja teaduspõhise arendustegevuse rahastamise maht 2018. aastal 12 218 450 eurot. Riikliku baasfinantseerimise kogumaht suurenes 2018. aastal eelmise aastaga võrreldes pisut üle 10 miljoni euro, kuid TLÜ osakaal baasfinantseerimise üldmahust jäi eelmise aastaga võrreldes samaks (7,2%). Personaalsete ja institutsionaalsete uurimistoetuste ning neid asendavate teadlaskarjääri grantide kogumaht on ülikoolis aasta-aastalt kasvanud ning 2018. aasta suurenemine oli võrreldes eelmise aastaga ligikaudu 11% (vt allpool osad 2.3.2 ja 2.3.3).

Lisaks personaalsetele uurimistoetustele ning baasfinantseerimisele rahastab riik teaduse arendamist ka muudest riiklikest TA programmidest (Eestikeelsed kõrgkooliõpikud, Eestikeelse terminoloogia programm, Rahvuskasulaste programm, Üldharidusprogramm, Eesti kirjandus, Eesti keel ja kultuurimälu). Kokku rahastati 2018. aastal 18 projekti. Rahastatud projektide arv on sama, mis 2017. aastal, aga rahastuse maht on üle kahe korra suurem.

TLÜ teaduskollektsioonidest rahastatakse Akadeemilise Raamatukogu kultuuriloolist kogu ja arheoloogia teaduskogu. Kollektsioonide arv on sama, mis varem, aga rahastuse maht on mõnevõrra suurem.

Eesti teadustaristu teekaardi ja tuumiktaristu toetuse saanud objektide arv ei ole muutunud: TLÜ osaleb kahes teekaardi objektis (Infotehnoloogiline mobiilsusobservatoorium (IMO) ja Loodusteaduslikud arhiivid ja infovõrgustik (NATARC)) ning on partner kolmes tuumiktaristus (Eesti e-varamu ja kogude säilitamine, Eesti Keskkonnaobservatoorium ning Loodusteaduslikud arhiivid ja andmevõrgustik). Ka selle meetme rahastuse maht on aastate jooksul suurenenud.

2018. aastal suurenes rahastamine muudest siseriiklikest allikatest 42%: 2018. aastal oli rahastus siseriiklikest allikatest 2 105 823 eurot, 2017. aastal 1 219 527 eurot. Jätkus HITSA IT Akadeemia programmi toetus, mis aitab parandada IKT kõrghariduse kvaliteeti ja konkurentsivõimet ning turustada IKT kõrgharidust, HTM finantseeris riigieelarvest TLÜ teadusraamatukogu teadusinformatsiooni hankimist 323 774 euro ulatuses, riigieelarvest toetati aastatel 2017–2018 39 968 euro ulatuses Eesti Noorsootöö Keskuse vahendusel Noorteseiret ning ETAg tasustas Horisont 2020 künnise ületanud projektide ettevalmistustoetusi kokku summas 23 400 eurot. 2018. aastal kasvas märgatavalt ka teenuslepingute arv ja maht ettevõtete ja MTÜ-dega, moodustades kokku 276 939 eurot. Samuti sai 2018. aastal rahastuse mitu HTM-i, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, Kultuuriministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi poolt korraldatud riigihanke võitnud projekti, toetus oli kokku summas 1 074 826 eurot, millest 86% moodustasid kolm HTM-i läbiviidud e-õppe laiendamise seotud riigihanget (2017. aastal oli see näitaja 420 845 eurot). Ministeeriumite ning riigi- ja munitsipaalasutuste tellimustöid tehti 133 560 euro väärtuses. Toetust TA projektide elluviimisele pakkusid ka Eesti Kultuurkapital, Eesti Filmi Sihtasutus ning Eesti Olümpiakomitee.

Rahastamine struktuuritoetuste meetmetest

2018. aastal jätkus eelmisel aastal täies mahus käivitunud uue struktuurivahendite programmiperioodi rahastamine, kusjuures struktuurifondide osakaal HTM-i eelarves on kahanenud kahe aastaga 6% võrra ja langenud 42%-le. Kuigi struktuurivahendite osakaal kogu rahastamise mahust on endiselt väga suur, on ka mõningane osakaalu vähenemine märk liikumisest süsteemi stabiliseerumise poole. Samas ülikooli struktuurivahenditest rahastatavate projektide maht kasvas 2017. aastaga võrreldes 23% (võrdluseks: 2018. a 2,68 miljonit eurot, 2017. a 2,07 miljonit eurot).

2018. aastal jätkus uue Dora+ toetuste perioodi meetmete rahastus. Rahastuse maht oli üle kolme korra suurem kui 2017. aastal, kui programm alles käivitus. Uuest Dora+ toetuste struktuurist tulenevalt ei võimaldata uuel perioodil enam toetusi õppejõududele (v.a nooremteadurid).

TLÜ osales jätkuvalt ühes riiklikus tippkeskuses (Eesti-uuringute tippkeskus) ja EAS-i kaudu finantseeritavas Terviseedenduse ja Rehabilitatsiooni Kompetentsikeskuses juhtpartnerina ning partnerina Põlevkivi Kompetentsikeskuses. TLÜ haridusuuenduse kompetentsikeskust on rahastatud SA Innove vahendusel struktuuritoetuste meetmest „Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine” tegevuse „Õpetajate koolitus” käigus ning meetme „Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ja kompetentsikeskuste arendamine ülikoolides” tegevuse „Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis” käigus. Rahastuse maht oli 2018. aastal kombinatsioon esmase projekti ja jätkuprojekti rahastusest, mis on ligikaudu 10% suurem 2017. aasta mahust.

TA-asutustele ja kõrgkoolidele suunatud institutsionaalse arendusprogrammi ASTRA projekti rahastamise maht oli 2018. aastal 23% suurem kui 2017. aastal. Toetuse eesmärk on teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide konkurentsivõime ja ühiskonna teenimise võimekuse kasv asutuste vastutusvaldkondades ja nutika spetsialiseerumise kasvuvõime valdkondades ning samuti teadus- ja arendus- ja kõrgharidussüsteemi efektiivsuse suurendamine, sealhulgas asutuste struktuursete ümberkorralduste teel. Struktuuritoetuste projekti „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel” rahastab HTM meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega” käigus, mille osa alategevusi on otseselt seotud TA-ga.

Muude struktuuritoetustest rahastatavate projektide maht kasvas 2018. aastal 62%. Siia kuuluvad eeskätt SA Innove vahendusel rahastatavad projektid „Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses, sh õpetajakoolituse koolituspraktika” ja „Õppeaineid lõimiv mobiilne õuesõpe põhikoolis”, EAS-i hallatav klastrite arendamise programm ning RITA programmist rahastatav projekt „Rändesõltuvus ja lõimumise väljakutsed Eesti riigile, töandjatele, kogukondadele ja haridusele”.

Mobilitas Plus+ programmist toetati Horisont 2020 rahastatavat ERA Chair projekti „Piireületav haridusuuendus tehnoloogiapõhiste teadusuuringute toel” ning RITA programmist rahastatavat projekti „Rändesõltuvus ja lõimumise väljakutsed Eesti riigile, töandjatele, kogukondadele ja haridusele”.

Rahastamine välisvahenditest

Välisvahenditest rahastatud teadus- ja arendusprojektide maht oli 2018. aastal 2 933 742 eurot. Välisrahastus püsis võrreldes 2017. aastaga ligikaudu samal tasemel. Kui Horisont 2020 projektide rahastuse maht mõnevõrra kahanes, siis jätkuvalt kasvas Euroopa Liidu muude programmide projektide rahastus. Eeskätt laekus tulusid sellistest programmidest nagu „Interreg Central Baltic Programme 2014–2020, Interreg Baltic Sea Region Programme 2014–2020” ning EK Erasmus+ põhimeede 2 meetmetest „Strategic partnerships in the field of education, training and youth ja Capacity building in the field of higher education”. Kokku rahastati 2018. aastal 28 teadusega seotud Erasmus+ projekti (võrdluseks: 2017. a 21) ja 11 Interregi projekti (võrdluseks: 2017. a 9). Rahastati ka Life+, JUSTICE PROGRAMME (2014–2020) programmi ja muid projekte. Kokku oli muude EL projektide rahastus 20% suurem kui 2017. aastal. Muudest rahastatud välisprojektidest mahukaim oli jätkuvalt osalus Uppsala Ülikooli rahastatud projektis „The Viking Phenomenon”.

2.2.2. Ülevaade õppe- ja organisatsiooniarendusele suunatud tegevuse rahastamisest

Arendusprojektide (eelkõige mobiilsus- ja õppearendusprojektid ning organisatsiooni arendamisele suunatud projektid) siseriiklik rahastamine püsis eelmise aastaga võrreldes enam-vähem samal tasemel (võrdluseks: 2018. a 705 000 eurot, 2017. a 681 000 eurot). Struktuurivahenditest rahastatud projektide maht on mõnevõrra kasvanud, samuti riiklike toetuste maht, eeskätt õppearendusprojektidele. Siseriiklike toetusi laekus 2018. aastal 5% enam kui 2017. aastal. Peamised rahastusallikad olid SA Archimedese vahendatud riiklik välisriikide üliõpilaste, teadlaste ja õppejõudude stipendiumide programm ning eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe programm (EKKAV), riigieelarvelised toetused SA Archimedese vahendusel õpetajakoolituse erialastipendiumiks, õppekoostöötoetused välisministeeriumi arengukoostöö programmi raames, Riigikantslei poolt EV 100 ja EL eesistumise

rahvusvahelise programmi käigus Tallinna suvekoolide korraldamise toetamine Tbilisis ja Peterburis, Tallinna Ettevõtlusameti mittetulundustegevuse toetuse programmi toetus neljakuulise loomeettevõtluse äriideede arendusprogrammi läbiviimiseks ja parimate äriideede rahastamiseks ja Tallinna Ülikooli rakenduslike teadus- ja arendustööde konkurssi korraldamiseks ning HTM-i aineolümpiaadide korraldamise toetused. Nimetamist väärivad ka HITSA IT Akadeemia programmi toetused õppetöö taseme parandamiseks IKT valdkonnas ja informaatikaõpetajate väljaõppe toetamiseks ning samuti Tallinna linna stipendiumite rahastamine. Struktuurivahenditest rahastati ka SA Archimedese vahendusel kõrghariduse erialastipendiumeid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades struktuuritoetuse meetme „TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine” käigus. Projektide rahastuse maht on mõnevõrra kasvanud, ent projektide arv on endiselt väike.

Euroopa Liidu rahastus arendusprojektidele tuli peamiselt Erasmus alamprogrammide Erasmus Mundus ja Erasmus Multilateral programmide projektidest, Tempus programmi projektidest ja Erasmus+ Key Action 1 ja 2 projektidest, mis on seotud eeskätt õppearendusega ja mobiilsusega, ning 1 Interreg Central Balticu projektist „STARPABS Startup Passion in the Baltic Sea”. 2018. aastal lõppes varasematel aastatel väga suure toetuse mahuga olnud projekt Humeria, millest 2018. aastal laekus veel üksnes selle lõppmakse. Kokkuvõtteks võib öelda, et 2018. aastal oli Euroopa Liidu rahastatud arendusprojektide maht enam-vähem samal tasemel kui 2017. aastal.

Muudest välisrahastusega projektidest laekusid toetused Põhjamaade Ministrite Nõukogu Nordplusi programmide kahele õppealase koostöö arendamisele suunatud projektile ja Ülemaailmse Konfutsiuse Instituutide võrgustiku peakorteri poolt Hiinast antud toetus hiina keele ja kultuuri arendamiseks.

Kokku rahastati õppe- ja organisatsiooniarendusele suunatud projekte 2018. aastal 2 008 834 euro ulatuses, 2017. aastal oli see näitaja 1 984 415 eurot. Samas tuleb arvestada, et projektide jagunemine teadus- ja arendusprojektideks on mõnevõrra tinglik, kuna paljud neist sisaldavad nii teadus- kui ka arendustegevust. Eriti puudutab see Erasmus+ programmi.

2.2.3. Ülevaade loometegevusest ja selle rahastamisest

Loometegevuse ülikooliväline rahastamise maht oli 54 662 eurot, mis on natuke madalam kui aasta varem. Peamised toetused tulid Kultuurkapitalist ja Eesti Filmi Instituudist tudengite lõpufilmide toetuseks. Kokku valmis 2018. aastal üle 700 audiovisuaalse projekti, sealhulgas 12 lühifilmi ja 6 lühidokumentaalfilmi. Valmis kaks lühifilmide DVD-kogumikku „FV16mm” ja „Finale Draft”. ETV2 näitas kokku 48 BFM-i uut tudengifilmi ja Tallinna TV eetris näidati kokku 22 BFM-i tudengite tehtud lühifilmi. BFM-i tudengifilmid linastasid edukalt ka paljudel festivalidel.

2018. aastal saadi mitu olulist auhinda. Näiteks pälvis Rebeka Rummeli mängufilm „Säde” 80. ülemaailmsel mittekommertslike filmide festivalil UNICA kuldmedali, Eesti Dokumentaalfilmifestivalil Torontos valiti lühifilmide võitjaks Vishal Vittali „Ülal” ning Madli Lääne film „Kolm päeva augustis” võitis CIVIS Prize'i, mis on Euroopa prestiižseim meediaauhind integratsiooni ja kultuurilise mitmekesisuse vallas.

Loomeprojektide osakaal jääb ülikooli TAL rahastusest endiselt alla 1%.

2.2.4. Ülevaade ühiskonnale suunatud tegevustest

2018. aastal arendati välja uus koostööplatvorm EXU (Ettevõtte x Ülikool⁶). EXU tähistab ülikooli teadus-, arendus- ja loometegevuse teenuseid, mis toetavad inimkeskset innovatsiooni ja tulevikukindlaid lahendusi. Selle ellukutsumise ja rakendamise soovitakse võimendada TLÜ teadus- ja arendustegevust. EXU tugi- ja tegevusvaldkonnad on: 1) toote- ja teenusearendus, teenusedisain, 2) nõudluse ja turutrendide analüüs, 3) turundus- ja müügitugi, teadmusteenuste müük ja 4) süsteemne pro- ja reaktiivne partnersuhete loomine ja haldamine (sh ADAPTER-i jm lepingud ettevõtetega, hangete tugi, suurprojektide taotlemine koostöös ettevõtetega). EXU-le on koostatud koostööportfell, mis täieneb jooksvalt uute teenusvaldkondadega.

⁶ Vt rohkem <https://www.exu.tlu.ee/et>

Arendus- ja koolitustegevusi, sh EXU väljatöötamist, toetasid neli programmi: 1) TLÜ TEE ehk Tallinna Ülikool kui targa eluviisi eestvedaja (SA Archimedes programm), 2) Edu & Tegu ehk Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel (HTM-i programm), 3) StartUp Passion ehk rahvusvaheline tudengite äriideede arendamise projekt (Interregi programm), 4) „ApprEnt: Refining HE Apprenticeships with Enterprises in Europe” („Kõrghariduse praktikavõimaluste arendamine koos ettevõtetega Euroopas”, Erasmus + programm).

Tallinna Ülikool kui targa eluviisi eestvedaja

TLÜ TEE peamised tegevused, mis suurendavad TLÜ kompetentsi koostöökst ettevõtete ja teiste organisatsioonidega ning suurendavad koostöömahtu ettevõtetega, olid 2018. aastal järgmised: Open Labi (OL) kontseptsiooni EXU arendamine, väärtuspakkumise väljatöötamine ettevõtetele, ettevõtlusplatvormi ADAPTER kaudu tulnud päringute töötlemine ja lepingute sõlmimine, ADAPTER-i ja F2F seminarid, partnernädala korraldamine organisatsioonide esindajatele oktoobris, ülikoolide ja ettevõtete koostööfestivali „Õigel ajal õiges kohas” korraldamine. Tellimuspõhiste tööde maht tervikuna on kasvanud, EXU eesmärk on luua TLÜ-sse pikaajalist koostöökompetentsi ja tekitada 5–10 aasta jooksul olulist lisatulu.

ADAPTER

ADAPTER on Eesti teadus- ja arendusasutuste ettevõtluskoostööplatvorm, mille löid kuus Eesti avalik-õiguslikku ülikooli 2016. aastal. Platvormi eesmärk on viia kokku ettevõtjate vajadused teadus- ja arendusasutuste kompetentsi ning tehnoloogiate võimalustega. Sinna on koondatud kõrgkoolide pakutavad teenused, teadus- ja arenduskoostöö ning tootearenduse ja täienduskoolise võimalused. Praeguseks on platvormiga liitunud 12 partnerit.

ADAPTER on EXU mõistes töövahend, mille kaudu tehakse operatiivset koostööd teiste ülikoolidega. Ettevõtetele annab ADAPTER võimaluse esitada küsimus korruga kõikidele ülikoolidele, EXU võimaldab suhelda otse TLÜ-ga. ADAPTER-i teenuste andmebaasis on kokku 415 teenust, millest 46 pakub TLÜ (võrdluseks: 2017. a 40). 2018. aastal tehti ADAPTER-i kaudu 249 päringut, millele TLÜ esitas 56 pakkumist nii lühivastuste kui ka rahaliste pakkumistena (võrdluseks: 2017. a laekus 159 päringut, millele TLÜ esitas 32 pakkumist). Kõikide partnerite kohta oli 2018. aastal 102 koostööepisoodi, tasuta konsultatsioonist kuni lepinguliste suheteni, TLÜ pakkus 46 konsultatsiooni ja pakkumisi esitati summas 172 710 eurot, millest rahaliste lepinguteni jõuti 86 310 euro ulatuses.

Ettevõtte ja teadlase koostööst edulugudeks valiti TLÜ DTI arendusprojekt OÜ-ga Elektrimasinad (hooldusprogrammi edasiarendus) ning ADAPTER-i valitud ülikoolideüleseks edulooks TLÜ LTI ja EKA ühisprojekt „Tudengite kaasamisest ringmajanduse edendamisse” (osalejate hulgas TLÜ, EKA, Kaitseväge, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet ja Eesti Kaitsetööstuse Liidu liikmesettevõtted Bristol Trust OÜ, Galvi-Linda AS, Proflin AS, Samelin AS, Sangar AS, SUVA Sukavabrik AS ja YKK Finland).

Koostöövõrgustiku ADAPTER partnerid korraldavad kord aastas ülikoolide ja ettevõtete koostööfestivali „Õigel ajal õiges kohas”, mis toimus 2018. aastal Tallinna Ülikoolis. Festivalil oli ligi 300 osalejat, sh 60% potentsiaalseid teenuse- ja koostööpartnereid. Eesti ülikoolid ja uurimisarenduskeskused tutvustasid festivalil ettevõtete ja organisatsioonide esindajatele värskemaid teadustulemusi ja arendusteenuseid, mis toovad kasu nii ettevõtlusele kui ka kogu ühiskonnale. Peamised märksõnad 2018. aastal olid inimene, loodus, loovus ja masin. Kokku esines lühiettekanega 29 teadlast ja toimus neli paneeldiskussiooni ärijuhtide osavõtul.⁷

F2F seminarid, partnernädal ja loengud ettevõtjatele

Avatud akadeemia korraldab alates 2015. aastast seminarisarjas F2F kohtumisi ettevõtjatega ja erialaühenduste esindajatega. Sari avab teadlastele koostöövõimalusi ettevõtete ja teiste organisatsioonidega. Kohtumistel saavad ülikooli praegused ja tulevased partnerid kuulda teadusmaailma uuemaid mõtteid teadlaste esitluses. 2018. aastal toimus kolm seminari, sh 11. juunil

⁷ Vt esitatud liftikõnesid <https://festival.adapter.ee/koostoofestivali-liftikoned-2018/>

koostöös ETAg-i ja SA-ga Archimedes, seminar kajastab nutika spetsialiseerumise rakendusuringute rahastamist ja ettevõtete kogemust.

Partnernädala lühiloengud on suunatud nii täiendusõppehuvilistele kui ka arendusprojektide potentsiaalsetele koostööpartneritele. 2018. aastal korraldati viis lühiloengut, mis on juba kolmandat aastat järjest osutunud väga populaarseks. Loengud toimuvad nii TLÜ-s kui ka ettevõtetes.

Avatud akadeemia loengud ettevõtetele toimuvad koostöös Tallinna Ettevõtlusametiga kümme korda aastas.

Kokku osales 2018. aastal F2F seminarisarja ning partnernädala ja avatud akadeemia lühiloengutes ligikaudu 600 osalejat.

Ettevõtlusõppe programm Edu&Tegu

Edu&Tegu 2018. aasta planeeritud eelarve oli 188 195 eurot ja selle täitmise maht oli 77%. Alatäitmise peapõhjus oli planeeritust tunduvalt väiksem koolituste maht.

2018. aastal toimus Edu&Tegu programmi käigus TLÜ juhtimisel kaheksa koolitust. Koolituste fookuses olid ettevõtlikkus ja ettevõtluspädevus ning selle arendamine. Lisaks oli vaatluse all ettevõtlusõppe baasmoodulite metoodiline rakendamine õppetöös eri õppetasetel. Koolitusprogrammid on välja töötatud koos teiste õppe- ja teadusasutuste teadurite ja õppejõududega. Kokku osales koolitustel 67 inimest.

Õppe arendamises osales TLÜ kutsehariduse 2. ja 3. taseme ettevõtluse baasmooduli ja spetsialiseerumismoodulite väljatöötamises (TLÜ HTI koostöös TÜ ja SA Innovega) ning digitaalse õppevara arendamise töös (TLÜ AvA koostöös väliskonsultantidega). Samuti panustasid TLÜ teadurid ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe raamdokumendi valmimisse.

STARTERcreative

Loomeetevõtluse eelinkubatsiooniprogrammis STARTERcreative on Tallinna Ülikoolil juhtpartneri roll. Programmi viiakse ellu koostöös nelja teise kõrgkooliga: Estonian Business School, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ja Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor. STARTERcreative'i eesmärk on pakkuda võimalikult praktikakeskset meeskonnapõhist ettevõtlusõpet, mis annab tuge äriideest ärimudelini liikumiseks. Kokku lõpetas 2018. aastal STARTERcreative'i programmis 48 meeskonda, nendest 22 TLÜ juhendamisel (võrdluseks: 2017 aastal osales 42 meeskonda, nendest 16 TLÜ juhendamisel).

Eriti edukaks kujunes TLÜ eestvedamisel ning teiste STARTERcreative'i koolide ja Tallinna Tehnikaülikooli koostöös kaks korda aastas (kord STARTER-i programmi jooksul) toimuv mentorsündmus „Startup Speed Dating Night”. Selle eesmärk oli tuua kokku STARTER-i programmist alguse saanud tudengimeeskonnad ja Eesti iduettevõtete kogukonna liikmed: eksperdid, mentorid ja investorid, et anda meeskondadele sisendit, kuidas oma ideed paremini arendada. 2018. aasta märtsis ja oktoobris toimunud sündmusest võttis osa ligi 200 inimest, kellest neljandiku moodustasid mentorid.

Esimest korda toimus ka STARTERcreative'i regionaalprogramm Haapsalu Kolledžis: STARTERhaapsalu. STARTERhaapsalu käivitus 1. märtsil 2018 ja programmis osales kuus meeskonda.

Kokku osales STARTERcreative'i programmi sündmustel (koolitused-töötoad, Loomehakk, mentorsündmus jt) üle 2000 inimese.

Ettevõtlusõppe programm StartUp Passion

Koolitusprogramm StartUp Passion toimub koostöös Soome ja Läti partneritega ja on mõeldud kõigile, kes soovivad rahvusvahelises meeskonnas äriideid arendada. Koolitusprogrammi sai kandideerida nii üksinda kui ka meeskonnana ning juba olemasoleva ideega või ka ilma. 2018. aasta kevadel toimus

esmalt Tartus häkaton, kus mentorid aitasid osalejatel leida sobivad ideed ja meeskonnad. Pärast seda läbisid meeskonnad programmi eri etapid: mitmepäevane ideede arendamise koolitus, toodete ja teenuste turule vastavaks vormimise ja ärimudelite valideerimise töötuba ning mitmepäevane laager oma toote või teenuse arendamiseks, et esitleda seda avalikkusele. Programmi lõpetas äriideede võistlus, kust laagri kümme parimat meeskonda said võimaluse osaleda rahvusvahelise žüriiga äriideede võitlusel.

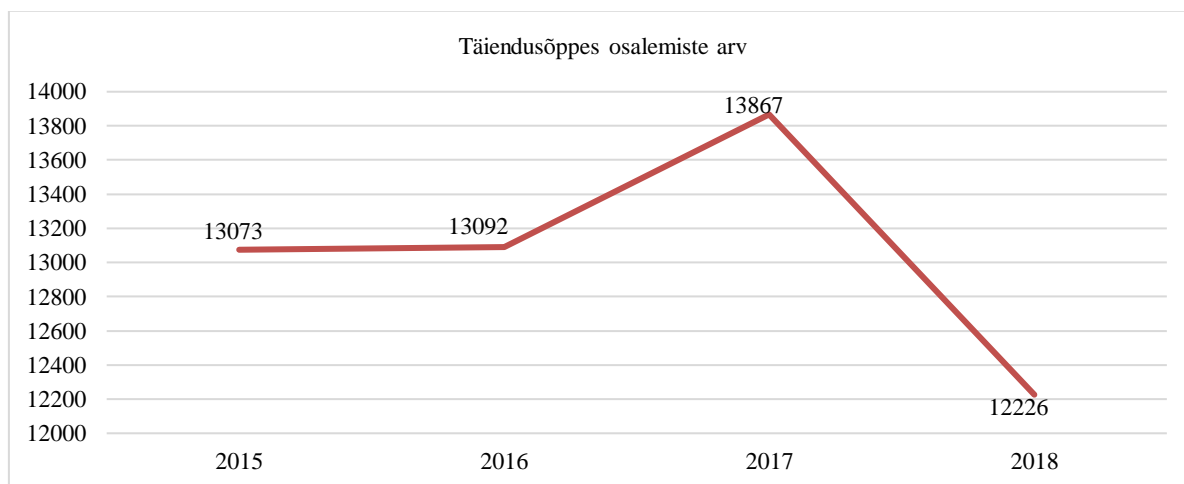
2018. aastal osales häkatonil ligi 85 õpilast ja tudengit Soomest, Lätist ja Eestist. Kokku oli neil üle 20 idee, millest koolitusprogrammi viimaseks etapiks koorus välja 13 meeskonda. Äriideede võistlusega liitus 15 meeskonda, millest osa tuli teistest koolitusprogrammidest ja häkatonidest.

Programm kestis kolm aastat (2016–2018) ja lõppes 2018. aasta novembris suure finaali ja dokumentaalfilmi esilinastusega.

Täiendusõpe

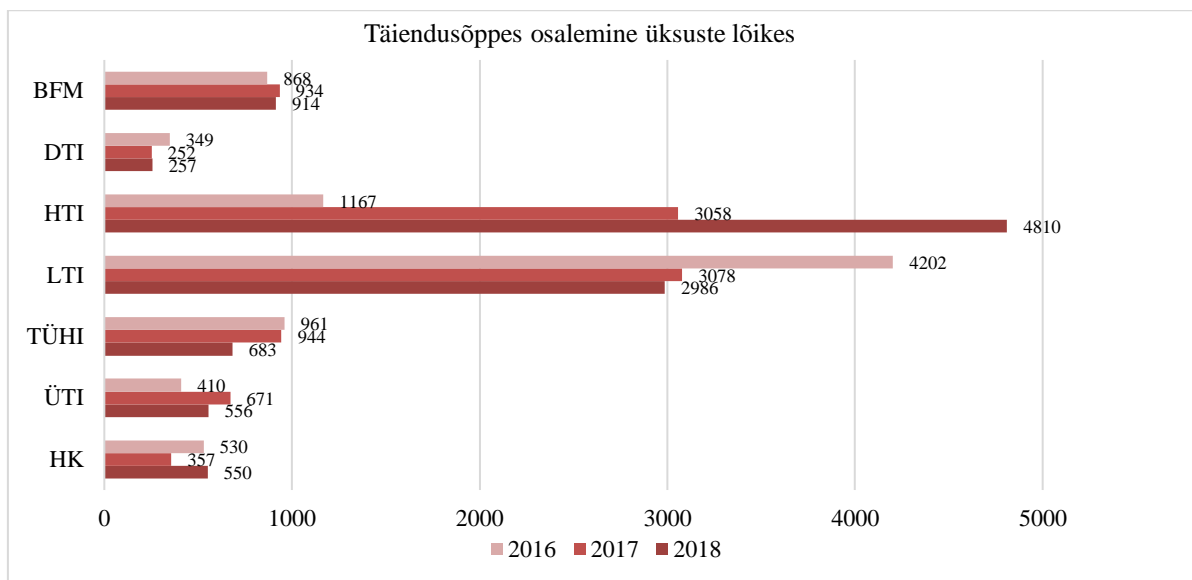
Täiendusõppe eelarve maht oli 2018. aastal 1,8 miljonit eurot, mis on 20% suurem kui 2017. aastal. Kõige rohkem panustasid koolitustesse nii osalemiste kui ka eelarve osas haridusteaduste instituut, loodus- ja terviseteaduste instituut ja BFM, avatud õppes humanitaarteaduste instituut, ühiskonnateaduste instituut ning loodus- ja terviseteaduste instituut. Tubli arengu on teinud ühiskonnateaduste ja digitehnoloogiate instituut.

2018. aastal osales Tallinna Ülikooli täiendusõppes 12 226 inimest, see arv on varasemate aastatega võrreldes vähenenud (joonis 2). 2018. aastal moodustab see 18% Eesti kuue suurima ülikooli täiendusõppes osalemistest. Andmed on esitatud infosüsteemi TÕIS põhjal, kus kajastuvad nii täiskasvanud õppijad tasemeõppes täiendusõppena (avatud õpe) kui ka koolitustel osalejad, kuid ei kajastu loengud ja seminarid, mille osalemiste arv on aastas hinnanguliselt 2000. Viimase võrra on varasematel aastatel esitatud täiendusõppes osalemiste arv suurem. Täiendusõppe kursuste arv oli 2018. aastal 1275 (27% Eesti kuue ülikooli koguarvust, andmed EATK-st).

Joonis 2. Tallinna Ülikooli täiendusõppes osalemiste arv aastatel 2015–2018

Täiendusõppes osalejate arv oli akadeemilistes üksustes kõige suurem loodus- ja terviseteaduste instituudis ja haridusteaduste instituut (joonis 3).

Joonis 3. Täiendusõppes osalemine üksuste kaupa aastatel 2015–2018

Tallinna Ülikool tunnustab igal aastal elukestva õppe valdkonna edukaid töötajaid, meeskondi ja partnereid. Sellel aastal anti tunnustused kätte 18. märtsil toimunud Tallinna Ülikooli Päeva pidulikul aktusel. Aasta koolitaja 2018 on haridusteaduste instituudi teadur Grete Arro, tantsu- ja liikumisteraapia õppejõud Mari Mägi ja Haapsalu kolledži haridustehnoloogia teemade koolitaja Airi Aavik. Aasta sisekoolitajaks valiti õppeosakonna välisküüalisüliõpilaste koordinaator Ingrid Hinojosa, kes õpetab sisekoolitajana inglise keelt. Aasta koolitusjuht 2018 on haridusteaduste instituudi Õpetajate Akadeemia koolitusjuht Riina Stahl. Avatud akadeemia avatud õppe spetsialisti Marge Kõrvitsat autasustas rektor Tallinna Ülikooli tänukirjaga kauaaegse töö ja panuse eest ülikooli arendamisel.

2018. aasta koolituste tunnistusega pärjati täienduskursust „Klassiõpetaja I kooliastmes” ning üld- ja kutseharidusasutuste õppejuhtidele suunatud arenguprogrammi „Juhtimine õppimist toetavas koolis”. 2018. aasta koolituspartneri nimetusega tunnustati kolme koostööpartnerit: MTÜ Hooling koostöö eest hariduse valdkonna koolituste läbiviimisel, Telia Eesti AS koostöö eest kirjaliku kommunikatsiooni koolituste valdkonnas ja Eesti Asenduskodu Töötajate Liit koostöö eest „Noortelt noorele” tugisiku koolituse ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

Avatud akadeemia koordineerib ka koolitusjuhtide võrgustiku tööd, 2018. aasta olulisimad teemad olid muu hulgas infosüsteemide TÕIS ja NAV liidestamine, veebiarendused uues veebis, uute õppekavade arendamine (teenusedisain) ning esindusstrukture uuendamine. Koolitusjuhtide võrgustikus toimus kolmandat aastat järjest Loomelabor.

Tallinna Ülikool ja Eesti Kaubanduse- ja Tööstuskoda osalevad partneritena Euroopa Elukestva Õppe Assotsiatsiooni (EUCEN) juhitud projektis „ApprEnt: Refinig HE Apprenticeships with Enterprises in Europe” („Kõrghariduse praktikavõimaluste arendamine koos ettevõtetega Euroopas”). Tallinna Ülikooli esindaja on avatud akadeemia. Projekt kestab 2017–2019, aastal 2018 koguti häid praktikaid, mida kasutatakse Euroopa riikide töökohapõhises õppes. Novembris toimus kaardistatud ja analüüsitud praktikate põhjal TLÜ-s seminar praktikajuhendajatele, praktikajuhendajate koolitajatele ning praktikasüsteemi arendajatele ettevõtetes ja kutse- ja kõrgkoolides. Järgmisel aastal töötatakse koos partneritega välja poliitikasoovitused.

Avatud õppe korraldamine

2018. aasta avatud õppes õppijate arv oli varasemate aastatega võrreldes stabiilne, lisandunud on töötukassa koolituskaardi rahastamisel õppijaid. Programmis Aasta Ülikoolis tuntakse võrdselt huvi järgmiste õppekavade vastu: eesti keel ja kirjandus, Hiina ja Jaapan: ühiskond ja kultuur, keeleteoimetus, kultuuriteooria, käsitlusi kaasaegsetest linnadest, lastekaitse põhialused, ristmeedia filmis ja televisioonis, sissejuhatus kirjalikku tõlkesse. Mõnevõrra rohkem õppijaid on kommunikatsiooni juhtimise ja ärikorralduse õppekaval.

Sügissemestril said 20 koolipsühholoogi võimaluse õppida Valgetähe IV klassi teenetemärgi kavaleri Eve Kikase tasemeõppeainet psühholoogia koolis täiendusõppena.

Rahvusvaheliste eksamite ja koolituste korraldamine

Avatud akadeemia rahvusvaheliste eksamite keskuse põhisuund on rahvusvaheliselt tunnustatud keeletestide ja erialase kaugõppe testide korraldamine. Eksamikeskus on isefinantseeriv. 2018. aastal sooritas IELTS testi 669 kandidaati, Cambridge Assessment Englishi eri taseme testi 496 kandidaati ja erialase kaugõppe testi (sh rahvusvaheline raamatupidamistest ACCA) 91 inimest. Rahvusvaheliselt tunnustatud saksa keele testi TestDaF sooritas 12 inimest ning hispaania keele testi DELE 3 inimest. Kokku sooritas 2018. aastal rahvusvaheliste eksamite keskuses keele- või erialatesti 1271 inimest.

Avatud akadeemia rahvusvaheliste eksamite keskuse pädevusse kuulub ka keelekursuste ja eksamiks ettevalmistuskursuste läbiviimine. 2018. aastal toimusid järgmised kursused: B1 Cambridge English Preliminary (1 rühm), B2 Cambridge English First (2 rühma), C1 Cambridge English Advanced (2 rühma), IELTS testi ettevalmistus (2 rühma), A1 hispaania keel (1 rühm), A2.1 hispaania keel (1 rühm) ja A2.1 itaalia keel (1 rühm). Kokku osales neil kursustel 95 inimest.

2.2.5. Ülevaade tunnustustest

2018. aasta detsembris esitati kandidaadid Eesti Vabariigi teaduspreemiale. TLÜ teadlased said riigi 2019. aasta teaduspreemia eelneva nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde eest kahes valdkonnas: sotsiaalteaduste valdkonnas rahvastikuteaduse professor juhtivteadur Allan Puur ja humanitaarteaduste valdkonnas Aasia uuringute professor Rein Raud.

Oluline tunnustus TLÜ teadustegevuse kõrgele tasemele oli ka TLÜ ühiskonnateaduste instituudi sotsioloogiaprofessori Ellu Saare valimine Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu liikmeks. Samuti jätkas hindamisnõukogu liikmena Marek Tamm, kellel lõpeb 2019. aastal teine valimisperiod hindamisnõukogu liikmena.

2018. aastal ülikoolisisest silmapaistvaima publikatsiooni, õpiku ja loomingulise projekti konkursil tunnustati parimatena järgmisi.

Parimad monograafiad

- Ants Hein (2018). Vanaaja pulm. Valitud tekste ja pilte 16. sajandi keskpaigast 19. aastasaja viimase veerandini. Tallinn: Tänapäev.
- Linda Kaljundi, Tiina-Mall Kreem (2018). Ajalugu pildis – pilt ajaloos: Rahvuslik ja rahvusülene minevik Eesti kunstis. Tallinn: Kumu kunstimuuseum.

Parim üldharidus- või kõrgkooliõpik

- Kaarel Orviku (2018). Rannad ja rannikud. Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Parim loominguline projekt

- Renee Nõmmik, Tiina Ollesk, Elo Unt (2018). Jaaniöö müsteerium.

Parim humanitaarteaduste artikkel

- Aivar Põldvee (2018). Käsü Hansu kirjad – Tuna. Ajalookultuuri ajakiri.
- Natalja Netšunajeva, Aleksei Netšunajev (2018). On the Classification of Slavic Menaia Manuscripts Dated from the 11th to 14th Centuries. – Digital Medievalist.

Parim sotsiaalteadustealane artikkel

- Kersti Kriisk. Distribution of Local Social Services and Territorial Justice: the Case of Estonia. – Journal of Social Policy.

Parim loodusteadustealane artikkel

- Mihkel Saluri, Margit Kaldmäe, Rando Tuvikene. Extraction and quantification of phycobiliproteins from the red alga *Furcellaria lumbricalis* – Algal Research.

Parim täppisteadustealane artikkel

- Mart Abel. About the density property in the space of continuous maps vanishing at infinity. – Proceedings of the Estonian Academy of Sciences. Physics. Mathematics.

2.3. Ülevaade väliskeskonna mõjuritest

2.3.1. Teaduse rahastamine Eestis

Rektorite Nõukogu 2017. aastal avaldatud uuringust on selgunud, et Eesti ülikoolide panus riigi majandusse on märkimisväärne – 6,4% sisemajanduse koguproduktist (SKP). Iga Eesti ülikoolidesse investeeritav euro annab riigi majandusele 4,6 eurot tagasi. Kahjuks ei kajastu see riigipoolses toetuses: teadus- ja arendustegevuse finantseerimise langustrend on viimastel aastatel jäänud püsima. Märkimisväärne oli avaliku sektori TA kulutuste langus 0,59%-ni SKP-st 2016. aastal, 2017. aastal oli see 0,66% SKP-st. Statistikaameti andmetel oli TA osatähtsus valitsemissektori kogukuludest 2013. aastal 2,11%, 2014. aastal 1,87%, 2015. aastal 1,72%, 2016. aastal 1,19% ja 2017. aastal 1,32%. Ametlikud andmed 2018. aasta kohta ei olnud aruande kirjutamise ajaks kättesaadavad.

Baasfinantseerimise kasv nii 2017. kui ka 2018. aastal ei ole suutnud kompenseerida struktuurivahendite finantseerimisperioodide vahetusest tingitud riikliku rahastuse vähenemist (riigieelarve vahendusel eraldatud teadus- ja arendustegevuseks suunatud raha sisaldab ka Euroopa Liidu toetusi). Statistikaameti andmetel tehti Eestis 2017. aastal teadus- ja arendustegevusele kulutusi kokku 304,3 miljoni euro eest, mis on 13% enam kui aasta varem. Riik rahastas 2017. aastal teadus- ja arendustegevuse kulutusi 122 miljoni euro ulatuses ehk 40% piires. Valitsemissektori kogukuludest moodustas teadus- ja arendustegevuse rahastamine 1,32%. Välismaiste rahastusallikate osatähtsus teadus- ja arendustegevuse kulutuste rahastamisel oli 2017. aastal 15%.

Veidi enam kui pool teadus- ja arendustegevuse kogukuludest oli 2017. aastal suunatud katse- ja arendustöödele. Alusuuringute osatähtsus kogukuludest oli 28% ja rakendusuuringu osatähtsus 21%.

Rahvusvahelises võrdluses on oluline jälgida teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse indeksit, mis on TA-le tehtud kulutuste suhe SKP-sse. Eesti teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse indeks 2017. aastal oli 1,29. Hoolimata TA kogukulude kasvust ei paranenud Eesti TA intensiivsuse indeks olulisel määral, kuna ka SKP on kasvutrendis.

Mõningast lootust rahastamisolukorra paranemiseks annab 19. detsembril 2018 kõigi parlamendierakondade, v.a EKRE, allkirjutatud ühine kokkulepe teaduse rahastamise edaspidistest eesmärkidest. Kokkuleppe kohaselt suurendatakse teaduse rahastamist järgmise kolme aastaga ühe protsendini SKP-st, mis tähendaks lisaraha 30-40 miljonit eurot aastas. Samuti lubavad kokkuleppe pooled hoida sama rahastuse osakaalu kolme aasta pärast.

Eesti teaduse arengu kõige suurem kitsaskoht on jätkuvalt suur projektipõhisus ja välismaiste rahastusallikate (tõukefondid, Horisont 2020 jms) suur osakaal teaduse rahastamises, eriti avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse puhul. Samas tuleb märkida, et baasfinantseerimise eeliskasv on olnud plaanipärane ning kooskõlas 2016. aastal välja töötatud uurimistoetuste ja baasfinantseerimise kontseptsiooniga. Kontseptsiooni üks eesmärk on olnud üleminek uurimistoetustele ja asutuste teaduse tegevustoetusele. Teine eesmärk on muuta rahastussüsteem stabiilsemaks, st kasvatada TA asutuste püsirahastuse osakaalu ning võrdsustada 2020. aastaks konkurentsipõhiste uurimistoetuste ja teadusasutuste tegevustoetuste suhet. 2018. aastal oli konkurentsipõhise ja stabiilse rahastuse suhe 60 : 40.

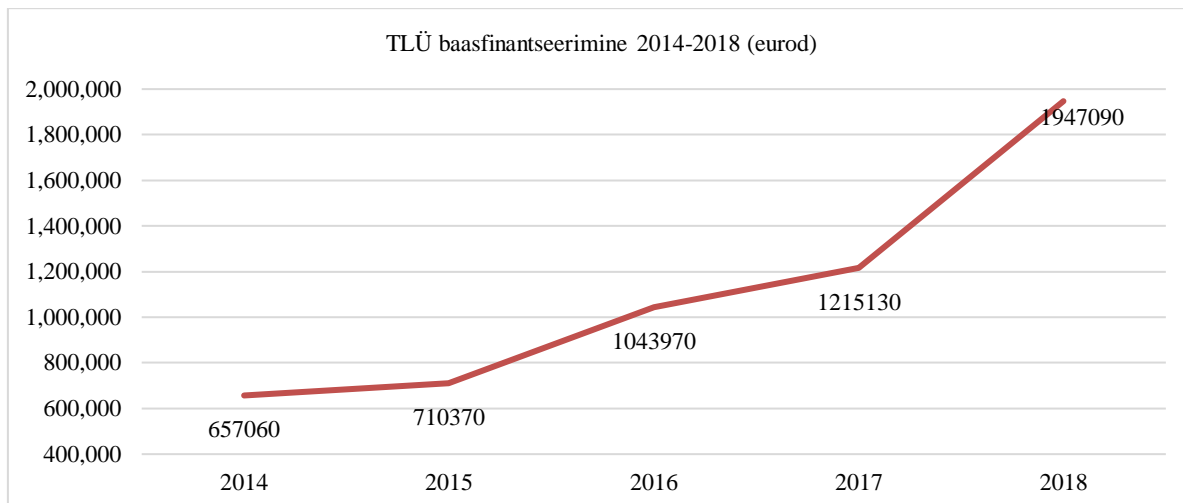
2018. aastal algas Eesti teadustaristu teekaardi uuendamise protsess, mille käigus lisandus olemasolevasse nimekirja mitu uut taristut. Lõplik nimekiri kinnitati Vabariigi Valitsuse 14. veebruari 2019. a korraldusega nr 43. TLÜ osaleb Eesti pere- ja sündimusuuringu 2020 (GG2020-EE) kaudu ka rahvusvaheliste teadustaristute ESFRI programmis. Samuti osaleb ülikool teekaardi objekti Euroopa Sotsiaaluuring (ESS – European Social Survey) tegevuses, mis on nii rahvusvaheline sotsiaalteaduslik uuring kui ka ühiskonnateaduste taristu, ning Infotehnoloogilise Mobiilsusobservatooriumi (IMO) tegevuses.

2.3.2. Teaduse baasfinantseerimine

Teaduse baasfinantseerimise maht on alates 2014. aastast kasvanud ning on selle aja jooksul enam kui kolmekordistunud (2014. a 8,4 miljonit eurot ja 2018. a 26,9 miljonit eurot). 2018. aastal suurenes

riikliku baasfinantseerimise kogumaht võrreldes 2017. aastaga pisut üle 10 miljoni euro ehk 37% võrra, kokku oli baasfinantseerimise eraldis 26 904 190 eurot.

TLÜ osakaal baasfinantseerimise üldmahust jäi 2017. aastaga võrreldes samale tasemele (7,24%), ent summa tervikuna kasvas 38% võrra (2018. a 1,947 miljonit eurot, 2017. a 1,215 miljonit eurot). Mõnevõrra langes TLÜ osakaal rahvusteaduste eraldisest, ent kriteeriumipõhise eraldise osakaal kasvas. Joonisel 4 on esitatud kokkuvõtte TLÜ baasfinantseerimise muudatustest aastatel 2014–2018.

Joonis 4. TLÜ baasfinantseerimine aastatel 2014–2018 (eurodes)

2.3.3. Institutsionaalne ja personaalne uurimistoetus

Kuna institutsionaalne uurimistoetus (IUT) kui rahastusinstrument lõppeb sellisel kujul aastal 2020 (alates 2016. aastast ei ole uusi toetusi välja antud), siis oli IUT rahastuse maht 2018. aastal sama mis kahel eelneval aastal, kuid kahanes selle osakaal kogu teadusrahastuses ning suurenes personaalsete uurimistoetuste (PUT) osakaal. 2018. aastal oli ülikoolis käigus 12 PUT-projekti (neist üks lõppes) ning kaheksa IUT-teemat, millest kaks teemat lõppesid (H. Palangu IUT3-2 ja A. Toomela IUT3-3). 2019. aastal lõppeb veel neli institutsionaalset uurimisteemat ja 2020. aastal kaks uurimisteemat.

2018. aastal jätkus ja ühtlasi ka lõppes 2016. aastal alanud PUT järeldoktori grant. Jätkusid 2017. aastal alanud üks Mobilitas+ järeldoktori grant, kaks tagasipöörduva teadlase granti ja üks tippteadlase grant, millele lisandus 2018. aastal veel kolm Mobilitas+ järeldoktori granti. Rahastuse kasv oli 2017. aastaga võrreldes enam kui kahekordne.

Personaalsete ja institutsionaalsete uurimistoetuste ning neid asendavate teadlaskarjääri grantide kogumaht ülikoolis on aasta-aastalt kasvanud, 2018. aasta maht on võrreldes eelmise aastaga suurenenud ligikaudu 11% (võrdluseks: 2017. a 1,603 miljonit eurot, 2018. a 1,794 miljonit eurot). Vooru rahaline maht oli jätkuvalt väga väike, kuna endiselt on rahastuse tsüklilisuse probleem.

2018. aasta personaalsete uurimistoetuste taotlusvoor järgis 2017. aastal kehtestatud uute personaalse uurimistoetuse grantitüüpide jaotust järeldoktori, stardi- ja rühmagrantideks. Eesti Teadusagentuurile esitati kokku 366 taotlust, millest 43 olid järeldoktori, 93 stardi- ja 230 rühmagrandi taotlust. Laekunud taotluste maht kokku oli ligikaudu 45 miljonit eurot. Rahastuse kogumaht 2018. aastal rahastusotsuse saanud projektidele (2019. aastal alustavatele) oli ligikaudu 8,7 miljonit eurot.

Tabelis 5 on esitatud uurimistoetuste statistika 2018. aasta taotlusvooru kohta. Märkimist väärib, et konkurents sotsiaalteadustes ning humanitaaria ja kunstide valdkonnas on ülitugev võrreldes mõne teise teadusvaldkonnaga, seda eriti rühmagrantide puhul (edukuse määr vastavalt 14,8% ja 13%).

Tabel 5. 2018. aasta uurimistoetuste taotlusvooru statistika

	Taotluste arv / eraldatud grantide arv			
	PUT järeldoktor	Stardigrant	Rühmagrant	Kokku
Loodusteadused	20 / 6	38/13	88/18	146/37
Tehnika ja tehnoloogia	7/1	19/3	34/4	60/8
Arsti- ja terviseteadused	5/3	14/1	28/6	47/13
Põllumajandusteadused ja veterinaaria	2/1	6/1	15/	23/3
Sotsiaalteadused	3/1	12/2	27/4	42/7
Humanitaarteadused ja kunstid	6/2	4/1	38/5	48/8
Kokku	43/14	93/24	230/38	366/76

TLÜ teadlased esitasid 2018. aasta taotlusvoorus kokku 17 taotlust (2 järeldoktori, 6 stardigrandi ja 9 rühmagrandi taotlust). Neist said rahastuse kaks rühmagranti, teema juhtideks H. Palang ning I. Pilshchikov, ning üks stardigrant, mille teema juhiks oli K. Toros. Arvestades TLÜ teadustegijate hulka ja suurt teaduslikku potentsiaali, võiks esitatud taotluste hulk olla oluliselt suurem.

2.3.4. Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni 7. raamprogramm ja Horisont 2020

Horisont 2020 meetme rahastuse maht 2018. aastal mõnevõrra vähenes, osaliselt tingituna sellest, et enam ei toimunud 7. raamprogrammi projektide lõppmakseid, mis veel möödunud aasta mahtu suurendasid. Toimus ka ühe lõppenud 7. raamprogrammi projekti konto korrigeerimine, mis samuti 2018. aasta üldsummat pisut vähendas.

Horisont 2020 programmist rahastati 2018. aastal 11 projekti ja ühte ERA-Net COFASP projekti, kolmes neist on koordinaatoriks TLÜ (sh COST projekt), üks ERA Chair, üks Twinning projekt ja üks ERC grant. Neist kolm käivitus 2018. aastal. Esile võib tõsta Liisi Keeduse Euroopa teadusnõukogu (ERC) granti „Between the Times: Embattled Temporalities and Political Imagination in Interwar Europe”, mille rahaline kogumaht on 1 425 000 eurot.

TLÜ osalusel esitati 2018. aastal 37 Horisont 2020 taotlust (võrdluseks: 2017. a 52), millest rahastati nelja (võrdluseks: 2017. a 3), reservnimekirja kanti kaks taotlust ning kahe taotluse rahastuse läbiraakimised veel käivad. Rahastuse said projektid „The European Landscape Learning Initiative: Past and Future Environments and Energy Regimes shaping Policy Tools”, projekti juht S. Sugita, „Platform Labour in Urban Spaces: Fairness, Welfare, Development”, projekti juht T. Roosalu, „Technological inequality – understanding the relation between recent technological innovations and social inequalities”, projekti juht E. Saar, ning „Quality and Effectiveness in Science and Technology Communication”, projekti juht A. Olesk. Lisaks rahastatakse sellest programmist ka Euroopa migratsioonivõrgustiku Eesti kontaktpunkti tegevust.

2.4. Teadusprorektori hinnang valdkonna arengule

Üldises plaanis jätkusid varasematel aastatel kujunenud positiivsed trendid: kasvas osalus ja edukus konkurentsipõhise TA rahastuse taotlemisel, suurenes nii rahvusvaheliste kui ka interdistsiplinaarsete teadusprojektide rahastuse maht ning hoogustus aktiivsus ühiskonnale suunatud TAL tegevustes. Suuremahulisena jätkus ka arendustegevus uue akadeemiliste töötajate karjäärimudeli väljatöötamiseks, mille alusel kinnitati uus töösuhete eeskiri 2019. aasta aprillikuu senatis.

Rõõmustades teaduse baasfinantseerimise mahu kasvu üle, mis võimaldab ülikoolis rakendada uusi teadus- ja arendustegevust toetavaid meetmeid, on TLÜ jätkuvalt olukorras, kus TAL valdkonna arengu võtmeks on edukus konkurentsipõhise rahastuse taotlemisel. Tooksin 2018. aastal alanud projektidest eelkõige esile Tallinna Ülikooli teise ERA Chair projekti „Cultural Data Analytics” ning Euroopa teadusnõukogu (ERC) grandit „Between the Times: Embattled Temporalities and Political Imagination in Interwar Europe”. Avatav ERA õppetool käivitus BFM-i, TÜHI ja DTI koostöös ning projekti juhiks kuni õppetooli hoidja valimiseni BFM-i meediainnovatsiooni professor Indrek Ibrus. ERC grandit hoidjaks on TÜHI poliitilise filosoofia professor Liisi Keedus.

Kui võtta taustsüsteemiks teaduse baasfinantseerimise osakaal (TLÜ osakaal oli 2018. aastal ligikaudu 9% ülikoolide baasfinantseerimise rahastuse kogumahust), siis on TLÜ edukus Horisont 2020 meetmetest rahastuse taotlemisel võrreldes teiste Eesti ülikoolidega suurem: 2018. aasta seisuga ligikaudu 15% Eesti ülikoolidele eraldatud Horisont 2020 rahastusest.

Arvestades siseriikliku grandisüsteemi (PUT) alarahastatust ning jätkuvalt ülitihedat konkurentsi TLÜ võtmevaldkondades, kus edukuse määr jääb 15% piirimaile, võib pidada kolme grandit saamist oluliseks kordaminekuks. Humanitaarteaduste valdkonnas rahastatud viiest rühmagrandist on kahe juhiks Tallinna Ülikooli teadlased: inimgeograafia professor Hannes Palang ja vanemteadur Igor Pilshchikov. Sotsiaalteadustes eraldatud kahest stardigrandist üht juhib ÜTI sotsiaaltöö professor Karmen Toros.

2017. aasta aruande alusel hindas vastavaid tendentse kõrgelt ka ülikooli senat, nentides, et „suurenenud on nii üksuste võimekus kui ka motivatsioon leida riikliku tegevustoetuse kõrvale uusi tuluteenimisvõimalusi”. Sellel positiivsel pingutusel on aga ka oma varjupool. Rahastuse aktiivsem taotlemine ja projektide käivitumine on oodatult kaasa toonud teadlaste publitseerimisaktiivsuse vähenemise, kuid toetudes senati hinnangule on „teaduspublikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta siiski küllaltki kõrge”.

Senat on esitanud ootuse, et Tallinna Ülikool peaks senisest süsteemsemalt planeerima ja optimeerima taotluste esitamist ning toetama taotluste kvaliteedi parandamist. 2018. aastal astuti selleks mitmeid samme, näiteks eraldati lisaressurssi teadusosakonnas projektide talituse tugevdamiseks, ASTRA projekti rahastuse lõppemisega seoses tehti otsus teaduskoordinaatorite palga keskeks maksmiseks 0,5 koormuse mahus, et tagada asjatundlik tugiteenus kõigis akadeemilistes üksustes, tehti projektide siseaudit, algatati projektide korra uuendamine jms. Tegemist on väga olulise tööloiguga, kus kõik senised plaanid pole veel täies mahus realiseerunud ja arenguruumi on olulisel määral.

2018. aastal koostati ülikooli TA strateegia, millega kinnitati sihid kolmeks järgneva aastaks. Selle põhjal uuendati ülikooli uuringufondi põhimäärus. 2018. aasta olulised märksõnad on ka juba mainitud akadeemiliste töötajate karjäärimudeli rakendamine ja teadusprojektide toetussüsteemi arendamine. Uute prioriteetsete tegevustena võib välja tuua konkurentsipõhise rahastuse edukate uurimisrühmade toetamise meetme, projektipõhise rahastusele töötavatele teadlastele palgaosa maksmise ülikooli stabiilsest rahastusest ning alates 2019. aastast vastu võetud täiskoormusel õppivatele doktorantidele sissetuleku tagamise vähemalt Eesti keskmise netopalgaga mahus.

Teaduse mahu ja kvaliteedi kõrval on üha olulisem teaduse ühiskondlik mõju ja teadlaste panuse suurendamine. Meie teadlaste suurem aktiivsus ühiskonnale suunatud TAL tegevuses ehk teadmuspõhiste teenuste ja rakendusprojektide läbiviimises kajastub TA strateegias indikaatoriks seatud tellijapõhise teadus- ja arendustegevuse mahu kasvus (2018. a 1 760 371 eurot ja 2017. a 1 437 098 eurot). Seda arengut toetab edukalt avatud akadeemia mitme ülalkirjeldatud algatuse kaudu, nagu teadlastele suunatud seminarisari F2F, ülikoolide ja ettevõtete koostööfestival „Õigel ajal õiges kohas”, partnerinädal potentsiaalsetele koostööpartneritele, ettevõtluskoostööplatvormi ADAPTER juurutamine. Uut hoogu koostööle partneritega eri sektoritest ja eluvaldkondadest annab 2018. aastal välja arendatud koostööplatvorm EXU. Selle brändiga tähistame ülikooli teadus-, arendus- ja loometegevuse teenuseid, mis toetavad inimkeskset innovatsiooni ja tulevikukindlaid lahendusi. EXU edukusest on võimalik tõenduspõhiselt rääkida ilmselt järgmise aasta aruande kirjutamisel, kuid juba praeguseks on selge, et brändi väljatöötamise protsess ühelt poolt ja selle avalik esitlemine teiselt poolt on loonud oluliselt selgema ülikoolipoolse arusaama ja sõnumi meie sihist ning äratanud partnerite tähelepanu ja ärgitanud uusi koostöövõimalusi otsima.

III Õpe

3.1. Ülikooli eesmärgid ja nende saavutamine õppes

Tallinna Ülikooli arengukavas 2015–2020 on määratud strateegiliste eesmärkide toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, mis on aluseks muu hulgas õppetegevusega seotud protsesside alaeesmärkidele (tabel 6).

Tabel 6. Ülikooli tegevuspõhimõtted õppe alaeesmärkidena ja oodatavate tulemustega

Tegevuspõhimõte	Ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne	Ülikool on rahvusvaheline	Ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik
Alaeesmärgid	Üldpädevuste ja praktiliste oskuste kujundamine õppeprotsessis	Inglisekeelne õpe on loomulik osa õppetegevusest	Ühiskonna, tööturu ja õppijate vajadustest lähtuvad õppekavad
Oodatav tulemus	<ul style="list-style-type: none"> - on kasvanud kahe või enama eriala aineid lõimivate õppekavade arv; - on paranenud vilistlaste rahulolu omandatud üldpädevustega; - on kasvanud eri õppekavade üliõpilaste ühiselt kaitstud lõputööde arv. 	<ul style="list-style-type: none"> - on kasvanud ingliskeelsete õppekavade osakaal; - on paranenud üliõpilaste rahulolu ingliskeelse õppetöö kvaliteediga; - on kasvanud välisõppes osalenute osakaal; - on kasvanud välisüliõpilaste osakaal; - on kasvanud välisdoktorantide arv. 	<ul style="list-style-type: none"> - on kasvanud üle 25-aastaste üliõpilaste osakaal bakalaureuse- ja magistriõppe astmel; - on suurenenud lõpetanute osakaal sisseastunutest.

Ülikooli eesmärkide saavutamist hinnatakse elluviidud tegevuste ja võtmenäitajate alusel. 2015. aastal määrati võtmenäitajate arvestamise meetodika ja fikseeriti algtase. Tabelis 7 on näha 2015. aasta algtase ning võtmenäitajate tase aastatel 2016, 2017 ja 2018.

Tabel 7. Võtmenäitajad õppes aastatel 2015–2018

	Võtmenäitaja	2015	2016	2017	2018
Inter-distsiplinaarsus,	kahe või enama eriala aineid lõimivate õppekavade arv	23	26	18	21
	vilistlaste rahulolu omandatud üldpädevustega ⁸	3,59	3,68	4,33	4,09
	rahvusvahelistumine				
	ingliseelsete õppekavade osakaal	21,4%	25,6%	26,5%	30,8%
	üliõpilaste rahulolu ingliskeelse õppetöö kvaliteediga	4,23	-	4,24 ⁹	4,21
	välisõppes osalenud üliõpilaste osakaal	1,9%	1,7%	2,3%	2,8%
	välisüliõpilaste osakaal välismaalastest	7,3%	8,7%	9,2%	10,85%
	järeldoktorantide arv	4	1	2	6
Nõudlikkus ja jätkusuutlikkus	üle 25-aastaste üliõpilaste osakaal bakalaureuse- ja magistriõppes	51,8%	53,2%	55,2%	56,2%
	lõpetanute osakaal sisseastunutest	42,6%	47,2%	47,8%	52,2%

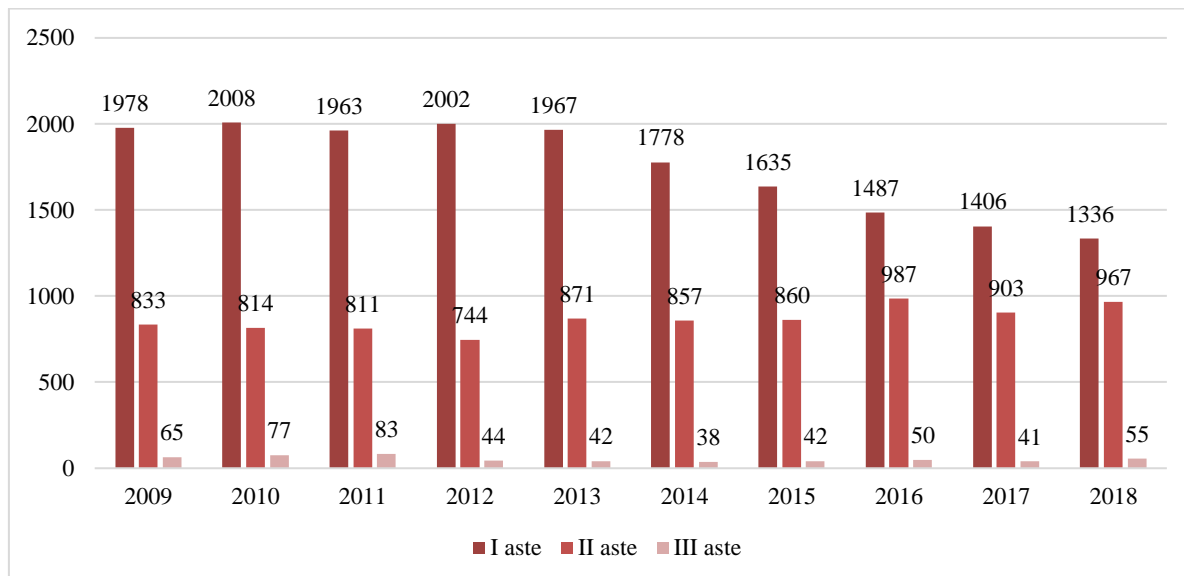
⁸ Vilistlaste rahulolu omandatud üldpädevustega mõõdetakse viiepallisel skaalal.

⁹ Seoses muutunud meetodikaga ei ole alates 2016. aastast rahuloluhinnangu võrreldavad varasemaga.

3.2. Ülevaade õppetegevusest

Vastuvõtt

2018. aasta sügisel immatrikuleeriti Tallinna Ülikooli 2358 uut üliõpilast, neist 1336 bakalaureuse- ja rakenduskõrghariduse õppesse, 967 magistriõppesse ja 55 doktoriõppesse. Eelmise aastaga võrreldes on vähenenud I astme õppekavadele vastuvõetute arv 5%, II astme õppekavadele vastuvõetute arv on aga suurenenud 6,6% ning samuti on suurenenud III astme õppekavadele vastuvõetute arv 25% (joonis 5).

Joonis 5. Vastuvõtt Tallinna Ülikooli aastatel 2009–2018

Tallinna Ülikooli 2018. aasta I astme vastuvõtu vähenemine on seotud eelkõige õppekohtade arvu vähendamisega. Hinnates ülikooli õpetamisvõimekust, vähendati 2018. aasta vastuvõtul õppekohtade arvu nii I kui ka II astmel: 2018. aastal kuulutati välja 1676 õppekohta, 2017. aastal 1825 kohta. Samuti tehti muudatusi sisseastumismõuetes, mis võivad mõjutada vastuvõtuarve. Näiteks:

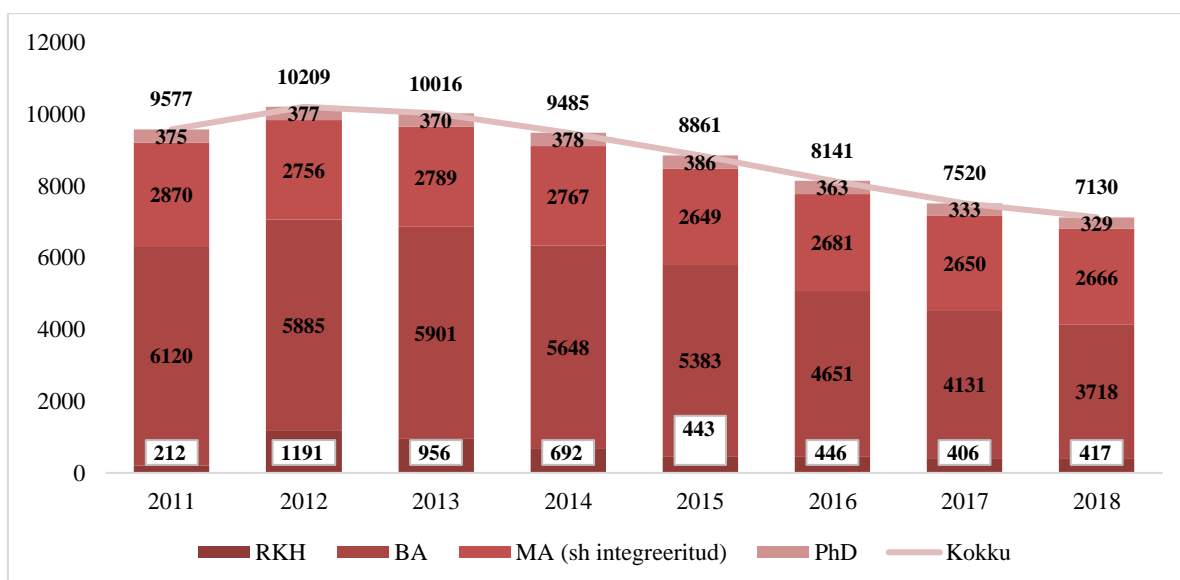
- haridusteaduste instituudi I astme õppekavadel (v.a klassiõpetaja ja pedagoogika) loobuti eesti keele riigieksamite nõudest, sest vastuvõetueksamite käigus sooritatakse e-etteütlus;
- ühiskonnateaduste instituudi I astme riigiteaduste ning eestikeelse õigusteaduse õppekaval lisati sisseastumismõuetele inglise keele B2-taseme oskuse nõue;
- korrigeeriti võõrkeelsete õppekavade vastuvõetueksamite sisu ja korraldust.

Õppekavad ja üliõpilased

2018. aastal avati vastuvõtuks 120 õppekava (võrdluseks: 2017. a 121, 2016. a 117 ja 2015. a 131 õppekava). I astmel avati vastuvõtt konsolideeritud õppekavale reklaam ja suhtekorraldus (varem õppekavad: reklaam ja imagoloogia, suhtekorraldus) ning taasavati vastuvõtt filmikunsti õppekavale (vastuvõtt üle aasta). II astmel avati uuesti vastuvõtt dokumentaalfilmi (uus nimetus), suulise tõlke, noorsootöö korralduse, informaatikaõpetaja, kooli infojuhi ja digitaalraamatukogunduse õppekavale.

Uute õppekavadena kuulutati välja avatud ühiskonna tehnoloogiad, haridusinnovatsiooni juhtimine, sotsiaalne ettevõtlus ning inimõigused digitaalses ühiskonnas. Riigiteaduste ja haldusjuhtimise õppekava konsolideerimise tulemusel avati riigiteaduste õppekava. III astmel avati uus õppekava meediauringud ja audiovisuaalkunstid. Hiline vastuvõtu avamine kahel õppekaval ei toonud piisaval arvil lävendi ületanud kandidaate, mistõttu nendel õppekavadel – avatud ühiskonna tehnoloogiad ja inimõigused digitaalses ühiskonnas – õpet ei alustatud.

Üliõpilaste arv kahaneb jätkuvalt: 2018. aastal oli üliõpilaste arv kokku 7130, võrdlusena 2017. aastal oli see 7250 ja 2016. aastal 8141. Sarnaselt varasemate aastatega on kõige suurem vähenemine toimunud kõrghariduse I astmel (joonis 6).

Joonis 6. Üliõpilaste arv TLÜ-s kõrgharidusastmete kaupa aastatel 2011–2018

Üliõpilaste arvu vähenemine on olnud alates 2011. aastast üleriigiline trend, mis on viimasel kahel aastal aeglustunud: 2016. aastal oli Eestis riikliku statistika alusel kokku 47 793 üliõpilast, 2017. aastal 46 154 üliõpilast ja 2018. aastal 45 815 üliõpilast. Läbi aastate on vähenenud just nooremate (kuni 24-aastaste) üliõpilaste osakaal kõigist üliõpilastest (nt 2008. aastal moodustasid nad 64% üliõpilastest, 2018. aastal 51%). Võrreldes teiste suuremate avalik-õiguslike ülikoolidega võib öelda, et sarnaselt TLÜ-le on üliõpilaste arv vähenenud ka EMÜ-s ja TalTechis ning mõlemas ülikoolis on vähenemine suurem kui TLÜ-s; Tartu Ülikoolis on üliõpilaste arv veidi kasvanud. Tallinna Ülikooli üliõpilaste arvu vähenemine tuleneb eelkõige vastuvõetud üliõpilaste arvu vähenemisest.

Väliskülgisüliõpilased ja välisõppes osalenud TLÜ üliõpilased

Ülikooli üks tegevuspõhimõtetest on rahvusvahelises, mistõttu väliskülgisüliõpilaste, välisüliõpilaste ja välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste näitajad on üks alus ülikooli õppetegevuse strateegiliste eesmärkide saavutatuse hindamisel.

Tasemeõppes osalenud välisüliõpilaste osakaal on jätkuvalt positiivses kasvutrendis, moodustades 11% (võrdluseks: 2017. a 9,2% ja 2016. a 8,7%), samuti on veidi suurenenud välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste osakaal ja väliskülgisüliõpilaste arv (tabel 8).

Tabel 8. Välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste, tasemeõppe üliõpilaste ja väliskülgisüliõpilaste aastatel 2010–2018

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Välisõppes osalenud TLÜ üliõpilaste osakaal (%)	kokku	2,23	2,5	1,96	2,0	2,5	1,94	1,70	2,31	2,8
	RKH				0,63	1,59	-	0,90	1,23	1,0
	BA	2,3	2,5	1,97	2,27	2,43	1,84	1,78	2,18	2,8
	MA	1,6	1,9	1,31	1,83	1,84	2,11	1,53	2,23	2,8
	PhD	6,7	6,7	1,86	0,81	8,99	4,4	2,75	6,01	5,5
Tasemeõppe välisüliõpilaste osakaal (%)	kokku	1,78	2,2	2,6	3,8	5,5	7,29	8,67	9,15	11,0
	RKH			0,42	0,73	0,43	0,23	1,12	0,25	0,2
	BA	0,8	1,2	2,79	4,2	6,14	7,78	9,22	9,59	10,7
	MA	3,8	2,3	2,1	3,55	4,73	6,72	8,36	9,25	13,4
	PhD	6,6	7,7	6,6	8,1	10,8	12,4	13,2	13,8	17,3
Väliskülgisüliõpilaste arv kokku			207	302	318	307	366	357	354	391

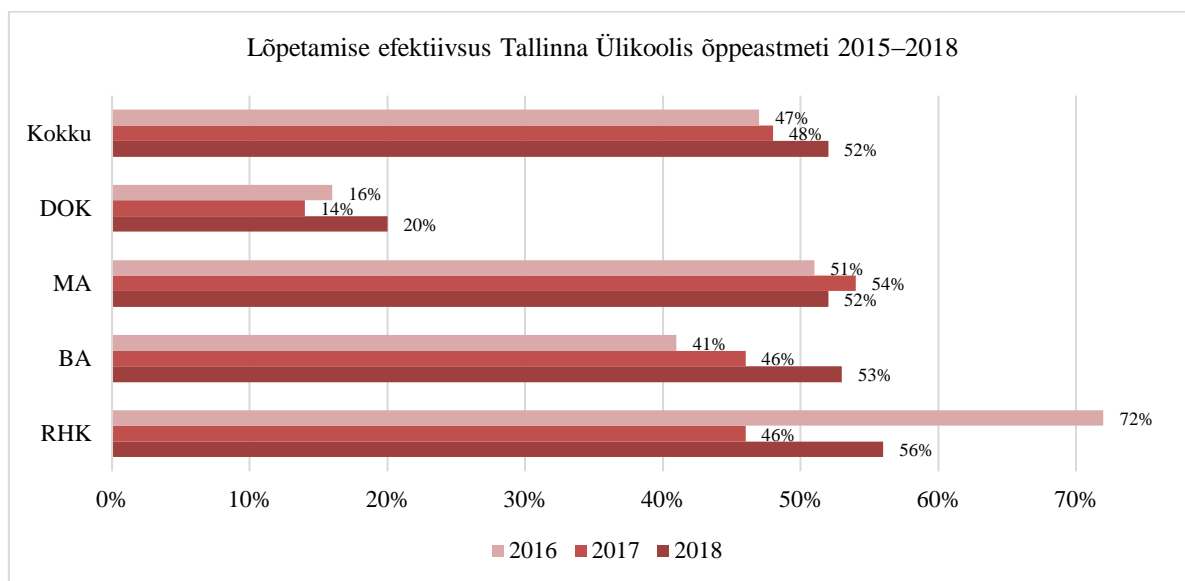
Lõpetamine

2018. aastal lõpetas Tallinna Ülikooli 1557 üliõpilast, sh 24 doktoranti. Varasemate aastatega võrreldes on üldine lõpetajate arv vähenenud: kuigi RKH õppeastme lõpetajate arv on küll pisut suurenenud, siis BA, MA ja DOK õppeastmetel on lõpetajate arv vähenenud (tabel 9).

Tabel 9. Lõpetajate arv õppeastmete kaupa aastatel 2015–2018

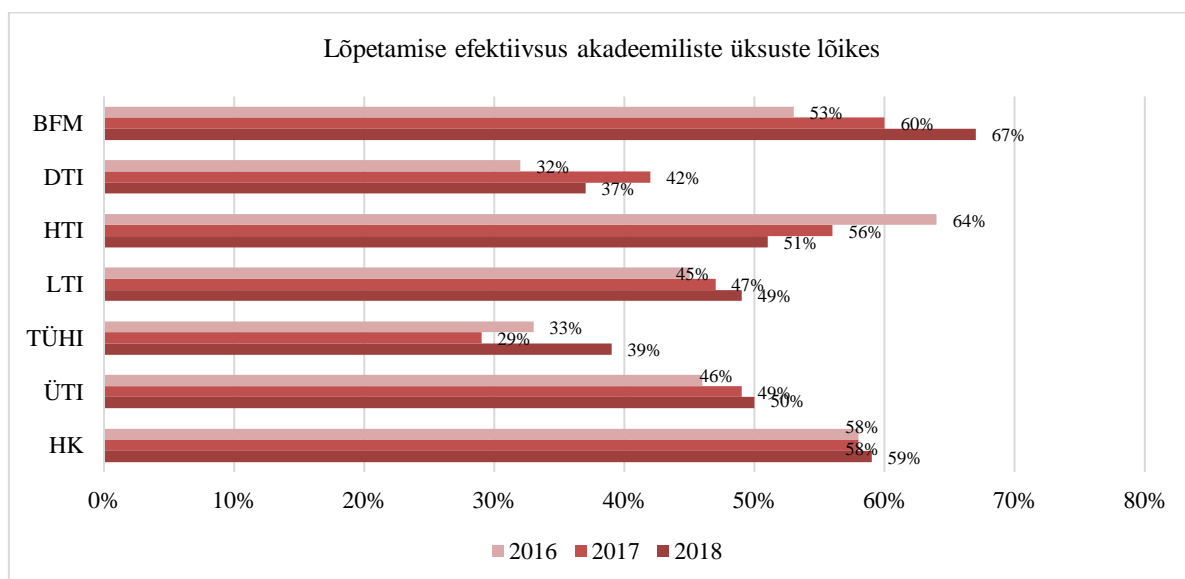
Lõpetajate arv	2015	2016	2017	2018
Kokku	1910	1884	1802	1557
RKH	305	99	79	98
BA	917	1143	1090	835
MA	668	622	608	600
DOK	20	20	25	24

Varasemate aastatega võrreldes on lõpetamise efektiivsus¹⁰ kõikides õppeastmetes peale MA pisut suurenenud: 2018. aastal oli üldine lõpetamise efektiivsus kokku 52% (võrdluseks: 2017. a 48%), RKH õppeastmel oli lõpetamise efektiivsus 56%, BA õppeastmel 53%, MA õppeastmel 52% ja doktoriõppes 20% (joonis 7).

Joonis 7. Lõpetamise efektiivsus Tallinna Ülikoolis õppeastmeti aastatel 2015–2018

Üldiselt on instituutide kaupa lõpetamise efektiivsus varasemate aastatega võrreldes positiivses kasvutrendis, ainult DTI ja HTI lõpetamise efektiivsuse on pisut kahanenud (joonis 8).

Joonis 8. Lõpetamise efektiivsus akadeemiliste üksuste kaupa aastatel 2015–2018

¹⁰ Lõpetanute osakaal (%) aruandeaastast nominaalage +1 aasta (doktoriõppes ja integreeritud õppes +2 aastat) tagasi sisseastunud üliõpilaste arvust 1. novembri seisuga.

3.2.1. Ülevaade õppekavaarendusest

Tallinna Ülikooli õppekava statuut (edaspidi ÕKS) reguleerib tasemeõppe õppekavade ülesehitust ning õppekavade avamise, muutmise, arendamise ja sulgemise tingimusi. 2018. aastal õppekavade ülesehitust puudutavad muudatusi vastu ei võetud. Kasutusele võeti uus mõiste „õppekavavälised ained”, mis koondab kõiki tasemeõppe õppeaineid, mis ei kuulu ühegi tasemeõppekava juurde. Lisaks täiendati õppekava sisehindamisega seotud tegevusi: iga-aastaselt õppekavade sisehindamisel analüüsitakse autoriõiguse kaitse ja plagiaadi teemat ning teadusteksti kirjutamist ja viitamist käsitletavate ainete olemasolu.

2018. aastal läbis Tallinna Ülikool mitu õppekavagrupi kvaliteedihindamist, mis on oluline sisend edaspidisele õppekavade arendustegevusele (tabel 10).

Tabel 10. 2018. aastal õppekavagrupi kvaliteedihindamisel osalemine

Õppekavagrupp	Järgmine hindamine toimub	Kõrvaltingimuse täitmise kuupäev
Informaatika (III aste)	7 aasta pärast	
Bio- ja keskkonnateadused (III aste)	3 aasta pärast	
Humanitaaria (III aste)	7 aasta pärast	
Keeled ja kultuurid (III aste)	7 aasta pärast	
Füüsikalised loodusteadused (III aste)	3 aasta pärast	
Sotsiaalteadused (III aste)	7 aasta pärast	
Psühholoogia (III aste)	7 aasta pärast	
Sotsiaalteadused (III aste)	7 aasta pärast	
Isikuteenindus (I ja II aste)	7 aasta pärast	26.02.2021

Lisaks toimunud hindamistele otsustas hindamiskomisjon lugeda täidetuks Sotsiaalteaduste I ja II astme kõrvaltingimuse, järgmine hindamine toimub seitsme aasta pärast (2023. aastal).

3.2.2. ELU (erialasid lõimiv uuendus) ülevaade

ELU on uutmoodi õppeaine, milles eri erialade üliõpilased koostöös juhendajatega koostavad projekti endale huvipakkuval teemal, valides seejuures ise sobilikud viisid oma ideede teostamiseks.

2018. kalendriaastal viidi läbi 87 ELU projekti, millest 13 projekti juhendajaks olid üliõpilased. ELU projekte juhendas 109 ülikooli töötajat, kellest 93 olid akadeemilised ja 16 mitteakadeemilised töötajad. Kokku läbis ELU õppeaine 1382 üliõpilast, kellest 21 õppijat olid teiste kõrgkoolide üliõpilased (TÜ, EKA, EMÜ, Tartu Kõrgem Kunstikool, Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor). Projektide käigus tehti koostööd mitme teise ettevõtte ja organisatsiooniga, näiteks Alutaguse vallavolikogu, Narva linn, Fotomuuseum, Maanteeamet, Haabersti Klubimaja, Trad Attack, Tampere Ülikool, Tervise Arengu Instituut.

2018. aastast on üliõpilastel võimalik pärast kohustusliku ELU õppeaine sooritamist läbida täiendavalt ELU juhendamise aine, mis loob üliõpilasele eeldused ise ELU projekti juhendada. ELU projekti juhendamise õppeaine toetab projektide jätkusuutlikkust konkreetse teema sügavuti omandamisel ning seostatuna reaalse elu kontekstis.

Mõned näiteid 2018. aasta projektidest:

- „Liiklusohutusealased õppevideod”, mis keskendus I kooliastme liiklusohutuse teadlikkuse suurendamisele ja toetas ennetustegevust eesmärgistatud õppematerjalide abil. Projekti käigus valmis neli õppevideot, kus osalesid lapsed. Õppevideoid esitleti lasteaedades ja koolides ning levitatakse ka Viimsi valla ja PPA infokanalites. Lasteaedade ja koolideni jõuavad videod Maanteeameti abil.
- „Buzzing City” projekti eesmärk oli linnamesinduse ja mesilaste tähtsuse propageerimine. Projekti tulemusel avati TLÜ Astra maja katusel kaks mesitaru ja viidi läbi teemapäev Tallinna Ülikoolis. Samuti valmisid teemakohased plakadid, mis paigutati Tallinna linna avalikesse kohtadesse, et suurendada linlaste teadlikkust linnamesindusest.
- Projekti „Sõnasõber” eesmärk oli luua kõnetutele lastele võimalused iseseisvaks suhtlemiseks ning suurendada lastevanemate ja spetsialiste teadlikkust AAC ehk alternatiivkommunikatsiooni

valdkonnast. Projekti väljundina töötati välja kergesti kasutatav ja tasuta kättesaadav EKI kõnesünteesi ja standardiseeritud sümbolitega eestikeelne kommunikatsioonirakendus. Tänu sellele saavad kommunikatsiooniraskustega inimesed kergemini suhelda ja olla iseseisvamad (mina.sonasober.ee).

- Projekt „Väärikas vananemine – kas ainult unistus või reaalselt saavutatav eesmärk” uuris, kuidas mõistavad väärikat vananemist eri vanuses inimesed, ning kaardistas teoreetilisi ja õiguslikke aspekte analüüsid hetkeolukord. Projektitöö käigus valmis artikkel, mis avaldati Sotsiaaltöö ajakirjas ning saadeti ka Sotsiaalministeeriumisse tutvumiseks.

ELU juhendajatele ja ülikooli õppejõududele toimuvad iga kuu seminarid enesetäienduseks KesKustELU tubade kujul, kus külalislektor arutleb ja kaasab osalejaid teemadel, mis toetavad projekt- ja probleemõppe läbiviimist. Jätkati ka välisõppe traditsioone ning külastati Uppsala ja Kopenhaageni ülikooli.

3.2.3. Ülevaade õppeprotsessi arendusest

Tasemeõppe üliõpilaste tagasisidesüsteem

2017. aastal rakendati esimest korda uut tagasisidesüsteemi ÕIS-is. Tagasisidesüsteem läbis 2018. aastal suured muudatused nii süsteemi toimimise aspektis kui ka küsimuste sisu mõttes. Jätkuvalt tegeletakse parima lahenduse leidmisega küsimuste esitamisel, kus võimalikult lühikese ajaga saavutada siiski usaldusväärne tulemus. Andmekogumise eri etappidel on endiselt mureks küllaltni väike erinevus vastajate hinnangute vahel, mis võib viidata tulemuste vähesele usaldusväärsusele, kuid samas ka sellele, et teatud aspektidele ei ole ehk sel ajahetkel tarvis enam lisatähelepanu pöörata. Seetõttu seatakse 2019. aastal üheks eesmärgiks tegeleda lisaks süsteemi arendusele ka tulemustega seotud teavitustegevusega, et kasvatada süsteemi väärtust eri osapoolte jaoks. Õppeosakond koostab 2019. aasta kevadsemestril kokkuvõtte senistest tagasisidetulemustest ja võimalikest parendusettepanekutest.

Lühike ülevaade 2017/2018. õa ainekursustest lähtuva tagasiside tulemustest teemade kaupa.

Õppejõupoolsed tegevused õpikeskkonna kujundamisel

Üldiselt oli veidi rohkem kui 75% õppijatest õpikogemusega pigem rahul või väga rahul. I astme õppijate seas olid väga rahul 60% õppijatest ja II astmel 70% õppijatest, doktoriõppes oli 75%. Teemad, kus kuni 7% õppijatest ei olnud üldse rahul või pigem mitte rahul, on I astmel õppejõudude koostöö õppijatega kursuse parema korralduse tagamiseks ning õppijate eelteadmiste kaardistamisel õpetatavas teemavaldkonnas. Rohkem oldi rahul õppejõududepoolse teema väärtustamisega, mis inspireerib õppijaid pingutama, ning ka lugupidava suhtumisega tudengite vastu.

Ainekursuse süsteemsus ja terviklikkus

Üle poolte I astme vastajatest olid ainekursuste korraldusliku poolega väga rahul ja pigem rahul, II astmel olid väga rahul ja pigem rahul 75% õppijatest ning doktoriõppes vastavalt 88%. Teemad, kus I astme õppijad olid rahulolematumad, olid tehtava töö mahu vastavus saadavatele ainepunktidele, õppemeetodite sobivus teemade käsitlemiseks ning õppetöös kasutatavate arutelude sobivus, et teemasid sügavamalt mõista. Rohkem rahul oldi kursuse sisu paikapidavusega seoses püstitatud õpieesmärkidega. II astmel oldi vähem rahul õppemeetodite sobivusega teemade käsitlemisel ning lisaks kursuse läbimise eelduste selge esitamisega, rohkem rahul oldi kursuse sisu paikapidavusega seoses püstitatud õpieesmärkidega ning ka teemade sobiva järgnevusega. Doktoriõppe astmel olid vastanud õppijad taas kõikide teemadega pigem rahul või rahul. Väiksem oli rahulolu sarnaselt teiste õppeastmetega õppemeetodite valikuga. Rohkem rahul oldi kursuse toimimise ajaga ning kursuse sisu vastavusega lubatud eesmärkidega

Õppija ise õpikeskkonnas

Õppijatel paluti hinnata ka oma huvi kursusega seotud teemade vastu ning pingutuskogemust teemade läbimisel. Üldiselt hindasid vastajad positiivselt nii oma huvi ja suutlikkust teemasid läbida kui ka pingutuskogemust (keskmised tulemused vahemikus 4,3–4,8). Ometi on kuni 10% vastustes hinnatud madalamalt nii oma huvi õppekursuse teemade vastu ja suutlikkust teemasid läbida kui ka pingutuskogemust.

Juhendamise

Juhendamise küsimustikule vastas 2018. aasta kevadel 476 tudengit, kellest 44% oli magistriõppe tudengid. Küsimustele vastanutest oli 62% esitanud selleks ajaks töö juba kaitsmisele. Tudengitel paluti hinnata väiteid, mis on seotud lõputööga tegelemise kogemusega. Üliõpilaste hinnangutes ei olnud õppeastmete vahel erinevusi, kuid erinesid nende vastajate hinnangud, kes olid töö juba kaitsmisele esitanud, ning nende tudengite hinnangud, kes ei olnud seda veel teinud. Analüüsist selgus, et töö esitanud tudengid hindasid kõrgemalt oma pingutust, kokkulepetest kinni pidamist, juhendaja toe olemasolu, huvi lõputöö teema vastu ja tunnet, et töö tegemisega jõutakse lõpule. Viimase puhul on tegemist küllaltki loogilise hinnanguga, arvestades töö seisu. Tulemused võivad küll viidata sellele, millised tegurid on olulised lõpetamiseni jõudmisel, kuid teisalt peegeldada ka tudengite hetkeseisu lõputööga. Nii näiteks tunnevad tõenäoliselt tudengid, kes alles alustasid töö kirjutamist, end hoopis teisiti, kui juba lõpule jõudnud tudengid.

Plagiaadi ennetamine

2017. aasta kevadsemestril moodustas õppeprorektor aastateks 2017–2019 plagiaditeemade arutamiseks töörühma. Töörühm vaatas muu hulgas üle õppekorralduslikud õigusaktid ning tegi ettepaneku täiendada ÕKE-t plagiadiennetuslike sätetega:

1. sõnastati plagiadi defineerimisele ja menetlustoimingutele ka positiivne programm – ootus, et õppe- ja teadustöö osapooled lähtuvad oma tegevuses heas teadustavas sõnastatud väärtustest;
2. täpsustati plagiadi mõistet, sh eneseplagiaat;
3. lisati lõige, millega kohustati akadeemilisi üksusi kehtestama üliõpilastöödele viitamis- ja vormistusnõuded, mille ühe osana kehtestatakse plagiadi raskusastmed.

Plagiadi töörühm lähtus muudatusettepanekute sõnastamisel plagiadi mõiste määratlemisel Euroopa teadlaste eetikakoodeksist. Töörühma soovitusel lähtuvalt tuleks plagiadi käsitleda kahel raskusastmel: tahtmatu plagiati ja tahtlik plagiati. Plagiati menetletakse sõltuvalt sellest, millistes töödes (kas jooksvates töödes, eksami/arvestuse hinnatavates või õppeastme lõputöödes) plagiati on. Plagiadi kui akadeemiliste tavade eiramise korral käivitub plagiadi tuvastus- ja otsustusmenetlus (hoiatus- või eksmatrikuleerimismenetlus) vastavalt ÕKE-s sätestatule. 2018. aasta kevadsemestril võeti lisaks kasutusele plagiadituvastussüsteem URKUND.

Õppekorralduse muudatused

Õppekorraldust reguleerivat alusdokumenti (õppekorralduse eeskiri, edaspidi *ÕKE*) muudeti 2018. aastal kolmel korral. Kõige olulisemad õppekorralduslikud muudatused olid järgmised:

- õppekulude hüvitamise korra muutmine: edaspidi nõutakse võrkeelsetel õppekavadel õppivatelt üliõpilastelt, kes siirduvad välisõppesse sama ajaperioodi eest 50% semestritasu hüvitamist, ülejäänud 50% semestritasu maksmist nõutakse siis, kui üliõpilane ei lõpeta õppekava nominaalkestuse jooksul. Samuti muudeti eksmatrikuleerimisega seotud õppekulude hüvitamise korda eestikeelsel õppekaval õppivate üliõpilaste puhul: varem nõudis ülikool õppekulude hüvitamist, kui eksmatrikuleerimine toimus pärast semestri kontaktõppe lõppu, kuid lähtuvalt HTM-i ettekirjutusest nõutakse nüüd hüvitamist alates uue semestri algusest taotletud eksmatrikuleerimistel;
- muudeti õppevormide mõisteid: senine päeva- ja kaugõpe ühtlustati teiste Eesti ülikoolidega vastavalt päeva- ja sessioonõppeks;
- alates 2019/2020. õa muudetakse akadeemilise kalendri ülesehitust, lühendatakse sooritusõiguse kehtivust ning muudetakse hindamistähtaegu. Seni kehtis üliõpilasel sooritusõigus kuni järgmise semestri vahenädala lõpuni, kuid selline korraldus tõi kaasa nii üliõpilaste kui ka õppejõudude rahulolematust, mistõttu lühendati sooritusõigust ühe semestri lõpuni. Sellega seoses pikendati eksamisessiooni ühe nädala võrra, et võimaldada sel ajal sooritada nii põhi- kui ka järeleksamid, ning lühendati hindamisaega 7–10 päevani olenevalt õppegrupi suurusest;
- varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (edaspidi *VÕTA*) korra muutmiseks tehti 2017/2018. õa-l audit ning probleemistikku analüüsis töörühm. Töörühma ettepanekul muudeti *VÕTA* avalduste esitamise ja hindamise tähtaegu, uuendati tingimusi ja tasusid;
- sätestati plagiadiga seotud sätteid lähtuvalt vastava töörühma ettepanekutest;

- kehtestati regulatsioonid, mis võimaldavad korraldada doktoriõppes vastuvõttu kolm korda aastas ning immatrikuleerida III astme üliõpilasi nii sügis- kui ka kevadsemestri alguses.

3.3. Väliskeskkonna mõju

3.3.1. Rahvusvahelised mõjurid

2017. aasta aruandes¹¹ esitatud rahvusvahelised mõjurid on ka 2018. aastal endiselt ajakohased: laienev juurdepääs kõrgharidusele, laienev õppealane mobiilsus, kõrgharidusasutuste rahvusvahelistumine, infotehnoloogia mõju õppimise ja õpetamise vormidele. Uue mõjurina võib nimetada rahvuslikke liikumisi, millega kaasnevad sageli globaliseerumis-, Euroopa- ja immigratsioonivastased ideed ning mille arenguid ja mõju on praegu veel raske hinnata.¹² Näiteks ei ole selge, kuidas Aafrikast, Aasiast ja Ladina-Ameerikast Euroopasse ja USA-sse õppima asunud üliõpilased sellistele muudatustele reageerivad. Ei ole veel selge, kas see võib tähendada rahvusvaheliste üliõpilaste väljavoolu ning ülikoolide rahvusvahelistumise piiramist. USA avaldused immigrantide kohta on tekitanud palju vastukaja, kuid selle mõju Tallinna Ülikoolile on esialgu pigem vähe tuntav. Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljumise ootuses on kogu Euroopa kõrgharidus ning siiani ei ole selge, milline on selle mõju EL jäävatele riikidele. Võib öelda, et Brexiti mõju Tallinna Ülikoolile on tuntav: välisõppesse siirdumisel üliõpilased kahtlevad, kas Inglismaa ülikoolid on need, kuhu minna. Samuti on näha ärevuse märke projektides, mille üks osapool on Ühendkuningriigi kõrgkool. Samas põhjust suurteks muudatusteks praegu ei ole. Ungaris toimunud muudatuste tõttu on seni vastuvõtuks avamata ühisõppekava, mille üks partner on Tallinna Ülikool ja millel iseenesest on õpetamise õigus.

Selliste, eelkõige Euroopas ja Põhja-Ameerikas toimuvate keeruliste muudatuste valguses võib arvata, et olulisemat rolli kõrghariduse rahvusvahelistumises hakkavad tulevikus omama Austraalia, Kanada, Uus-Meremaa, Hiina ning pikemas perspektiivis Aasia, Aafrika ja Ladina-Ameerika.

3.3.2. Eesti-sisesed mõjurid

2018. aasta Eesti kõrghariduse olulisi trende võib kirjeldada Haridus- ja Teadusministeeriumi eelmise aasta valdkondade arengukavade aruannete alusel¹³:

- üliõpilaskond väheneb: I kõrgharidustasemel õppis 2018/2019. õppeaastal kokku 45 815 üliõpilast, seda on 339 üliõpilast vähem kui 2017. aastal. Tasuliste ja tasuta õppijate proportsioon ei ole viimasel kolmel aastal eriti muutunud, 2018. aastal õppis 80% üliõpilastest tasuta. Õpingute katkestamise osakaal on küll veidi vähenenud, kuid on ikka endiselt suur;
- vaadeldes TLÜ üliõpilaste vanuselist jaotuvust, on näha, et alates 2015. aastast on järjepidevalt suurenenud üle 25-aastaste üliõpilaste osakaal (võrdluseks: 2015. a 42,6% kõigist õppijatest, 2018. a 52,2%). Sarnane trend on kogu kõrghariduses, mis mõjutab omakorda õppetöö korraldust (kontaktõppe toimumise aega ja sagedust) ning valitud õppemeetodeid;
- üliõpilaste hulgas kasvab jätkuvalt välisüliõpilaste osakaal: 12% sisseastujatest moodustavad välistudengid (võrdluseks: 2017/2018. õa oli see 9,5%). TLÜ välisüliõpilaste osakaal kõigist üliõpilastest oli 2018. aastal 10,9% (võrdluseks: 2017. a oli 9,2%, 2016. a 8,7% ja 2015. a 7,3%);
- vähenenud on sooline lõhe ja kasvanud on kõrgharidusega meeste osakaal. Viie aastaga on kõrgharidusega 30-40-aastaste meeste osakaal suurenenud ligi 10%. TLÜ-s on samuti meessoost üliõpilaste osakaal aastatega kasvanud: 2016. aastal 26%, 2017. aastal 27% ja 2018. aastal 37%;
- IKT-valdkond muutub populaarsemaks: üliõpilaste ja lõpetajate arv on erinevalt teistest valdkondadest kasvanud. Vaadeldes TLÜ DTI õpingute lõpetamist, on ka seal näha väikest kasvu;
- 2017. aastal toimunud riikliku kõrghariduse vilistlasuuringu kohaselt on vilistlased üldjoontes õpingutega rahul. 58% õpingute ajal töötanutest tegi seda erialaga lähedalt seotud valdkonnas. TLÜ tagasisideküsitluse kohaselt (2017/2018. õa) töötab 73% üliõpilastest õpingute ajal ning vilistlased väljendavad üldist rahulolu ülikooli õpingutega (lõpetajate tagasiside), 64% soovitaks või pigem soovitaks õppekava oma sõbrale.

¹¹ TLÜ majandusaasta aruanne 2017.

¹² The new nationalism and internationalisation, P.G.Altbach, H. de Wit.

¹³ Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkondade arengukavade 2017. aasta tulemusaruanded.

I astme peamiste sisseastujate ehk 2018. aastal gümnaasiumilõpetajate hulk suurenes võrreldes varasema aastaga¹⁴ (võrdluseks: 2017. a oli see 6304, 2018. a 6386). Neist peaaegu pooled ehk 47% jätkas õpinguid avalik-õiguslikes ülikoolides. Alates 2010. aastast on vähenenud gümnaasiumilõpetajate osakaal, kes jätkavad aasta jooksul pärast lõpetamist õpinguid Eesti kõrgkoolides (võrdluseks: 2010. a 62%, 2018. a 47%). Euroopa 2020 ja Eesti 2020¹⁵ eesmärk on, et vähemalt 40% 30–34-aastastest inimestest omandaks kolmanda taseme hariduse. Eesti vastav näitaja oli 2018. aastal 45,4%¹⁶.

3.4. Õppeprorektori hinnang valdkonna arengule

Välismobiilsus on suurenenud mõlemas suunas. Ülikooli on tulnud õppima rohkem välistudengeid, kuid veel olulisemaks võib pidada seda, et kasvanud on nende üliõpilaste arv, kes on õppinud mõnes välisülikoolis.

Vastuvõtul oleme järginud oma viimaste aastate eesmärki suurendada magistritaseme üliõpilaste osakaalu. 2018. aastal suurenes see 42%-ni, mida võib pidada optimaalseks. Kuigi lõpetajate üldarv on vähenenud, siis lõpetamise efektiivsus on 2018. aastal tõusnud.

Õppekavade kvaliteedi välishindamises on ülikool üldises plaanis olnud edukas, kuid on siiski õppekavagruppe, kus ei saavutatud maksimaalset tulemust.

Interdistsiplinaarsuse toetamiseks loodud ELU projektides osales 2018. aastal üle 1300 tudengi ja 109 töötajat. Juhendamises osalenud töötajate suur arv on esiletõstmist vääri. ELU projektide ühe uue arendusena on loodud ELU juhendamise aine.

2018. aasta oluline tegevus oli tagasisidesüsteemi arendus. Siiski vajab süsteem veel edasisi muutusi, eelkõige just valiidsuse tagamiseks.

Õppetegevuse valdkonna arengut 2018. aastal võib hinnata edukaks, kuna oleme püstitatud eesmärgid valdavas osas saavutanud.

---

¹⁴ www.haridussilm.ee

¹⁵ Euroopa 2020; Eesti 2020.

¹⁶ www.haridussilm.ee

IV Juhtimine, liikmeskond ja finantsid

4.1. Ülikooli eesmärgid juhtimises, liikmeskonnas ja finantsides

Tallinna Ülikooli arengukavas 2015–2020 on määratud strateegiliste eesmärkide toetamiseks läbivad tegevuspõhimõtted, mis on aluseks muu hulgas juhtimise, liikmeskonna ja finantsidega seotud protsesside alaeesmärkidele (tabel 11).

Tabel 11. Ülikooli tegevuspõhimõtted juhtimises alaeesmärkidena ja oodatavate tulemustega

Tegevuspõhimõte	Ülikool on oma tegevuses interdistsiplinaarne	Ülikool on rahvusvaheline	Ülikool on nõudlik ja jätkusuutlik
Alaeesmärgid	- Interdistsiplinaarsuse toetamine kajastub rahastuspõhimõtetes ja töökorralduses	- Ülikooli liikmed osalevad aktiivselt rahvusvahelises teadus- ja õpikogukonnas - Ülikooli info- ja töökeskkond on kakskeelne	- Ülikoolil on ühtne identiteet ja motiveeritud töötajad - Ülikool on finantsiliselt jätkusuutlik
Oodatav tulemus	- akadeemiliste töötajate rahulolu interdistsiplinaarust toetava töökorraldusega	- välismaalastest ja pikaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate osakaal - töötajate rahulolu ingliskeelse inforuumiga ülikoolis	- töötajate rahulolu juhtimise ja töötingimustega - üliõpilaste rahulolu õppetöö kvaliteedi ja õppetöö korraldusega - ülikooli tulubaas ühe töötaja kohta

Ülikooli eesmärkide saavutamist hinnatakse elluviidud tegevuste ja võtmenäitajate alusel. 2015. aastal määrati võtmenäitajate arvestamise meetodika ning fikseeriti algtase. Tabelis 12 on näha 2015. aasta algtase ning võtmenäitajate tase aastatel 2016, 2017 ja 2018.

Tabel 12. Võtmenäitajad aastatel 2015–2018

	Võtmenäitaja	2015	2016	2017	2018
Inter-distsiplinaarsus	akadeemiliste töötajate rahulolu interdistsiplinaarsust toetava töökorraldusega ¹⁷	3,7	-	3,99	4,17
Rahvusvahelistumine	välismaalastest ja pikaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate osakaal	9,6%	11,2%	10,7%	- ¹⁸
	töötajate rahulolu ingliskeelse inforuumiga ülikoolis	4,6	-	4,27	4,39
Nõudlikkus ja jätkusuutlikkus	töötajate rahulolu juhtimise ja töötingimustega	4,6	-	5,01	4,76
	üliõpilaste rahulolu õppetöö kvaliteedi ja õppetöö korraldusega ¹⁹	4,6	-	4,39	4,39
	ülikooli tulubaas ühe töötaja kohta	42 504 €	44 324 €	45 708 €	50 552 €

Akadeemiline karjäärimudel

Akadeemilise karjäärimudeli väljatöötamise vajaduse kõige olulisem põhjus oli muutunud seadusandlik kontekst. Enne 2015. aastat toimus akadeemiliste töötajate edutamine ja karjääriredelil edenemine kõigile ametikohtadele pideva ümbervalimiste süsteemi kaudu. Alates 01.01.2015 jõustusid ülikooliseaduse ning teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muudatused, millest lähtuvalt sõlmitakse akadeemiliste töötajatega üldjuhul tähtajatu tööleping, kusjuures praegu kehtiva seaduse kohaselt ei saa edutada ilma avaliku konkursita. Seega on süsteem pärast esimest valimistsükli tüpikseisus, st väga vähe ametikohti vabaneb (sest kõigil akadeemilistel töötajatel on oma ametikohal

¹⁷ Töötajate rahulolu mõõdetakse seitsmepallisel skaalal.

¹⁸ 2018. aastal muudeti uue aruandluskeskkonna võtmenäitajaid ja see näitaja on esitatud kahe eraldi näitajana; näitaja väärtused on kirjeldatud aruande teksti sees.

¹⁹ Üliõpilaste rahulolu mõõdetakse viiepallisel skaalal, 2016. aastal toimus tagasisidesüsteemi arendamine ja meetodika muutus, mistõttu ei ole 2017. aasta andmed võrreldavad 2015. aasta andmetega ning 2016. aasta andmed puuduvad.

tähtajatu leping) ning oma ametikohalt kõrgemale tõusmiseks süsteemset ja läbipaistvat võimalust ei ole.

Ülikooli uue karjäärimudeli kontseptsiooni väljatöötamine algas 2017. aastal, kui moodustati selleks töörühm. Töörühm tutvus Euroopas ja Ameerika Ühendriikides kasutusel olevate karjäärimudelitega, kujundas nägemuse aluspõhimõtetest, millele võiks ülikooli tulevane karjäärimudel toetuda, ning koostas karjäärimudeli esialgse kontseptsiooni. Ettepanekud professori ametikohtade loomise protseduuri, valimisprotsessi ja akadeemilise hindamise kriteeriumite osas tegi akadeemiline komisjon. Akadeemilise hindamise kriteeriumid töötati välja karjäärimudeli töörühma ja akadeemilise komisjoni koostöös. Kontseptsiooni väljatöötamise käigus toimus mitu avalikku ja senati arutelu, mille tulemusena kontseptsiooni täiendati.

Uue karjäärimudeli puhul on üks oluline eesmärk vähendada kvantiteedile suunatud nõudeid ning suurendada sisulisi kvaliteedinõudeid nii, et need oleks paremas vastavuses rahvusvahelise tavaga. Lisaks püüab uus karjäärimudel luua tingimused, mis võimaldavad õppejõu ametikohale tööleasujatel senisest enam teadustööle pühenduda ning pakuvad professoritele senisest motiveerivamat ja stabiilsemat töökeskkonda. See peaks looma aluse teadustöö tulemuste sisulise taseme ja mõjukuse järkjärguliseks kasvuks.

Üleminek akadeemilisele karjäärimudelile algab 1. septembril 2019, kui jõustub ülikooli akadeemiliste töötajate töösuhteid reguleeriva töösuhte eeskirja uus redaktsioon.

4.2. Töötajad ja personalitöö

2018. aastal oli Tallinna Ülikooli akadeemiliste töötajate arv täistööaja arvestuses 393,66, mis on eelmise aastaga võrreldes sama. Töötajate jaotumist akadeemiliste ametikohtade kaupa kirjeldab tabel 13.

Tabel 13. Akadeemiliste töötajate arv täistööajaarvestuses ametikohtade kaupa aastatel 2015–2018

Akadeemiliste töötajate arv täistööaja arvestuses		2015	2016	2017	2018
	Kokku	419,99	409,15	393,26	393,66
	nooremteadur	20,2	16,5	18,9	25,2
	õpetaja	18,68	18,3	15,45	14,65
	assistent	1,91	1,91	-	-
	teadur	31,8	23,05	32,52	39,57
	lektor	174,5	162,56	147,66	130,2
	vanemteadur	47,85	55,87	55,28	51,83
	dotsent	72,15	77,9	71,3	77,81
	juhtivteadur	5,71	3,4	3,8	3,00
	professor	47,19	49,65	48,35	51,40

Doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga akadeemiliste töötajate osakaal oli 2018. aastal 61% (võrdluseks: 2017. a 62%, 2016. a 60%, 2015. a 49%). Välismaalastest akadeemiliste töötajate osakaal on varasemate aastatega võrreldes suurenenud: 2018. aastal 12,4%, 2017. aastal 10,7%, 2016. aastal 11,3% ja 2015. aastal 9,02%.

Mitteakadeemiliste töötajate arv täistööaja arvestuses on varasemate aastatega võrreldes püsinud stabiilsena: 2018. aastal 422, 2017. aastal 437 ja 2016. aastal 429. Kõikidest mitteakadeemilistest töötajatest 41,47% töötab akadeemilistes üksustes, 40,52% tugiüksustes ja 18,01% Akadeemilises Raamatukogus.

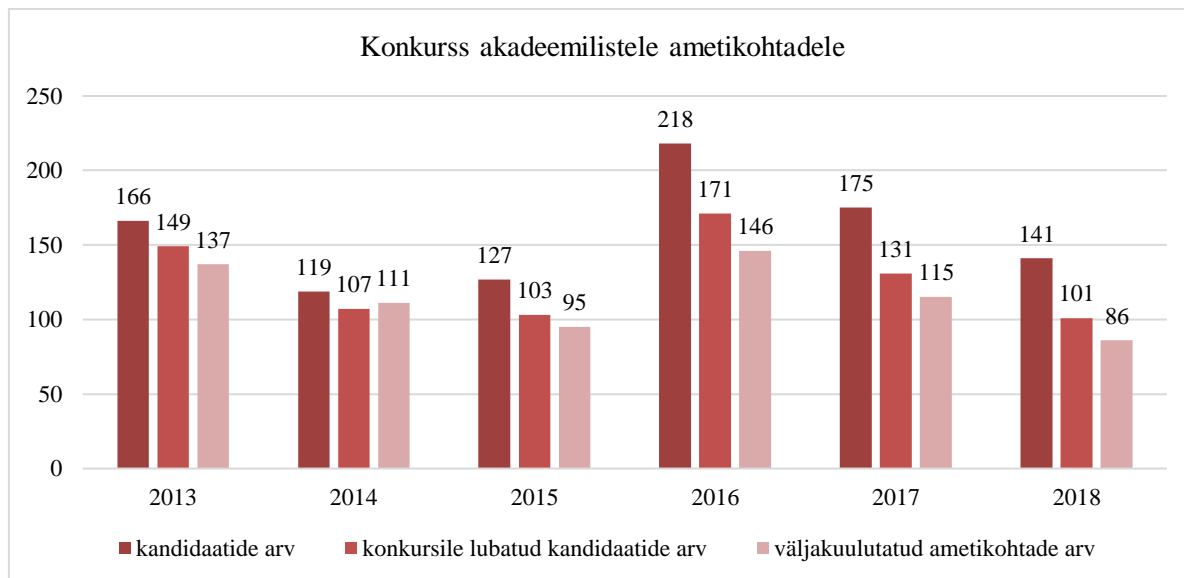
4.2.1. Akadeemiliste ametikohtade täitmine

2018. aastal kuulutati välja 5 konkurssi 86 ametikoha täitmiseks, sh 15 professori, 21 dotsendi, 32 lektori, 10 teaduri, 5 õpetaja ja 3 nooremteaduri ametikoha täitmiseks.

Kõigile ametikohtadele kokku kandideeris 141 isikut, kellest konkursile lubati 101 akadeemilise ametikoha formaalsetele ja ametinõuetele vastavat kandidaati. Mittevastavuse peamised põhjused olid teaduspublikatsioonide nõudele mittevastamine, nõutud teaduskraadi puudumine jms.

Konkursside tulemusena täideti 69 ametikohta. Luhtus 17 ametikoha konkurs: 11 ametikohale ei laekunud tähtjaks ühtegi kandideerimisavaldust, 1 ametikoha puhul ei vastanud ükski avalduse esitanud kandidaatide ametinõuetele ja 1 ametikoha puhul ei osutunud ükski kandidaat valituks. Neli valituks osutunud isikut loobus töölepingu sõlmimisest.

Ametikohale kandideerinute²⁰ keskmine arv on jätkuvalt väga madal – kõigi ametikohtade lõikes 1,17. Viimaste aastate näitajad akadeemiliste ametikohtade konkursside ja täitmise kohta on esitatud joonisel 9.

Joonis 9. Konkurss akadeemilistele ametikohtadele aastatel 2013–2018

4.2.2. Ülikooli tööjõu voolavus

2018. aastal oli ülikooli tööjõu koguvoolavus 12,2% (võrdluseks: 2017. a 12,6%), millest vabatahtlik voolavus moodustas 4,8% (võrdluseks: 2017. a 5,6%). Akadeemilise tööjõu koguvoolavus oli 7,4% (võrdluseks: 2017. a 8,7%), millest vabatahtlik voolavus moodustas 1,1% (võrdluseks: 2017. a 1,7%). Mitteamakadeemilise tööjõu koguvoolavus oli 17,3% (võrdluseks: 2017. a 16,7%), millest vabatahtlik voolavus moodustas 8,8% (võrdluseks: 2017. a 9,8%). Koguvoolavuse arvestusse lähevad kõik töösuhte lõppemised, nii töötaja kui ka tööandja algatusel. Vabatahtliku voolavuse arvestusse läheb töösuhte lõppemine töötaja algatusel ja poolte kokkuleppel. 2017. aastaga võrreldes on mõnevõrra vähenenud vabatahtlik voolavus kõigis töötajate kategooriates.

4.2.3. Personali tasustamine

2018. aasta personalikulud moodustasid ülikooli kuludest 61,88% (võrdluseks: 2017. a 59,4%). Akadeemiliste töötajate keskmine põhipalk on aastatega jooksul kasvanud: 2018. aastal oli akadeemiliste töötajate põhipalk 1818,10 eurot, 2017. aastal 1620,78 eurot ja 2016. aastal 1546,26 eurot. Seejuures oli muutuvpalga osakaal kogupalgast 6,71%, mis on samas suurusjärgus eelnevate aastate suurusjärguga (võrdluseks: 2017. a 5,7% ja 2016. a 5,93%).

Alates 01.09.2018 tõsteti senati otsusega akadeemiliste töötajate 6.–8. palgaastme (õpetaja ja noorenteadur, lektor ja teadur ning doktorikraadiga lektor ja teadur) miinimummäära (senise 900–1000–1100 eurot pealt 1050–1150–1210 euro peale).

Alates 1. jaanuarist 2018 kompenseerib Tallinna Ülikool töötajatele osaliselt töötervishoiuarsti otsuse ja vastava kuludokumendi alusel tööks ettenähtud prillid või muud nägemisteravust korrigeerivad abivahendid kuni 100 euro ulatuses (varem kuni 65 euro ulatuses).

²⁰ Kandidaadid, kes vastavad ametikoha nõuetele ja on rektori korraldusega konkursile lubatud.

Töötajate rahulolu tasustamisega

2018. aasta kevadel toimunud töötajate rahuloluküsitluse tulemuste järgi on töötajate rahulolu tasu vastavusega panusele 7-pallisel skaalal 4,13 (võrdluseks: 2017. a 3,76), sh akadeemilistel töötajate rahulolu on 3,88 (võrdluseks: 2017. a 3,29) ja mitteakadeemilistel töötajatel 4,47 (võrdluseks: 2017. a 4,32). Kuigi töötajate hinnangud on muutunud veidi positiivsemaks, on rahulolu töötasuga oluliselt väiksem võrreldes teiste teguritega, nagu näiteks koostöö töökaaslastega, töö sisu, arenguvõimalused ja töökoormuse jaotus. Seejuures on töötasu muutus märgitud esimesele kohale nendest asjadest, mida soovitakse seoses tööga ülikoolis lähiaastatel näha muutumas (2017. aastal oli töötasu nimetatud kolmandana töökoormuse ja töökorralduse järel).

4.2.4. Personaliarendus

2018. aastal olid olulisimad koolitusvaldkonnad seotud rahvusvahelistumise toetamise, tööalaste ja üldoskuste arendamisega ning uute töötajate sisseelamise toetamisega.

Valdkondade kaupa toimus arvuliselt kõige enam sündmusi tööalaste ja üldoskuste valdkonnas, kuhu kuulusid tavapäraselt õigekeelekoolitused, aja- ja projektijuhtimise koolitused, esinemisoskuste ja hääle treening. Üldoskuste puhul pöörati rõhku töötajate vaimse ja füüsilise tervise toetamisele. Arvuliselt teisel, kuid mahu mõistes esimesel kohal olid rahvusvahelistumist toetavad koolitused ja seminarid, mille moodustasid peamiselt inglise keele taseme- ja täienduskoolitused. 2018. aastal toimus 9 inglise keele kursust, kus osales kokku 92 töötajat (võrdluseks: 2017. aastal 10 inglise keele kursust, osalejate koguarv 131). Esimest korda korraldati 2018. aastal töötajatele inglise keele vestluskursus, mis osutus populaarseks. 2018. aastal pakuti ka eesti keele ja vene keele kursust. Juhtimisvaldkonnas toimusid seminarid rektoraadi liikmetele ja akadeemiliste üksuste juhtidele, 2018. aastal toimus lisaks kaks senati väljasõiduseminari.

Üha enam on töötajate jaoks aktuaalne vaimse ja psühholoogilise heaolu toetamine ning nõudlus sellealaste koolituste järele on suur. Seetõttu pakuti töötajatele võimalust osaleda kursusel „Lõõgastumine ja keskendumine meditatiivsete praktikate abil”.

Uutest koolitustest toimus õppetööd toetavatele töötajatele koolitus „Turvaline suhtlemine”, mis toimus koostöös Sisekaitseakadeemiaga ning mille eesmärk oli tutvustada ennast kehtestava suhtlemise põhimõtteid ja anda oskusi, kuidas maandada agressiivset suhtlust ja kasutada lihtsamaid enesekaitsevõtteid.

Esimest korda toimus põhjalik WebDesktopi koolitus, mille teemadering hõlmas tegevusi, millega kõik ülikooli töötajad kokku puutuvad, näiteks puhkuse ja lähetuse vormistamine.

Alates 2018. aasta sügissemestrist on ülikooli töötajatel võimalus osaleda tasemeõppeainetes tööalase enesetäiendamise eesmärgil.

4.2.5. Töötajate mobiilsus

2018. aastal toimus Erasmus+ programmi raames kokku 113 välislähetust (võrdluseks: 2017. a 144), millest 60 olid õppejõuvahetused õppetöö läbiviimiseks partnerkõrgkoolides ja 53 lähetust olid seotud koolitustel osalemistega. Õpetamas käijate arv on eelmise aastaga võrreldes peaaegu kahekordistunud (2017. a oli õpetamislähetuste arv 27). Õpetamislähetuse keskmine pikkus oli 7,8 päeva ja keskmine toetussumma 1171 eurot. Koolituslähete keskmine pikkus oli 5,3 päeva ja keskmine toetussumma 921 eurot. Pikemaajaliselt välismaal töötanud akadeemiliste töötajate osakaal oli 2018. aastal 12,63%.

2018. aasta sügisel mindi üle paindlikumale taotluste menetlemisele ning loobuti iga kahe kuu järel toimuvatest regulaarsetest taotlusvoorudest. Alates oktoobrist saavad töötajad esitada Erasmus+ taotlusi neile sobival hetkel dokumendihaldusprogrammi kaudu (arvestades, et taotluse peab esitama vähemalt kuu enne planeeritava lähetuse algust) ning komisjon langetab otsuse ja annab töötajale tagasisidet jooksvalt.

4.3. Turundustegevused ja mainekujundus

Tallinna Ülikooli tasemeõppe, avatud tasemeõppe ja täiendusõppega seotud eesmärgid 2018. aastal, mille saavutamist toetati turundus- ja kommunikatsioonitegevustega, olid järgmised:

1. suureneb konkurss, vastuvõetud üliõpilaste (sh välisüliõpilaste) ja õppima asunud paremate sisseastumistulemustega üliõpilaste arv vastutusvaldkondade, eelisturundatavatele ja tasulistele õppekavadele;
2. suureneb avatud õppe rahaline maht;
3. suureneb täienduskoolituste ja teadmuste rahaline maht.

Eesmärkide saavutamiseks loodi uus välisveeb, mille olulisimad sihtgrupid on potentsiaalsed sisseastujad, täiendusõppijad ja partnerid, teadlased, tudengid ja teised ülikooli liikmed. Välisveebi loodi olulise uuendusena erialade moodul, mis võimaldab kiirelt leida huvipakkuvad õppekavad. Samuti loodi digitaalne karjäärinõustaja, mis aitab tuginevalt väärtustele, huvialadele ja isikuomadustele leida sobivaimad erialad. Uuendati ülikoolilinnaku virtuaalauku, kuhu lisati ühiselamus, Haapsalu kolledž ja akadeemiline raamatukogu. Välisveebi integreeriti sisuturunduskanalina seni Wordpressis olnud Meediavärv.

Toimus iga-aastane vastuvõtukampaania, mille üks osa lisaks reklaamidele oli sisuturundus portaalis Delfi, mille käigus avaldati üle 80 erialasid tutvustava artikli. Lisaks kampaaniale toimus aasta läbi reklaam Google'i võrgustikus ning lisaks Eestile ka kuuel rahvusvahelisel sihtturul: Soome, Venemaa, Türgi, Ukraina, Gruusia ja Läti. Aastaringne reklaamikampaania tehti ka täienduskoolitustele (tulemused on veebistatistika järgi positiivsed), samuti tehti eraldi kampaaniad avatud õppele ja õpilaskadeemiale.

Ülikool oli esindatud enim kasutatavates haridusportaalides, infot potentsiaalsetele sisseastujatele ja täiendusõppuritele edastati aktiivselt ka sotsiaalmeedia ja uudiskirjade kaudu. Samuti korraldati hulgaliselt sündmusi erialade ja koolituste tutvustamiseks. Lisaks avatud uste päevale korraldati 2018. aastal esimest korda eraldi ka magistriõppe infoõhtud, mille eesmärk oli tutvustada instituutide kaupa magistriõppe võimalusi.

Vastuvõtukonkurss bakalaureuseõppes suurenes 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga 0,23 avalduse võrra õppekoha kohta, magistritasemel aga langes 0,35 võrra. Nende kandidaatide arv bakalaureusetasemel, kes kandideerimisel ületasid 85-pallise lävendi, kasvas eelmise aastaga võrreldes 11,8%, aga magistriõppe tasemel langes 9,9%. Eesti sisseastujate riigieksami tulemus langes võrreldes 2017. aastaga 0,6 palli võrra. 2018. aastal tõusis 0,5 palli Eesti sisseastujate eesti keele kui teise keele riigieksami tulemus. Võrreldes 2017. aastaga on langenud avatud õppe rahaline maht 10,7%, vähenenud on ka võetud kursuste maht ja õppijate arv.

Tallinna Ülikooli mainekujunduse ja liikmeskonnaga seotud eesmärgid 2018. aastal, mille saavutamist toetati kommunikatsioonitegevustega, olid järgmised:

1. suureneb ülikooli nähtavus ja maine sihtgruppide seas ning meedias (ennekõike seonduvalt TAL saavutustega);
2. paranenud on rahulolu infoliikumise üksustes ja ülikoolis.

Eesmärkide saavutamiseks vahendati peavoolumeediale ülikooli uudiseid ja kirjutati artikleid (nii aktuaalsetel teemadel, kaitstud doktoritööde tutvustamiseks kui ka sisuturunduslikel eesmärkidel). Koostöös ERR-iga jätkati „Ühe minuti loengute” sarjaga, mille käigus loodi ligi 40 uut lühiloengut. Lisaks valmis TLÜ tervisealase kompetentsi tutvustamiseks üheksast osast koosnev eraldi videosari „Tark eluviis Tallinna Ülikooliga”.

Sisekommunikatsiooni tõhustamiseks on lähtuvalt tagasisidest järjepidevalt arendatud nädalainfo formaati ja tehtud järjest süsteemsemat koostööd üksustega. Liikmeskonnale korraldatud sündmuste tase on aasta-aastalt paranenud ja osalenute tagasiside väga positiivne. Tegevuste tulemusel on ülikooli töötajate rahulolu infoliikumise kasvanud (võrdluseks: 2018. a 4,81%, 2017. a 4,6%) ning ülikool on avalikus meedias nähtav ja tuvastatav positiivse tonaalsusega. EMOR-i 2018. aastal korraldatud maineuuringu järgi on ülikooli spontaanne tunnus alates 2016. aastast kasvanud 15%, mis on suurim

kasv ülikoolide seas, kuid ülikooli maine (sh üldine maine, suhtumine, usaldusväärsus, hariduse kvaliteet) noorte sihtgrupis (15–18-aastased) on mõnevõrra langenud.

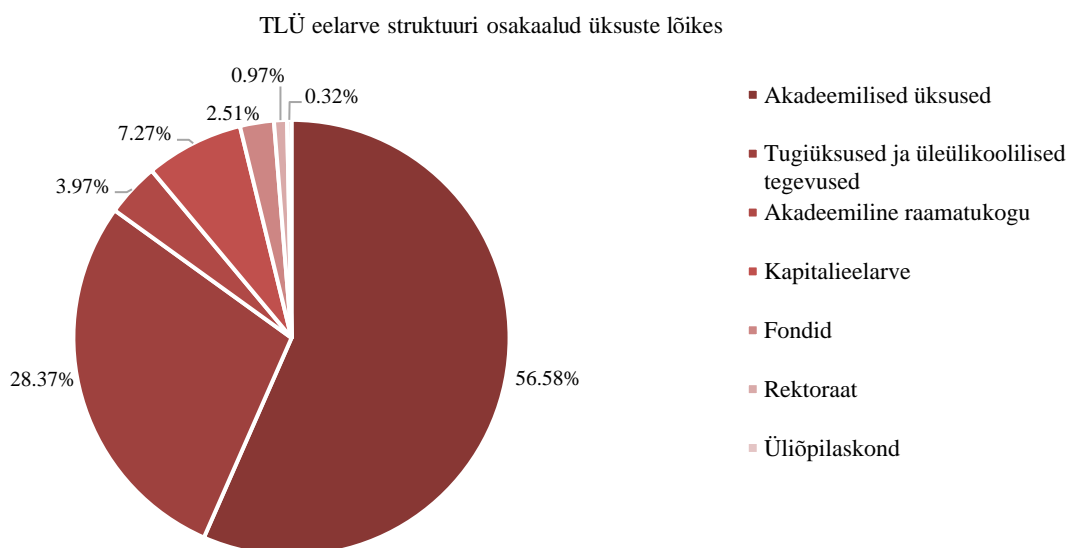
4.4. Finantstegevus

2018. aastal oli Tallinna Ülikooli eelarve maht 44,45 miljonit eurot (sisaldab eelmise perioodi jääki summas 414 000 eurot), mis on 7,9 miljoni euro võrra suurem kui 2017. aastal (tabel 14). Ülikooli eelarve tulude kasv oli tingitud teadus-, arendus- ja loometegevuse tulude (sh teaduse baasfinantseerimine) ning kapitalieelarve suurenemisest.

Tabel 14. TLÜ eelarve struktuuri võrdlus aastatel 2017 ja 2018 (tuhandetes eurodes)

	2017		2018		Võrdlus 2017–2018
Akadeemilised üksused	20 842 059	57,10%	25 147 599	56,58%	4 305 540
Tugiüksused ja TLÜ tegevused	10 703 299	29,30%	12 608 412	28,37%	1 905 113
Akadeemiline raamatukogu	1 775 881	4,90%	1 765 050	3,97%	-10 831
Kapitalieelarve	1 467 804	4,00%	3 232 823	7,27%	1 765 019
Fondid	1 179 245	3,20%	1 117 789	2,51%	-61 456
Rektoraat	399 724	1,10%	430 000	0,97%	30 276
Üliõpilaskond	144 351	0,40%	143 747	0,32%	-604
KOKKU	36 512 363	100%	44 445 420	100%	7 933 057

2018. aasta eelarve kogumahust moodustas 56,58% akadeemiliste üksuste eelarve, kuhu kuuluvad kuus instituuti ja kaks kolledžit (joonis 10). Tugiüksuste eelarve moodustas 28,37% eelarvest, milles kajastuvad keskseid tugiteenuseid tagavad üksused ja muud allasutused. Suurenes kapitalieelarve osatähtsus 3,27 protsendipunkti võrra, mille kasv oli tingitud Ursa õppehoone rekonstrueerimiseks võetud laenust.

Joonis 10. TLÜ eelarve struktuuri osakaal üksuste kaupa 2018. aastal

Tallinna Ülikooli tulubaasi moodustavad Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldatud tegevustoetuse tulud, tegevustoetusevälised õppetulud, teaduse baasfinantseerimise tulud, teadus-, arendus- ja loometegevuse tulud, muud tulud ning kapitalieelarve tulud (tabel 15).

Tabel 15. TLÜ tulude võrdlus aastatel 2017 ja 2018 (tuhandetes eurodes)²¹

Tuluartikkel	2017		2018		Võrdlus 2017-2018
Õppetegevus	21 159	54,66%	21 596	52,61%	437
Teadus- ja arendustegevus	14 369	37,12%	16 005	38,99%	1 636
Sihtotstarbelised eraldised	2 236	5,78%	2 584	6,29%	348
Muud tulud	945	2,44%	868	2,11%	-77
KOKKU	38 709	100%	41 053	100%	2 344

Vastavalt Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Tallinna Ülikooli vahelisele rahastamise kokkuleppele oli eraldatav tegevustoetuse maht 2018. aastal 19,6 miljonit eurot. Akadeemilistele üksustele sihtotstarbeliseks kasutamiseks ja keskkassa eraldiseks jaotatav summa ei muutunud, see oli 2018. aastal 17,4 miljonit eurot. Sihtotstarbelised eraldised tegevustoetuses olid 2,2 miljonit eurot. Tegevustoetuse sihtotstarbelisteks eraldisteks on emeritprofessorite ja emeritdotsentide tasud, õpetajakoolituse läbiviimiseks eraldatud vahendid, eraldis Akadeemilise Raamatukogu tegevuseks, noorenteadurite töötasu, Eesti pedagoogika arhiivmuuseumi tegevustoetus, väikeste humanitaarerialade toetamine, doktoranditoetus ning üliõpilaste stipendiumifond.

Tegevustoetusevälised õppetulud koosnevad tasemeõppe õpeteenustasudest, täiendkoolituse tuludest ja muudest õppetegevuse tuludest. Õppetegevuse tulud kasvasid 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga 2% ehk 437 000 euro võrra. Väliste õppetulude kasv oli tingitud täiendkoolituse mahu ja tulu suurenemisest 310 000 euro võrra.

TAL tuludes kajastuvad kodumaiste (sh riigi rahastatavad uurimistoetused) ja välismaiste rahastajate sihtfinantseeritav teadus-, arendus- ja loometegevuse tulu ning teadus-, arendus- ja loometegevusega seotud teenuslepingutest saadav tulu. 2018. aasta TAL tulud on võrreldes 2017. aastaga kasvanud 11%. Suurenemisid teaduse baasfinantseerimine 0,74 miljoni euro võrra ning TAL teenuslepingutest saadav müügitulu 933 000 euro võrra. Sihtfinantseerimise omatulud kasvasid (v.a sihtfinantseerimise vahendamised) 1,18 miljoni euro ulatuses. Lisaks vahendas Tallinna Ülikool juhtpartnerina sihtfinantseerimise tegevuskuludeks toetusi 1,17 miljonit eurot, mis on võrreldes 2017. aastaga vähenenud 1,21 miljoni euro võrra. Erinevus on tingitud toetuse vahendamise kajastamise meetoodika muutmisest.

Muude tuludena kajastuvad üksuste teenitav rendi- ja üüritulu, Akadeemilise Raamatukogu teenitavad tulud ning TLÜ konverentsikeskuse tulu. Muud tulud on 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga vähenenud 77 000 võrra.

Kulude maht kasvas 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga 6,6% (tabel 16). Proportsionaalselt jäi kuluartiklite jaotus võrdlusaastaga samaks. Suuremad muutused olid kahel kulureal: tööjõukulud kasvasid 2,6 miljoni euro ulatuses ja antud toetused vähenesid 744 000 euro võrra. Siinjuures suurenes antud tegevustoetuste (sh ülikooli makstud liikmemaksud) osakaal, kuid vähenesid antud tegevuskulude sihtfinantseerimise kulud.

²¹ Tabelis kajastuvad 2017. ja 2018. aasta raamatupidamise tulukontodel kajastatud tulud (tulude hulka pole arvestatud kapitalieelarve tulud (sh laenud)). 2017. aasta tulud erinevad raamatupidamises kajastatud tegevustuludest: tuludena kajastatakse Akadeemilisele Raamatukogule reservfondist eraldatud 82 000 eurot digiteerimiskeskuse tegevuskulude katteks.

Tabel 16. TLÜ kulude võrdlus aastatel 2017 ja 2018 (tuhandetes eurodes)²²

Kuluartikkel	2017		2018		Võrdlus 2017–2018
Antud toetused	5 099	13,30%	4 355	10,66%	-744
Majandamiskulud	6 820	17,79%	7 285	17,82%	465
Tööjõukulud	23 053	60,14%	25 655	62,77%	2 602
Põhivara kulum ja väärtuse langus	2 423	6,32%	2 457	6,01%	34
Muud tegevuskulud	910	2,37%	1 093	2,67%	183
Finantstulud ja -kulud	29	0,08%	27	0,07%	-2
KOKKU	38 334	100%	40 872	100%	2 538

2018. aasta seisuga on ülikooli käibevarade maht kasvanud ja maksevõime üldine tase paranenud (21,27%) (tabelid 17 ja 18). 31.12.2018 seisuga ületasid lühiajalised kohustised käibevarasid 27 000 euro võrra. Juhtkonna hinnangul ei tekita negatiivne käibekapital ülikoolile makseraskusi. Tallinna Ülikooli ning Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel sõlmitud halduslepingu täitmist rahastatakse vastavalt rahastamise kokkuleppele riigieelarvelistest vahenditest iga kuu. Sarnane käibekapitali struktuur on Tallinna Ülikoolil olnud läbi aastate.

Tabel 17. Olulisemad finantsnäitajad aastatel 2016–2018 (tuhandetes eurodes)

Finantsnäitajad	2016	2017	2018
Tegevustulud	37 104	38 628	41 053
Tegevuskulud	34 168	35 911	38 415
Põhivara kulum	2 877	2 423	2 457
Tegevuskulud kokku	37 044	38 334	40 872
Aruandeaasta tulem	60	294	181
Bilansimaht	53 445	51 213	53 551
Käibevarad	6 346	5 267	8 585
Põhivarad	47 099	45 945	44 965
Lühiajalised kohustised	6 798	6 717	8 613
Pikaajalised kohustised	6 602	4 156	4 417
Laenukohustised	7 065	4 602	4 833
Netovara	40 045	40 339	40 520

Tabel 18. Olulisemad suhtarvud aastatel 2016–2018

Suhtarvud	2016	2017	2018
Laenud/ Tegevustulud	19,00%	11,91%	11,77%
Põhivarad/ Bilansimaht	88,10%	89,70%	83,97%
Käibevara/ Lühiajalised kohustised	0,93	0,78	0,99
Netovara/ Bilansimaht	74,90%	78,80%	75,67%
Laenud/ Bilansimaht	13,20%	8,99%	9,03%

4.5. Väliskeskkonna mõju juhtimisele, liikmeskonnale ja finantsidele

Vabariigi Valitsus algatas 2018. aasta oktoobris kõrgharidusseaduse eelnõu, mis korrastab ja lihtsustab kõrgharidusega seonduvaid regulatsioone (suurendab paindlikkust nii üliõpilaste kui ka kõrgkoolide jaoks, soodustab kõrgkoolide koostööd, tugevdab ülikoolide ja ühiskonna seoseid ning võimaldab akadeemilistele töötajatele atraktiivse karjäärimudeli kujundamist). Eelnõu esimene lugemine Riigikogus toimus 2018. aasta 14. novembril. Kõrgharidusseadus reguleerib akadeemilisi töösuhteid senisega võrreldes vähem detailsemalt ning jätab ülikoolile tegevusvabaduse akadeemilise

²² Tabelis 16 on esitatud 2017. ja 2018. aasta raamatupidamise kulukontodel kajastuvad kulud (kulude hulka pole arvestatud põhivara soetusi, amortisatsioonikulu, laenude tagasimakseid).

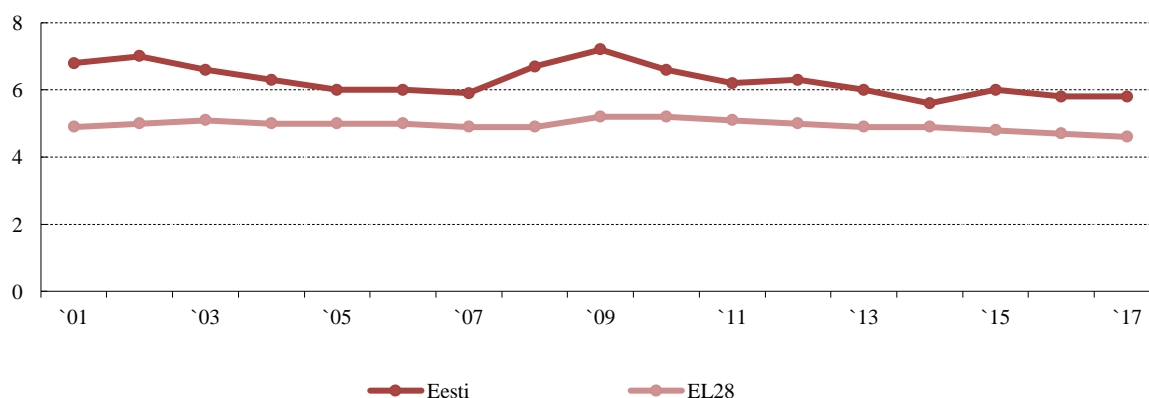
karjäärimudeli kujundamisel. Seetõttu hakati ülikoolis 2018. aastal, paralleelselt kõrgharidusseaduse eelnõu ettevalmistamise ja kooskõlastamisega, looma töösuhete eeskirja uut redaktsiooni. Kõrgharidusseadus ja töösuhete eeskirja uus redaktsioon jõustuvad 1. septembril 2019.

Ülikooli üks tasustamispehimoete on arvestada võimalustest lähtudes ametikoha palgataset palgaturul. Palgaturust ülevaate saamiseks vahetab ülikool palgaandmeid teiste Eesti avalik-õiguslike ülikoolidega (võrdlusandmed akadeemiliste ametikohtade tasustamise kohta) ning osaleb Fontese palgauuringus (mitteakadeemiliste ametikohtade palgataseme võrdlus palgaturuga Tallinnas ja Harjumaal). Uuringute andmete põhjal on personaliosakond koostanud tasuvõrdlusi valdkondade ja/või ametikohtade kaupa, seda nii ametikohtadele tasu määramiseks kui ka regulaarsete tasustamisülevaadete saamiseks.

Akadeemiliste töötajate tasustamist analüüsi avalik-õiguslike ülikoolide 2017. aasta andmete põhjal. Ülikoolide keskmised palgad olid jätkuvalt tõusuteel, keskmine kasv 7% (võrdluseks: 2016. a tõus 6%). Keskmine palk suurenes kõikidel ametikohtadel, v.a nooremteadurid. TLÜ akadeemiliste töötajate keskmine palk kasvas 6,8%. Varem on Tallinna Ülikool olnud palgaliider õpetaja ja nooremteaduri ametikoha tasustamisel, kuid ametikohtade palgad ülikoolides on ühtlustunud ning TLÜ ei ole enam ühegi ametikoha tasustamisel eristuv palgaliider. Kõige enam jäi TLÜ ülikoolide keskmisest maha professorite ja dotsentide tasustamisel (vastavalt ligikaudu 17% ja 14%). Muutuvpalga osakaal kogupalgast oli 9% (2016. a samuti 9%).

Mitteakadeemiliste ametikohtade tasustamist analüüsi 2018. aasta kevadel kogutud andmete alusel. Fontese palgauuringu põhjal on ülikooli mitteamakadeemiliste ametikohtade tasustamine tervikuna palgaturu keskmisest endiselt madalam ning trendid ülikooli tööde tasustamisel võrreldes palgaturuga on jäänud samaks kui varasematel aastatel. Palgad paiknevad peamiselt 25% kvartiili tasemel ning leidub üksikuid ametikohti, mille põhipalk on turu keskmisega võrreldaval või isegi kõrgemal tasemel. Palkade konkurentsivõime on suurem pigem väiksema töö keerukusega ametikohtade puhul ja väheneb suurema keerukusega ametikohtade puhul. Kuigi 2018. aastal toimunud põhipalkade suurendamine vähendas mõnevõrra mahajäämust, siis on ka palgaturul samal ajal toimunud kasv.

Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi²³ (2019) kohaselt on valitsuse investeeringud haridusse perioodil 2001–2017 ületanud Euroopa Liidu keskmist igal aastal rohkem kui protsendi võrra SKPst (joonis 11). 2017. aastal ulatusid need 5,8%-ni SKP-st. Konkurentsivõime kavas „Eesti 2020”²⁴ tuuakse olulisena välja, et hariduskulude osakaal riigieelarves ei kahaneks, vaid pigem püsiks vahemikus 6–7% SKP-st.

Joonis 11. Avaliku sektori kulud haridusele (% SKP-st)

Tallinna Ülikool on suutnud väliskeskkonnas toimuvate muutustega hästi kohaneda. Suurim majandusliku mõjuga väljakutse avaldub asjaolus, et kõrghariduse rahastamine riigieelarvest jätkab kahanevat trendi.

²³https://www.rahandusministeerium.ee/system/files_force/document_files/rm-2019-kevadine-majandusprognoos-1504.docx?download=1, lk 24

²⁴https://www.riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/eesti2020/ee2020_tekstiosa_2018-2020_heaks_kiidetud_26.4.2018.pdf

4.6. Rektoraadi hinnang liikmeskonnale ja finantsidele

Tallinna Ülikooli finantsmajanduslik positsioon on stabiilne ja väljavaade tugevnev. 2018. aastal saavutati tegevustulude 6,3%-ne juurdekasvu. Ülikooli palgafondi juurdekasv oli samal perioodil tervelt 11,3% (võrdluseks: 2017. a 7,5%) ja moodustas tegevustuludest 62,5% (võrdluseks: 2017. a 59,7%). Statistikaameti andmetel²⁵ oli 2018. aastal keskmine brutokuupalk 1310 eurot, mis on 7,3% kõrgem kui 2017. aastal. Majanduse kasvutempo kahanedes võib eeldada palgakasvu aeglustumist, kuid sektoriaalse tööjõupuuduse tõttu surve töötasu suurendada püsib edaspidigi.

Rektoraat peab väga oluliseks, et Tallinna Ülikool on hinnatud tööandja. Keskkonnas, kus tööturukonkurents tiheneb, muutub tööandja maine aina olulisemaks teguriks. Jätkuvalt hoitakse fookuses aspekte, mis avaldavad otsest mõju töötajatele: tänapäevane töökeskkond, motivatsiooni toetavad eesmärgid, sisukas ja mõtestatud töö, inspireerivad kolleegid, ladus koostöö, töö suur aja- ja kohapaindlikkus, rahulolu toetavad hüvitisepaketid, nutikad infoühiskonna lahendused, ressursside säästlik kasutamine ning hillitsetud bürokraatia ja mittedomineeriv reeglistik. Usume, et tähelepanu hoidmine neil aspektidel aitab muu hulgas leevendada õppejõudude suurt ja ebaühtlaselt jaotuvat koormust ning üleliigset projektipõhisust.

---

²⁵ <https://www.stat.ee/pohinaitajad>

BILANSS

(eurodes)	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
VARAD			
Käibevarad			
Raha	2	4 547 854	1 077 416
Nõuded ja ettemaksud	3	3 970 591	4 094 763
Varud	4	67 109	95 287
Käibevarad kokku		8 585 555	5 267 467
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	5	0	1 981
Kinnisvarainvesteeringud	6	2 035 823	2 035 823
Materiaalsed põhivarad	7	42 362 041	43 349 484
Immateriaalsed põhivarad	8	567 533	558 090
Põhivarad kokku		44 965 398	45 945 379
VARAD KOKKU		53 550 953	51 212 846
KOHUSTISED JA NETOVARAD			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	9	491 051	464 827
Võlad ja ettemaksud	10	8 122 423	6 252 653
Lühiajalised kohustised kokku		8 613 474	6 717 480
Pikaajalised kohustised			
Pikaajalised laenukohustised	9	4 342 509	4 136 507
Võlad hankijatele		53 196	0
Muud pikaajalised võlad		21 777	19 839
Pikaajalised kohustised kokku		4 417 483	4 156 346
Kohustised kokku		13 030 957	10 873 826
Netovara			
Eelmiste perioodide tulem		40 339 020	40 045 047
Aruandeaasta tulem		180 976	293 974
NETOVARA KOKKU		40 519 996	40 339 020
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU		53 550 953	51 212 846

TULEMIARUANNE

(eurodes)		2018	2017
Tegevustulud			
Tulud majandustegevusest	12	6 715 704	5 321 765
Tegevustoetused	13	23 584 418	22 536 074
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	14	10 454 566	10 443 220
Põhivarade sihtfinantseerimine	14	211 911	250 835
Muud tulud	15	86 918	75 977
Tegevustulud kokku		41 053 517	38 627 871
Tegevuskulud			
Antud toetused	16	4 355 479	5 099 404
Majandamiskulud	17	7 285 207	6 819 965
Tööjõukulud	18	25 655 031	23 052 838
Põhivara kulum ja väärtuse langus	7, 8	2 456 870	2 422 704
Muud tegevuskulud	19	1 092 780	909 525
Tegevuskulud kokku		40 845 367	38 304 437
Aruandeperioodi tegevustulem		208 149	323 435
Finantstulud ja -kulud			
Intressitulud ja -kulud	20	-27 174	-29 461
Finantstulud ja -kulud kokku		-27 174	-29 461
Aruandeaasta tulem		180 976	293 974

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)	
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2016	40 045 047
2017 aasta tulem	293 974
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2017	40 339 020
2018 aasta tulem	180 976
Eelmiste perioodide tulem seisuga 31.12.2018	40 519 996

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(eurodes)	Lisa	2018	2017
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		208 149	323 435
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	7, 8	2 456 870	2 422 704
Käibemaksukulu põhivarade soetuseks		87 047	213 541
Saadud sihtfinantseerimine põhivarade soetuseks	14	-211 911	-250 835
Kasum/kahjum põhivarade müügist		-208	0
Korrigeeritud tegevustulem		2 539 947	2 708 845
Muutus nõuetes ostjate vastu	3	-77 797	-420 198
Muutus tegevuskulude sihtfinantseerimise nõuetes		133 623	-950 061
Muutus muudes nõuetes		30 633	-40 000
Muutus maksude ettemaksetes ja tagasinõuetes	3	-6 814	1 466
Muutus ettemakstud toetustes	3	17 559	672 130
Muutus muudes ettemaksetes		16 264	-40 839
Muutus varudes	4	28 178	9 307
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus kokku		141 645	-768 195
Muutus võlgades hankijatele	10	267 730	53 254
Muutus võlgades töövõtjatele	10	26 386	-16 823
Muutus maksu-, lõivu- ja trahvikohustistes	10	143 177	86 381
Muutus tegevuskulude sihtfinantseerimise kohustistes	10	-532 027	993 763
Muutus muudes kohustistes		46 940	12 490
Muutus saadud sihtfinantseerimise ettemaksetes	10	1 906 171	-1 123 670
Muutus muudes saadud ettemaksetes	10	13 331	-20 173
Muutus eraldistes	11	0	-47 623
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus		1 871 709	-62 400
Rahavood põhitegevusest kokku		4 553 302	1 878 250
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	7,8	-1 395 563	-1 399 304
Laekunud põhivarade müügist		208	0
Laekunud sihtfinantseerimine põhivarade soetuseks		105 421	107 923
Makstud sihtfinantseerimine põhivarade soetuseks		0	462
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	5	1 981	0
Laekunud intressid ja muu finantstulu		298	0
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-1 287 655	-1 290 919

Rahavood finantseerimistegevusest

Saadud laenud	9	697 053	0,00
Tagasi makstud laenud	9	-464 827	-2 464 011
Makstud intressid	20	-27 409	-29 748
Makstud muud finantskulud		-26	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		204 791	-2 493 759

Rahavood kokku **3 470 438** **-1 906 428**

Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses 1 077 416 2 983 845

Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus 4 547 854 1 077 416

Raha ja selle ekvivalentide muutus **3 470 438** **-1 906 428**

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Tallinna Ülikooli (edaspidi *ülikool*) 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne (edaspidi: aruanne) on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standarditega, mis on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend (edaspidi *üldeeskiri*).

Aruande koostamisel on lähtutud ülikooli tegevuse jätkuvuse põhimõttest. Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2018 ja lõppes 31. detsembril 2018. Aruande arvnäitajad on esitatud eurodes.

Vastavalt raamatupidamise seaduse § 29 lõikele 4 ei ole ülikool koostanud konsolideeritud aruannet, kuna ülikooli konsolideeritavate üksuste bilansimaht ja müügitulu ei ületa 5% ülikooli kui konsolideeriva üksuse bilansimahust ja müügitulust.

Raha ja raha lähendid

Raha ja raha lähenditena käsitletakse aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustistena.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustise eeldatav valdamine kestab kuni üks aasta või kauem arvestatuna aruandekuupäevast.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh laenuõuded, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas. Pikaajaliste finantsvarade korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse finantsvarad algselt arvele saadaoleva tasu õiglases väärtuses, arvestades järgmistel perioodidel intressitulu sisemise intressimäära meetodil.

Laekumata nõuete hindamiseks kasutatakse ligikaudset meetodit. Ligikaudse hindamise korral hinnatakse nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud 90–180 päeva võrra, alla 50% ulatuses, ja nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud üle 180 päeva, alla 100% ulatuses. Ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuet kajastatakse kuni laekumiseni või lootusetuks tunnistamiseni ja bilansist mahakandmiseni ostjatelt laekumata nõuete registris.

Kui selgub, et nõude laekumine on ebareaalne, tunnistatakse nõue lootusetuks ning kantakse bilansist välja. Nõue loetakse lootusetuks, kui ülikoolil puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks (võlgnik on likvideeritud või pankrotis ning pankrotipesas olevatest varadest ei piisa nõude tasumiseks jms) või kui selle tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saadaolevat tulu.

Kui ebatõenäoliseks arvatud nõue hiljem siiski laekub, kajastatakse see varem kajastatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenäolise perioodis, kui see laekus.

Varud

Varud on varad, mida hoitakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus; mida parajasti toodetakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus; materjalid või tarvikud, mida tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel. Varude mõiste hõlmab lisaks müügiks ostetud kaupadele, materjalidele ning lõpetamata ja valmistoodangule ka selliseid objekte nagu edasimüügiks hoitavad seadmed, kinnisvara ja teenuse osutamise otseselt seotud kapitaliseeritud kulud, mille osas ei ole veel võimalik kajastada tulu valmidusastme meetodil. Varud võetakse algselt arvele nende

soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulusid ja üldeeskirjast tuleneva erinõudena kajastatakse varude soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludes.

Kaupade kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud on hinnatud bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Finantsinvesteeringud

Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse (v.a osalused tütar- ja sidusettevõtetes), mille õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kajastatakse soetusmaksumuses, millest arvatakse vajaduse korral maha väärtuse kahanemisega seotud allahindlus.

Tütarettevõtted

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle on ülikoolil valitsev mõju. Tütarettevõtet loetakse emasettevõtte valitseva mõju all olevaks, kui emasettevõtte omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütar-ettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütar-ettevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütarettevõtte definitsioonile vastavad ka mitteäriühingud (sihtasutused ja mittetulundusühingud). Valitseva mõju ja olulise mõju määramisel mitteäriühingutes arvestatakse asjaolu, kas emasettevõttele lähevad üle mitteäriühingu varad selle likvideerimisel. Kui emasettevõtte omab sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest) kajastatakse osalust 100%-na.

Tütarettevõtte võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida hiljem korrigeeritakse väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Informatsioon tütar-ettevõtete kohta on esitatud lisa 24.

Sidusettevõtted

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle ülikool või tema tütar-ettevõtte omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui ülikooli või tema tütar-ettevõtte omab ettevõttes 20–50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Kui ülikool või tema tütar-ettevõtte omab sihtasutustes või mittetulundusühingutes olulist mõju (üldjuhul 20–50% hääleõigusest), osalust ega ka finantsinvesteeringut bilansis ei kajastata. Sissemaksud osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuste kuluna.

Sidusettevõtte võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida hiljem korrigeeritakse väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Informatsioon sidusettevõtete kohta on esitatud lisa 24.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuteks loetakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hoonet või osa hoonest), mida ülikool rendib välja avalikku sektorisse mittekuuluvale üksusele renditulu teenimise eesmärgil või hoiab turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Hooneid ja ruume, mida kasutatakse avaliku sektori üksuse poolt, kajastatakse kui materiaalsel põhivaral.

Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele selle soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid kulutusi (s.o notaritasud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud). Kinnisvarainvesteeringute soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulusid ja üldeeskirjast tuleneva erinõudena kajastatakse soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludes. Vastavalt üldeeskirjale kajastatakse

kinnisvarainvesteeringuid arvele võtmise järel soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Juhul kui kinnisvarainvesteeringu objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning neile määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad. Ülikooli kinnisvarainvesteeringutele rakendatav amortisatsioonimäärade vahemik oli 2017. aastal 2–3% aastas, välja arvatud hoonestamata kinnistud (maa), mida ei amortiseerita.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse kinnisvarainvesteeringu soetusmaksumusele juhul, kui on tõenäoline, et ülikool saab seoses kulutustega tulevikus majanduslikku kasu ning kulutuste soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Kinnisvarainvesteeringu muud hilisemad hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Juhul kui kinnisvarainvesteeringu objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele juhul, kui see vastab kinnisvarainvesteeringu mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumidele ning asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse bilansist maha.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud tulem kajastatakse lõpetamise perioodi tulemiaruanDES kirjel „Muud tulud” või „Muud kulud”.

Kui kinnisvaraobjekti kasutamise eesmärk muutub, liigitatakse vara bilansis ümber. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objekti suhtes selle varaderühma arvestuspõhimõtteid, kuhu objekt on üle kantud.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalsete põhivaradena kajastatakse varad, mida ülikool kasutab põhikirjaliste ülesannete täitmisel või teenuste osutamisel või halduseesmärkidel ja mida ta kavatseb kasutada pikema perioodi jooksul kui üks aasta ning mille soetusmaksumus on alates 5000 eurost.

Olenemata soetusmaksumuse suuruselt võetakse arvele maa, raamatukogu raamatud ja teavikud. Olenemata soetusmaksumusest on lubatud võtta arvele kunsti-, ajaloo- ja teadusväärtusega asjad, mille väärtus aja jooksul ei vähene.

Põhivarad võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Tulenevalt üldeeskirjast ei kapitaliseerita põhivarade soetusmaksumusse käibemaksu, muid makse ja lõive. Edaspidi kajastatakse materiaalsed põhivarad bilansis nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Parendustega seotud kulutused lisatakse põhivarade soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad põhivarade mõistele ja varade bilansis kajastamise kriteeriumitele ning kulutuse maksumus on vähemalt üldeeskirja põhivarade kapitaliseerimise alampiirina sätestatud summa. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse tulemiaruanDES perioodilise kuluna.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsiooni arvestust alustatakse vara kasutusele võtmise kuust. Seda tehakse kuni täieliku amortiseerumiseni, võõrandamiseni või vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest. Lõpetamata ehituse

objekte ei amortiseerita. Amortisatsiooninormid ja lõppväärtused vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muutunud hinnangud kajastatakse majandusaastas ja edasiulatuvalt.

Amortisatsioonimäärade eesmärk on tagada amortisatsiooni arvestuse vastavus põhivara tööea ja kasutamisega.

Materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse järgmisi amortisatsioonimäärasid:

<u>Põhivarade grupp</u>	<u>Amortisatsiooni määr, %</u>
Hooned	2–5
Rajatised	2,5–10
Masinad ja seadmed	10–20
Inventar	10–50
Arvutustehnika	33–50
Immateriaalne põhivara	5–50

Raamatukogu raamatuid ja teavikuid, maad ja kunsti-, ajaloo- ja teadusväärtusega asjad, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Kui ilmneb, et vara tegelik kasulik tööiga on oluliselt erinev esialgu hinnatust, muudetakse amortisatsiooniperioodi.

Raamatukogu kogud

Üldeeskirja § 41 lõike 2 punkt 2 sätestab, et olenemata soetusmaksumusest on lubatud erandina võtta põhivarana arvele teavikud nendes avalikes raamatukogudes, kus teavikute hoidmine ja väljalaenutamine avalikkusele on põhitegevuseks. Raamatukogu kogudesse soetatavad teavikud võetakse põhivarana arvele summaliselt. Arvestust ühikute, nimetuste ja maksumuse kohta peetakse raamatukogu infosüsteemis ESTER. Teavikud, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, arvestatakse ESTER infosüsteemis koguseliselt (nullväärtuses). Teavikud kantakse raamatukogu kogudest kulusse täies mahus, kui need eemaldatakse kasutusest või selgub nende kaotsimine. Bilansis kajastatud raamatukogu kogude väärtust ei amortiseerita.

Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed põhivarad on füüsilise substantsita, teistest varadest eristatavad mittemonetaarsed varad, mida kasutatakse pikema ajavahemiku jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus ületab põhivarana arvele võtmise piirmäära. Immateriaalseid varaobjekte (tarkvara, kasutusõigused, muud immateriaalsed varad) kajastatakse bilansis siis, kui varad on ülikooli poolt kontrollitavad; on tõenäoline, et nende kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku tulu, varade soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav ja varad ei tulene ülikooli siseselt tehtud kulutustest uurimis- ja arendustegevusele. Uurimis- ja arendusväljaminekud on kajastatud tekkimisel kuluna. Immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest. Arvele võtmise järel kajastatakse immateriaalsed varad soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Kõikidel immateriaalsetel varadel eeldatakse olevat piiratud kasulik eluiga. Immateriaalseid varasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes varade eeldatavast kasulikust elueast. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Kui immateriaalse vara kasulikku eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, eeldatakse, et kasulik eluiga on kuni kümme aastat. Igal aruandekuupäeval hinnatakse varade amortisatsiooniperioodide -meetodi põhjendatust.

Immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutati 2018. aastal ülikoolis järgmisi amortisatsioonimäärasid: 5–50%.

Varade väärtuse langus

Ülikool, kui avaliku sektori üksus, kes rakendab üldeeskirja, ei tee kaetava väärtuse teste ega kajasta varade väärtuse langust kaetavale väärtusele avaliku teenuse osutamiseks vajalike põhivarade puhul, kui varade väärtus ei ole langenud rikkemise või muul põhjusel osaliselt või täielikult kasutusest eemaldamise tõttu. Muudel juhtudel hinnatakse igal aruandekuupäeval piiramata kasutusega materiaalsed põhivarad ja amortiseeritavate varade puhul varade väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude korral hinnatakse varade kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kulu kajastatakse summas, mille võrra varade bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Varade kaetav väärtus on varade õiglane väärtus, millest on lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et varade kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et varade või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse varade bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta tulemiaruanDES põhivarade allahindluse kulude vähendamisena.

Finantskohustised

Finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised), v.a negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustise eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustisi nende korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtustega, mistõttu kõiki finantskohustisi on bilansis kajastatud maksmisele kuulavas summas.

Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna tulemiaruanDE real „Finantstulud ja -kulud”. Finantskohustise kajastamine bilansis lõpetatakse, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Rendid

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt rendileandja poolt tuluna ja rentniku poolt kuluna. Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksud kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Ülikool kui rentnik – kasutusrendi puhul kajastatakse varade rendimakseid tulemiaruanDES perioodikuluna tekkepõhiselt rendiperioodi jooksul.

Ülikool kui rendileandja – kasutusrendi tingimustel väljarenditud varad kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muudele ülikooli bilansis kajastatavale varadele. Väljarenditavaid varasid amortiseeritakse lähtudes ülikoolis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Maksude arvestus

Ülikool kasutab sisendkäibemaksu mahaarvamisel otsearvestuse ja proportsionaalse mahaarvamise segameetodit. Maksustatava käibe ja kogu käibe suhe määratakse eelmise kalendriaasta käibe põhjal. Proportsiooni korrigeeritakse kalendriaasta lõpul, lähtudes selle kalendriaasta maksustatava käibe ja kogu käibe suhtest. Ainult maksustatava käibe ning ainult maksuvaba käibega tegevuste puhul kasutatakse käibemaksu otsearvestuse meetodit.

Tulude arvestus

Tulude ja kulude arvestamisel on lähtunud tekkepõhisuse printsiibist.

Tuluna kajastatakse tavapärase majandustegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadaoleva tasu õiglast väärtust, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi.

Tuluna koolitusteenuse osutamisest kajastatakse tulud õppeteenustasudest, mis laekuvad ülikooli päevases ja avatud ülikooli õppes õppivatelt üliõpilastelt, täiendusõppe programmides osalejatelt jms. Tulu kajastatakse sellel perioodil, millal teenus osutati.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul, kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Tulu pikema perioodi jooksul osutatavate teenuste müügist kajastatakse lähtuvalt osutatava teenuse valmidusastmest aruandekuupäeval eeldusel, et teenuse osutamist hõlmava tehingu lõpptulemust (s.o tehinguga seotud tulusid ja kulusid) on võimalik usaldusväärselt prognoosida ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Kui teenuse osutamist hõlmava tehingu või projekti lõpptulemust ei ole võimalik usaldusväärselt prognoosida, kuid on tõenäoline, et ülikool suudab katta vähemalt teenusega seotud kulud, on tulu kajastatud ainult tegelike lepingu täitmise seotud kulude ulatuses.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Intressitulu kajastatakse siis, kui selle laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades varade sisemist intressimäära.

Kulude arvestus

Kulud kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivarade soetamisel tasutud mittetagastavaid maksud ja lõivud, sh käibemaks kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruaude kirjel „Muud tegevuskulud”.

Toetused

Toetustena kajastatakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning antud vahendeid (antud, vahendatud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid. Toetuste kajastamisel lähtutakse üldeeskirjas toodud põhimõtetest.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- tegevustoetused – antud ja saadud tegevustoetuse tüüpi toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimise liigid on:

- kodumaine sihtfinantseerimine;
- välismaine sihtfinantseerimine.

Sihtfinantseerimist kajastatakse bilansis esimest korda raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvelevõtmise kuupäeval. Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tegevuskulude ja põhivarade sihtfinantseerimist. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et ülikool toetuse saajana peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivarade soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Kui toetuse andja või vahendaja annab toetust kulude lihtsustatud hüvitamisviiside alusel (standardiseeritud ühikuhinnad, kindlasummalised maksed, ühtse määra alusel hüvitatavad kaudsed kulud), ilma nende kohta kuludokumente nõudmata, kajastatakse sihtfinantseerimise tulu aruande perioodil.

Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tulemiaruanDES kajastamisel sihtfinantseerimist ja selle vahendamist. Sihtfinantseerimist nimetatakse vahendamiseks, kui see saadi edasifinantseerimiseks, mitte oma tegevuskulude katteks või varade soetuseks. Vahendamise korral võrdub vahendamiseks saadud toetuste tulu edasiantud toetuste kuluga.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglasest väärtuses. Teiselt avaliku sektori üksuselt mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud põhivara kajastatakse õiglasest väärtuses või kui see ei ole teada, üleandja poolt näidatud jääkväärtuses.

Kui selgub, et kõik toetuse saamise tingimused ei ole täidetud ning ülikool toetuse vahendajana või saajana vastutab toetuse andja ees saajapoolsete lepingutingimuste täitmise ja raha sihipärase kasutamise eest, kajastatakse lepingu rikkumise selgumisel tagasinõue toetuse saaja vastu ja/või tagasimaksekohustus toetuse andja ees. Ühtlasi vähendatakse saadud toetuste tulu ja/või antud toetuste kulu.

Välisvaluutas toimunud tehingud

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruande koostamisel on laekumised ja väljamaksed, nõuete ja kohustiste muutused kajastatud nende eesmärgi järgi põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks.

Seotud isikud

Ülikooli kõrgeim kollegiaalne otsustuskogu on senat. Seotud isikuteks käesolevas aruandes on Tallinna Ülikooli senati liikmed ja nende lähimad pereliikmed (sh elukaaslane, abikaasa või laps) ning nendega seotud juriidilised isikud.

Aastaruandes avaldatakse informatsioon seotud isikutega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide või üldistele nõuetele või turutingimustele.

Tingimuslikud varad

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuetena.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldis kajastatakse juhul, kui ülikoolil lasub enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või faktiline kohustus, kohustise realiseerumine on tõenäoline ja selle summat on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks. Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse see diskonteeritud väärtuses, välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustised, mille realiseerumine ei ole tõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, on avalikustatud raamatupidamise aastaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Bilansiväline väheväärtuslik vara

Varad, mille kasulik eluiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5000 euro, kantakse kasutusele võtmise hetkel kulusse. Kuludesse kantud väikevarade üle, mille soetusmaksumus on 640–4999,99 eurot, peetakse arvestust bilansiväliselt.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Aruandes on kajastatud kõik pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud korrigeerivad sündmused. Mittekorrigeerivate sündmuste mõju avalikustatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades, juhul kui need on olulised.

Lisa 2. Raha ja rahalähendid

(eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Kassa	3 072	1 917
Pangakontod	4 544 782	1 075 500
Kokku	4 547 854	1 077 416

Lisa 3. Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu		754 586	669 342
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ostjate vastu		-35 719	-28 272
Saamata tegevuskulude sihtfinantseerimine		2 590 950	2 723 569
Saamata põhivara sihtfinantseerimine		98 085	108 752
Muud nõuded		63 625	95 262
Ettemaksutud toetused		287 615	305 174
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud		179 394	195 695
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	22	32 054	25 240
Kokku:		3 970 591	4 094 763

Suuremad saamata sihtfinantseerimise nõuded

(eurodes):	31.12.2018	31.12.2017
Rahastaja		
Haridus- ja Teadusministeerium	934 877	85 928
Muud rahastajad	833 872	655 239
Euroopa Komisjon	664 601	1 077 933
SA Archimedes	87 625	536 685
SA Innove	86 549	324 362
SA Eesti Teadusagentuur	78 085	90 153
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	3 426	43 399
Välisministeerium	0	13 428
Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus	0	5 195
Kokku	2 689 035	2 832 322

Suuremad ettemakstud sihtfinantseerimise toetused

(eurodes):	31.12.2018	31.12.2017
Rahastaja		
Muud rahastajad	287 615	305 174
Kokku	287 615	305 174

Lisa 4. Varud

(eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Materjalid	5 752	6 638
Ostetud kaubad müügiks	61 358	88 649
Kokku	67 109	95 287

Aruandeperioodil korrigeeriti Tallinna Ülikooli kirjastuse raamatute laoseisu, mille müügiperiood on üle 3 aasta.

Lisa 5. Finantsinvesteeringud

(eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Tervisetehnoloogiate Arenduskeskus AS, osalus 7,69%	0	1 981

2018. aastal on Arenduskeskuse AS ettepanekul osalus samas soetusmaksumuses tagasi müüdnud.

Lisa 6. Kinnisvarainvesteeringud

(eurodes)	
Saldo seisuga 31.12.2017	31.12.2017
Maa	2 035 823
Saldo seisuga 31.12.2018	31.12.2018
Maa	2 035 823

Maa on rendil sõiduautode parklana (lisa 12).

Renditulud 2018:	66 726
Renditulud 2017:	64 370

Lisa 7. Materiaalsed põhivarad

(eurodes)	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Mitteamortiseeruv mat. põhivara	Lõpetamata põhivarad	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2017	2 131 016	55 626 837	3 150 981	3 684 223	3 431 456	366 946	68 391 459
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	0	-20 121 328	-2 021 069	-2 899 579	0	0	-25 041 976
Jääkmaksumus 31.12.2017	2 131 016	35 505 509	1 129 912	784 644	3 431 456	366 946	43 349 484
Soetamine	0	0	14 123	145 922	68 514	1 124 190	1 352 749
Mitterahaline soetamine	0	0	29 086	0	0	0	29 086
Aruandeaasta kulum ja mahakandmine	0	-1 708 746	-294 378	-359 450	-6 704	0	-2 369 278
Soetusmaksumus 31.12.2018	2 131 016	54 233 598	3 186 428	3 821 504	3 493 267	1 491 136	68 356 949
Akumuleeritud kulum 31.12.2018	0	-20 436 835	-2 307 685	-3 250 388	0	0	-25 994 908
Jääkmaksumus 31.12.2018	2 131 016	33 796 763	878 743	571 116	3 493 267	1 491 136	42 362 041

Ettevõtte üleandmise lepingu nr 7.2-1/1 (02.04.2018) alusel võeti nullväärtuses põhivarana arvele Eesti Semiootikavaramu Sihtasutuse poolt üle antud museaalväärtus – Juri Lotmani ja Zara Mintsu arhiiv ja raamatukogu.

Lisa 8. Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)	Tarkvara ja litsentsid	Ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2017	1 013 653	38 250	1 051 903
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	-493 812	0	-493 812
Jääkmaksumus 31.12.2017	519 840	38 250	558 090
Ümberklassifitseerimine	38 250	-38 250	0
Soetused	97 035	0	97 035
Aruandeaasta kulum	-87 592	0	-87 592
Soetusmaksumus 31.12.2018	1 148 938	0	1 148 938
Akumuleeritud kulum 31.12.2018	-581 405	0	-581 405
Jääkmaksumus 31.12.2018	567 533	0	567 533

Lisa 9. Laenukohustised

(eurodes)	Tagasimakse tähtaeg				Valuuta	Intressimäär
	Saldo 31.12.2018	12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Laen nr 1	327 415	327 415	0	0	EUR	0,33 % +6 k euribor
Laen nr 2	3 809 092	163 636	654 544	2 990 912	EUR	0,895 % + 3 k euribor
Laen nr 3	697 053	0	697 053	0	EUR	0,72% + 3 k euribor
Kokku	4 833 560	491 051	1 351 597	2 990 912		
<i>sh pikaajalised laenukohustised</i>	4 342 509					
<i>sh lühiajalised laenukohustised</i>	491 051					

(eurodes)	Tagasimakse tähtaeg				Valuuta	Intressimäär
	Saldo 31.12.2017	12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Laen nr 1	628 606	301 191	327 415	0	EUR	0,33 % +6 k euribor
Laen nr 2	3 972 728	163 636	654 544	3 154 548	EUR	0,895% +3 k euribor
Kokku	4 601 334	464 827	981 959	3 154 548		
<i>sh pikaajalised laenukohustised</i>	4 136 507					
<i>sh lühiajalised laenukohustised</i>	464 827					

Tallinna Ülikool sõlmis OP Corporate Bank plc Eesti filiaaliga laenulepingu nr 88502657 (laen nr 3). Lepingu laenulimit on 7 000 000 eurot, mida kasutatakse ülikooli investeerimistegevuse käigus. 31.12.2018 seisuga on OP Corporate Bank plc Eesti filiaal Tallinna Ülikoolile taotluse alusel väljastanud laenu 697 053 euro ulatuses. Laenusumma tagasimaksmine toimub ühes osas tähtajaga 13.09.2023.

Lisa 10. Võlad ja ettemaksed

(eurodes)	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Võlad tarnijatele		940 225	672 495
Võlad töötajatele		722 282	695 895
Maksuvõlad	22	1 126 384	983 207
Tegevuskulude sihtfinantseerimise kohustised		655 333	1 187 360
Muud kohustised		78 701	33 700
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimise ettemaksed		4 288 014	2 381 844
Muud saadud ettemaksed ja tulud		311 484	298 153
Kokku		8 122 423	6 252 653

Suuremad tegevuskulude sihtfinantseerimise kohustised:

Rahastaja	31.12.2018	31.12.2017
Muud rahastajad	578 593	1 147 757
SA Haapsalu Neuroloogiline keskus	55 276	26 385
Tallinna Linnavalitsus	21 464	13 218
Kokku	655 333	1 187 360

Suuremad saadud tegevuskulude sihtfinantseerimise ettemaksed:

Rahastaja	31.12.2018	31.12.2017
Euroopa Komisjon	1 908 714	478 496
SA Archimedes	1 017 684	743 950
Muud rahastajad	969 930	921 309
Välisministeerium	207 911	105 015
SA Eesti Teadusagentuur	163 727	67 922
Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus	19 474	10 044
Haridus- ja Teadusministeerium	574	55 108
Kokku	4 288 014	2 381 844

Lisa 11. Eraldised

(eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Eraldised kohtuprotsesside tagamiseks	0	0

31.12.2018 seisuga eraldised kohtuprotsesside tagamiseks puuduvad.

31.12.2016 seisuga eraldised kohtuprotsesside tagamiseks summas 47 623 eurot
(tsiv.asi nr 2-15-9284, WD nr 2.1-11/169)

Lisa 12. Tulud majandustegevusest

(eurodes)	Lisa	2018	2017
Tulu koolitusteenuse osutamisest		4 105 644	3 642 594
Tulu teadus- ja arendustegevusest		1 760 371	827 104
Muud tulud haridusalasest tegevusest		78 037	73 663
Üür ja rent	6, 21	461 944	321 544
Muude toodete ja teenuste müük		309 708	456 861
Kokku		6 715 704	5 321 765

Tulud majandustegevusest jagunevad geograafiliste piirkondade lõikes järgmiselt:

(eurodes)	2018	2017
Eesti	6 172 339	4 876 754
Euroopa Liidu liikmesriigid	424 660	408 329
Muud riigid	118 706	36 682
Kokku	6 715 704	5 321 765

Lisa 13. Tegevustoetused

(eurodes)	2018	2017
Tegevustoetus riigieelarvest	19 934 345	19 602 277
Baasfinantseerimine riigieelarvest	1 947 090	1 215 130
Õppetoetused ja õppelaenud riigieelarvest	62 915	76 898
Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest	1 564 380	1 574 138
Muud tegevustoetused	75 688	67 632
Kokku	23 584 418	22 536 074

Lisa 14. Tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimine

(eurodes)	2018	2017
Kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	1 821 592	1 616 831
Välismaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	8 632 974	8 826 389
Kokku tegevuskulude sihtfinantseerimine	10 454 566	10 443 220
Kodumaine põhivarade sihtfinantseerimine	57 378	83 000
Välismaine põhivarade sihtfinantseerimine	154 533	167 835
Kokku põhivarade sihtfinantseerimine	211 911	250 835
Kokku	10 666 477	10 694 054

Suuremad rahastajad:	2018	2017
SA Archimedes	2 966 660	2 204 515
Muud rahastajad	2 409 693	2 383 749
Euroopa Komisjon	2 137 799	3 031 792
SA Eesti Teadusagentuur	1 110 873	846 808
SA Innove	885 303	828 887
Haridus- ja teadusministeerium	427 335	412 819
Välisministeerium	316 441	347 657
Hariduse Infotehnoloogia SA	228 676	165 565
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	170 723	226 432
Keskkonnaministeerium	12 972	245 830
Kokku	10 666 477	10 694 054

Lisa 15. Muud tulud

(eurodes)	2018	2017
Tulud põhivara müügist	208	0
Tulud varude müügist	46 950	41 973
Muud tulud	39 760	34 004
Kokku	86 918	75 977

Lisa 16. Antud toetused

(eurodes)	2018	2017
Õppetoadused ja stipendiumid	2 962 831	2 531 099
Sihtfinantseerimise toetused, vahendamine	1 169 216	2 384 081
Liikmemaksud ja muud antud toetused	223 433	184 224
Kokku	4 355 479	5 099 404

Lisa 17. Majandamiskulud

(eurodes)	2018	2017
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	1 615 708	1 602 162
Administreerimiskulud	831 619	771 649
Lähetuskulud	1 027 172	806 526
Õppevahendite ja koolituse kulud	855 599	991 546
Kolmandatele isikutele hüvitatud kulud, muud kulud	442 452	610 408
Turunduskulud, sh kommunikatsioonikulud	766 460	514 600
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	550 670	578 502
Uurimis ja arendustööd	367 596	200 758
Inventari majandamiskulud	269 066	240 493
Teavikute kulud	245 449	238 740
Koolituskulud	101 095	84 849
Muud kulumaterjalid	120 872	87 980
Sõidukite majandamiskulud	71 644	70 115
Toitlustus ja meditsiinikulud	19 808	19 779
Masinate ja seadmete majandamiskulud	0	1 860
Kokku	7 285 207	6 819 965

Lisa 18. Tööjõukulud

(eurodes)	2018	2017
Töötajate töötasud	17 140 037	15 530 072
Lepinguliste töötajate töötasud	1 799 306	1 508 156
Erisoodustused	235 494	200 376
Tööjõukuludega kaasnevad maksukulud	6 507 712	5 841 530
Tööjõukulude kapitaliseerimine	-27 518	-27 295
Kokku	25 655 031	23 052 838
Töötajate keskmine arv aastas taandatuna täistööajale	825	850

Lisa 19. Muud tegevuskulud

(eurodes)	2018	2017
Käibemaksu kulu	1 037 283	879 114
Maamaksu kulu	30 505	30 551
Muud maksukulud	5 812	7 033
Ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu	17 369	-7 905
Muud ebatavalised kulud	1 811	732
Kokku	1 092 780	909 525

Lisa 20. Finantstulud ja -kulud

(eurodes)	2018	2017
Intressitulud	261	287
Intressikulud	-27 409	-29 748
Muud finantskulud	-26	0
Kokku	-27 174	-29 461

Lisa 21. Kasutusrent

Ülikool kui rentnik		2018	2017
Sõiduautode rendikulud		15 724	14 621
IT varade rendikulud		2 676	2 676

Ülikool kui rendileandja	Lisa	2018	2017
Renditulud ruumidelt ja muudelt varadelt	12	395 217	257 174

Lisa 22. Maksunõuded ja maksukohustised

(eurodes)	Lisa	31.12.2018		31.12.2017	
		Ettemaks	Kohustis	Ettemaks	Kohustis
Käibemaks	10	0	70 761	0	28 561
Ettevõtte tulumaks	10	0	15 384	0	11 216
Üksikisiku tulumaks	10	0	336 740	0	306 942
Sotsiaalmaks	10	0	635 134	0	571 653
Kohustuslik kogumispension	10	0	27 320	0	27 588
Töötuskindlustusmaks	10	0	41 045	0	37 247
Muud maksunõuded ja kohustised		0	0	0	0
Ettemaksukontode saldod	3	32 054	0	25 240	0
Kokku		32 054	1 126 384	25 240	983 207

Lisa 23. Seotud osapooled

(eurodes)	2018	2017
Senati liikmete tasud	1 170 334	1 109 808

2018. aastal ei tehtud seotud osapooltega tehinguid, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamis-kohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Lisa 24. Osalused sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja osaühingus

Ülikoolil on oluline mõju järgmiste sihtasutuste, mittetulundusühingute ja osaühingu üle:

Tallinna Ülikool on asutajaliige:	Tehingupartneri kood	TLÜ mõju
MTÜ Dormitorium	603501	Valitsev
MTÜ Tallinna Ülikooli Spordiklubi	603502	Valitsev
MTÜ Eesti Digikeskus	609701	Oluline
SA Enn Soosaare	800301	Oluline
SA Läänemaa Elukeskkonna Tulevikuuuringute SA	609302	Oluline
SA Virumaa Kompetentsikeskus (pankrotis)	591305	Oluline
MTÜ Dormitorium on asutajaliige:		
E-Kyla Arendus OÜ	609401	Oluline

Kõik üksused asuvad Eestis.

Seoses SA Virumaa Kompetentsikeskus pankrotiga Tallinna Ülikoolile rahaliselt hinnatavat mõju ei ole.

Lisa 25. Bilansivälised varad

(eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Väikevarad	3 163 031	3 108 238

Lisa 26. Sihtfinantseerimise bilansivälised nõuded ja kohustised

Kodumaised nõuded (eurodes)	Allikas	31.12.2018	31.12.2017
Haridus- ja Teadusministeerium	28	3 424 970	0
SA Archimedes	28	679 824	5 413 857
SA Archimedes	39	486 575	515 180
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	39	226 857	0
Välisministeerium	60	200 786	191 743
Rahandusministeerium	28	128 918	0
Haridus- ja Teadusministeerium	27	24 948	0
HITSA	60	24 046	10 660
SA Archimedes	60	13 312	15 314
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	28	0	367 078
SA INNOVE	27	0	1 180 831
Kokku:		5 210 236	7 694 663

Välismaiste rahastuste nõuded (eurodes)	Allikas	Projekt	31.12.2018	31.12.2017
Euroopa Komisjon/Horizon 2020	39	CEITER	489 980	1 496 250
Euroopa Komisjon/ Erasmus +	39	PT&SCHE	92 596	462 978
Euroopa Komisjon/Horizon 2020	39	EXCEPT	0	617 316
Euroopa Komisjon/Horizon 2020	39	HURMUR	0	148 201
Kokku:			582 576	2 724 746

Kodumaised kohustused (eurodes)	Allikas	31.12.2018	31.12.2017
Haridus- ja Teadusministeerium	28	36 990	59 110
Kokku:		36 990	59 110

Lisa 27. Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Aruandekuupäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad aruandeaasta tulemust, aruande koostamise päevaks teada ei ole.

Lisa 28. Tegevuse jätkuvus

Seisuga 31.12.2018 ületasid Tallinna Ülikooli lühiajalised kohustised käibevarasid summas 27 919 eurot (31.12.2017 aastal summas 1 450 013 eurot). Tallinna Ülikooli aastaaruanne on koostatud lähtudes Tallinna Ülikooli tegevuse jätkumisest, sest juhtkonna hinnangul ei tekita negatiivne käibekapital seisuga 31.12.2018 Tallinna Ülikoolile majandusraskusi. Tallinna Ülikooli finantseerimine riigieelarvest toimub stabiilselt. Tulenevalt Tallinna Ülikooli ning Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel sõlmitud halduslepingule finantseeritakse vastavalt rahastamise

kokkuleppele ülikooli riigieelarvelistest vahenditest iga kuu. Sarnane käibekapitali struktuur on Tallinna Ülikoolil olnud läbi aastate.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tallinna Ülikooli senatile

Arvamus

Oleme auditeerinud Tallinna Ülikooli raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2018 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Tallinna Ülikooli finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme Ülikoolist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Muu informatsioon

Rektor vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub aastaaruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Rektori ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega.

Rektor vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama Ülikooli suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatses kas Ülikooli likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ülikooli finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väaresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks Ülikooli sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsibi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ülikooli suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada Ülikooli suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ülikooli valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

/allkirjastatud digitaalselt/

Betty Blös

Vandeauditor, litsents nr 664

BDO Eesti AS

Tegevusluba nr 1

A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn

17. mai 2019

Allkirjad 2018. aasta majandusaasta aruandele

Tallinna Ülikooli 31.12.2018 lõppenud majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest.

Tallinna Ülikooli juhtkond on koostanud tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande. Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne.

Tallinna Ülikooli rektor on majandusaasta aruande läbi vaadanud ja senatile esitamiseks heaks kiitnud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Land

rektor

(allkirjastatud digitaalselt)

Kurmet Ojamaa

finantsjuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Kanni Zeiger

rahandusosakonna juhataja